

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ,

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

" Δοκεῖ δὲ μοι εἶναι γράψαι ἕβαι τὰτα μέγιστα, ἅδεα
ἀκαταμάχιστα ἔστι τολοινητῶν, ἑπικαιρὰ ἴσθητα ἰθὺς...
ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, Περὶ διαίτης ἀρίων.

ΤΟΜΟΣ Α΄.

1862.

ΤΕΥΧΟΣ Ι΄.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩΙ ΤΕΥΧΕΙ ΤΟΥΤΩΙ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α΄. ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ·
110. Περὶ τοῦ μηχανισμοῦ τῶν δια-
φορῶν φυσιολογικῶν ἐκφράσεων τοῦ
ἀνθρώπινου προσώπου.—111. Περὶ
τοῦ μηχανισμοῦ τῆς συγκλίσεως τῆς
οὐροδόγου κύστεως.—112. Περὶ τῶν
λειτουργικῶν τοῦ ὑστέρου.—113. Περὶ
τῆς συχνότητος τῶν καρδιακῶν σφύ-
ξεων τοῦ ἐμβρύου. Β΄. ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ·

114. Περὶ καυμάτων θεραπείας. Γ΄.
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ· 115. Περὶ τοῦ διαφε-
κασμοῦ (Pulvérisation) τῶν ῥευστῶν
πρὸς θεραπευτικὴν χρῆσιν. Δ΄. ΦΑΡ-
ΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ· 116.
Περὶ τοῦ ἰωδικοῦ καὶ ὑπεριωδικοῦ
σπέρματος (Jodureti Antimonii et
Antimonii periodati) καὶ τῆς θερα-
πειτικῆς αὐτῶν δυνάμεως.—117.

Περὶ νέου τινὸς Ἀναισθητικοῦ (τοῦ
ἀνορακόςταγματος· Kero-
solen, Keroform).—118. Περὶ
τοῦ ἰωδοῦχου καφέ.—119. Περὶ
ἀντικαταστάσεως τοῦ ἀφρογλάκτος
ἀντὶ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἥπατος τοῦ ὄνι-
σκου.—120. Περὶ τινῶν ἀπλῶν μέσων
πρὸς ἐπιτάχυσιν τῆς δυσαιρέτου γεί-
σεως τοῦ ἐλαίου τοῦ ἥπατος τοῦ ὄνισκου.

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.

110. Περὶ τοῦ μηχανισμοῦ τῶν
διαφορῶν φυσιολογικῶν ἐκφρά-
σεων τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Ὁ ἐν Παρισίῳ Κ. Duchenne (de Boulogne), ὁ
ἐπὶ τῇ εὐχειρίᾳ αὐτοῦ περὶ τὴν θεραπευτικὴν ἐφ-
αρμογὴν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τῇ δεινότητι περὶ
τὴν γνῶσιν τῶν ἐν γένει φυσιολογικῶν ἰδιότητων
τοῦ φυσικοῦ τούτου δραστήριος περίπυστος φυ-
σιολόγος, ἐδημοσίευσεν ἀρτίως διὰ τοῦ «Γενικοῦ
ἀρχαίου τῆς Ἰατρικῆς κτλ. » (5^η Σειρὰ, Τόμ.
XIX. σελ. 89, 144. 1862) τὸ περιγεγόμενον τῶν
ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τε ζῶντων καὶ ἀρτίων ἀνθρώπων
γενομένων πολυπληθῶν πειραμάτων διὰ τῆς τοπι-
κῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐπὶ τῶν προσωπι-
κῶν μυῶν. Ἐκ τῆς ἀξιολόγου ταύτης πραγματείας,
ἥτις ἐν πολλοῖς συμπληροῖ τὰς περὶ τῆς σημασίας
τῶν προσωπικῶν μυῶν γνώσεις ἡμῶν, μεταφέρομεν
ἐνταῦθα τὰ κεφαλαῖα μέρη, φρονούσας, ὅτι καὶ

οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἰπποκράτους» θέλουσιν
ἀποδώσει εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κ. Duchenne οἶαν καὶ
ἡμεῖς ἀξίαν. Ἡ τοπικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ
ἐπὶ τῶν προσωπικῶν μυῶν, παρὰ τὸ φυσιολογικὸν
αὐτῆς διάφορον, παρέχει καὶ τὴν πρακτικὴν ὠφέ-
λειαν, ὅτι δι' αὐτῆς δυνάμεθα νὰ μετασχηματίσω-
μεν ἐπὶ τὸ προσωπικόν (πρὸς τὴν κηδείαν ἢ πρὸς
ταρτίχους) τὰ πρόσωπα τῶν ἀρτίων νεκρῶν,
ὅταν ταῦτα, ἕνεκα σφοδρῶν ἀλγηδόνων κατὰ τὴν
πρὸς θάνατον ἀγωνίαν, ἢ ἕνεκα τύψεως τοῦ συνει-
δότου, ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐν τῷ βίῳ, ἢ ἕνεκα
ψυχικῆς οὐδύνης τοῦ τελευταίου διὰ τὴν ἀπὸ
τῶν περιλημμένων αὐτῶ ἀποχώρισιν, ἢ τὴν στέρη-
σιν τῶν βιωτικῶν ἀπολαύσεων, ἢ δι' ἄλλο τι ψυ-
χολογικὸν αἴτιον, γένωνται εἰδεχθῆ καὶ ἀγριωπά.
Κατορθοῦται δὲ ὁ τεχνικός οὗτος μετασχηματι-
σμός τῆς προσωπικῆς ἐκφράσεως, ἐὰν συσταθῶμεν
διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, θερμὸς ἔτι, τοὺς τὸ πρόσω-
πον φαιδρόνοντας μῦς καὶ τερήσωμεν αὐτοὺς ἐν συ-
στολῇ μέχρι τῆς ἀποψύξεως αὐτῶν.

Αί συστολαί τῶν προσωπικῶν μυῶν ἐπὶ μέρους δύνανται, ὑπὸ φυσιογνωμονικῆν ἔποψιν, νὰ θεωρηθῶσι τετραγῶν;

Α'. Ὡς παράγουσαι καθ' ἑαυτὰς ἐντελῆ προσωπικῆν ἔκφρασιν (*Contractions complètement expressives*). Ἡ ὑπερξίς μυῶν, δεκτικῶν συστολῶν τοιοῦτων, φαίνεται ἐκ πρώτης ὕψους παράδοξος, ἐπειδὴ γενικῶς πιστεύεται, ὅτι πρὸς παραγωγὴν ἐντελοῦς προσωπικῆς ἐκφράσεως ἀπαιτεῖται ἡ συνεργεῖα πλειόνων τοῦ ἐνὸς προσωπικῶν μυῶν. Πρὸς ἀπόδειξιν ὅμως τοῦ ὅτι ὑπάρχουσι καὶ μῦς, ὧν ἕκαστος, συστέλλομενος καθ' ἑαυτὸν καὶ ἄνευ τῆς συνεργείας ἄλλου τινὸς τῶν προσωπικῶν μυῶν, παράγει ἐντελῆ προσωπικῆν ἔκφρασιν, — πρὸς ἀπόδειξιν, λέγομεν, τούτου ἔστω, ἐκ πλειόνων, τὸ ἐξῆς παράδειγμα· μεταξὺ τῶν κατὰ τὰς ὀφρῦς μυῶν ὑπάρχει εἰς, οὗ, μόνου, ἢ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ συστολὴ δίδει εἰς τὸ πρόσωπον ἔκφρασιν ψυχικῆς ὀδύνης, οὐχὶ δὲ κατὰ μόνον τὴν ὀφρυκτὴν χώραν, ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸ πρόσωπον, οὗ οἱ χαρακτηρισμοί, μάλιστα δὲ οἱ ὑπὸ τὸ στόμα καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πτερυγίων τῆς βίνος ἐπὶ τὰς γωνίας τοῦ στόματος διήκοντες ὄγκοι, φαίνονται μελαγχροζόμενοι πρὸς τὴν φυσιογνωμονικῆν ἔκφρασιν τῆς ὀφρυκτῆς χώρας καὶ οὕτω συνεκφραίνοντες τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς. Καὶ ἰδύνατο μὲν τις νὰ ἀντιτάξῃ, ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη τοῦ προσώπου δὲν παράγεται ἐκ τῆς συστολῆς μόνου τοῦ εἰρημένου μῦος, ἀλλ' ὅτι, ἠλεκτριζομένου αὐτοῦ, μεταβάλλεται κατὰ νευρικὴν ἀντανάκλασιν ἡ ἠλεκτρικὴ διεγέρσις καὶ εἰς ἄλλους προσωπικούς μῦς. Ἡ ἐξήγησις ὅμως αὕτη ἀποδεικνύεται πάντῃ ἀνυπόστατος διὰ τοῦ ἀκολούθου πειράματος· ἐάν, πρὶν ἢ ἠλεκτρίσωμεν τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος μῦν, καλύψωμεν τὸ ἄνω ἡμισυ τοῦ προσώπου τοῦ ἀνθρώπου, ἐφ' οὗ μέλλομεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ πείραμα, εἶτα δὲ διεγείρωμεν ἠλεκτρικῶς τὸν μῦν, περὶ οὗ ἀνωτέρω ὁ λόγος, παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ κατωτέρα μοῖρα τοῦ προσώπου οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην πάσχει συστολὴν· ἀφοῦ δὲ ἀποκαλύψωμεν τὸ πρόσωπον, ἐνῶ τρεοῦμεν διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐν συστολῇ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος μῦν, παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ἡ κατωτέρα μοῖρα τοῦ προσώπου συμμετέχει τῆς τὴν ψυχικὴν ὀδύνην ἐκδηλώσεως προσωπικῆς ἐκφράσεως. Τὸ πείραμα τοῦτο ἐκτελέσας ὁ K. Duchenne κατ' ἐπανάληψιν ἐπὶ τε ζώντων καὶ ἀρτιθανῶν ἀνθρώπων, ἔσχε πάντοτε τὸ αὐτὸ ἀποτελεσμά.

Β'. Ὡς παράγουσαι ἀτελῆ προσωπικῆν ἔκφρασιν (*Contractions incomplètement expressives*). Μεταξὺ, δηλονότι, τῶν ὑπὸ τὰς ὀφρῦς κειμένων μυῶν ὑπάρχουσι τινες, ὧν ἕκαστος, συστέλλο-

μενος καθ' ἑαυτὸν, δίδει εἰς τὸ πρόσωπον ποικίαν τινὰ φυσιογνωμονικὴν ἔκφρασιν, ὥστε, συστέλλομενων τῶν τοιοῦτων μυῶν ἀλληλοδιαδόχως, παρατηροῦμεν ἐνισταμένας τὰς φυσιογνωμονικὰς ἐκείνας γραμμὰς, αἵτινες ἐκφράζουσιν ἢ εὐάρεστα αἰσθήματα, ἢ θλίψιν, ἢ δυσἀρέσκειαν, ἢ συνοδεύουσι τὸν κλαυθμόν. Ἡ συστολὴ ἐνὸς ἐκάστου τῶν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγομένων προσωπικῶν μυῶν, δίδει μὲν εἰς τὸ πρόσωπον μίαν τῶν εἰρημένων φυσιογνωμονικῶν ἐκφράσεων, ἀλλ' ἀτελῆ· ὁ παρατηρῶν τὴν ἔκφρασιν ταύτην αἰσθάνεται, ὅτι πρὸς ἀπαρτισμὸν αὐτῆς προσαπαιτεῖται ἡ συστολὴ καὶ ἄλλων ἐκ τῶν προσωπικῶν μυῶν.

Γ'. Ὡς συμπληροῦσαι ὠρισμένην τινὰ προσωπικῆν ἔκφρασιν (*Contractions expressives complémentaires*). Τινές, δηλονότι, τῶν κατωτέρω τῶν ὀφρῶν κειμένων μυῶν οὐδεμίαν ὠρισμένην προσωπικῆν ἔκφρασιν παράγουσι συστέλλομενοι, ἀλλὰ συνεργοῦσι μετ' ἄλλων προσωπικῶν μυῶν πρὸς παραγωγὴν, ἢ πρὸς συμπλήρωσιν, ἢ πρὸς τροποποίησιν, ἢ πρὸς μείζονα ἐμπάθειαν ὠρισμένης τινὸς προσωπικῆς ἐκφράσεως. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγεται μῦς τις, ὁ ὁποῖος, συστέλλομενος, κατασπᾶ ὅλον τὸ δέριμα τοῦ κατωτέρου ἡμίσους τοῦ προσώπου πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔξω καὶ διουγκοὶ τὴν προσθίαν τοῦ τραχήλου μοῖραν, οὐδεμίαν ὅμως καθ' ἑαυτὸν παράγει φυσιογνωμονικὴν ἔκφρασιν. Ἀλλ', ὅταν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος μῦς συσταλῇ συγχρόνως μετὰ τινος τῶν λοιπῶν προσωπικῶν μυῶν, ὁ συνδυασμὸς οὗτος παράγει τὰς παθητικωτέρας προσωπικὰς ἐκφράσεις, οἷον τὴν τοῦ τρόμου, τὴν τῆς ἐκπλήξεως, τὴν τοῦ δέους, τὴν τῆς ψυχικῆς ὀδύνης κ.τ.λ.

Δ'. Ὡς οὐδαμῶς συνεργοῦσαι πρὸς παραγωγὴν προσωπικῆς τινος ἐκφράσεως οἰασθήποτε (*Contractions inexpressives*). Μολονότι οὐδεὶς προσωπικός μῦς ὑπάρχει μὴ συσπώμενος μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν καιρῷ σφοδροῦ τινος ψυχικοῦ πάθους, ἀλλ' εἰσι μεταξὺ αὐτῶν ὀλίγοι τινές, ὧν ἕκαστος, συστέλλομενος καθ' ἑαυτὸν, οὐδεμίαν εἰς τὸ πρόσωπον δίδει φυσιογνωμονικὴν ἀπόχρωσιν, μολονότι πᾶσα διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ διεγέρσις αὐτοῦ ἐπιφέρει ἐκφανιστάτην κίνησιν τοῦ προσωπικοῦ δέρματος. Ἐπομένως οἱ τοιοῦτοι μῦς δὲν ὑπάγονται εἰς τοὺς φυσιογνωμονικούς.

Αἱ ταυτῆρογοὶ συστολαὶ πλειόνων τοῦ ἐνὸς προσωπικῶν μυῶν (ὅταν, δηλονότι, διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς διεγέρσεως μεταχθῶσιν εἰς συστολὰς δύο ἑτεράνυμοι προσωπικοὶ μῦς, κείμενοι ἀμφότεροι κατὰ τὸ ἕτερον τοῦ προσώπου πλάγιον ἡμισυ, ἢ ὧν ὁ μὲν κείται κατὰ τὸ ἐν, ὁ δὲ κατὰ

τὸ ἄλλο) παράγουσιν ἐν τῶν ἐφεξῆς τριῶν ἀποτελεσμάτων·

α^{ον}.) Χαρακτηριστικὴν προσωπικὴν ἔκφρασιν (*Contractions combinées expressives*). Διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς διεγέρσεως τῶν προσωπικῶν μυῶν μανθάνομεν τινές αὐτῶν, συστέλλομενοι, συναρπάζουσιν (ὡς συμπληρωτικοί) μετὰ τινος τῶν τὰς ἀτελεῖς προσωπικὰς ἐκφράσεις παραγόντων ὠρισμένην τινὰ προσωπικὴν ἔκφρασιν. Συγχρόνως διασκόμειθα, ὅτι ὠρισμένος τις συμπληρωτικός μῦς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντικαταστήθῃ δι' ἑτέρου τινὸς τῶν προσωπικῶν μυῶν, ἄτε ὧν ὁ μόνος καὶ ὁ κατ' ἀνάγκην συνεργάτης τούτου ἢ ἐκείνου τῶν τὰς ἀτελεῖς προσωπικὰς ἐκφράσεις παραγόντων μυῶν.

Προσέτι ἐγένετο γνωστὸν ἐκ τῶν ἐρευνῶν τούτων, ὅτι ἡ φύσις χεῖζει πρὸς τὴν μηχανισμόν τῆς ἀνθρωπίνης φυσιογνωμίας ἀπλῶν μέσων· σπανίως, δηλονότι, ἐδέεσε νὰ διεγερθῶσι συγχρόνως διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ πλείονες τῶν δύο προσωπικῶν μυῶν ὅπως παραχθῇ ἐντελῆς προσωπικὴ ἔκφρασις.

Ὁ K. Duchenne διακρίει προσέτι τὰς προσωπικὰς ἐκφράσεις εἰς ἀρχικάς (*Expressions primitives*) καὶ εἰς συνδυαστάς (*Expressions complexes*). Καὶ ἀρχικάς μὲν ὀνομάζει τὰς παραγομένας διὰ τῆς συστολῆς ἐνὸς ἢ δύο ὁμωνύμων προσωπικῶν μυῶν, συνδυαστάς δ' ἐκείνας, αἵτινες παράγονται διὰ τῆς συνεργείας πολλῶν προσωπικῶν μυῶν, ἑτερονύμων.

Πρὸς διασφίσησιν τῶν λεγομένων ἔστω τὸ ἐξῆς παράδειγμα· ἡ μὲν ἀπλῆ προσοχὴ ἐφαίνεται ἐπὶ τοῦ προσώπου διὰ τῆς ἀρχικῆς ἐκείνης ἐκφράσεως, ἢν παράγει ἡ συστολὴ τοῦ μετωπιαίου μῦος, ἢ δὲ χαρὰ ἐκδηλοῦται ἐπὶ τοῦ προσώπου διὰ τῆς ἀρχικῆς ἐκείνης ἐκφράσεως, ἢτις παράγεται ἐκ τῆς συνεργείας τοῦ μείζονος ζυγωματικοῦ μῦος καὶ τῆς κατωτέρας μοῖρας τοῦ σφιγκτικῆς τῶν βλεφάρων. Συνδυαζομένων δὲ ἀμφοτέρων τῶν προσωπικῶν ταύτων ἐκφράσεων, παράγεται ἡ συνδυαστὴ ἐκείνη ἔκφρασις, ἢτις ἐκδηλοῖ τὴν ἐκλίαν χαροποιᾶς τινος ἀγγελίας, ἐξ ἀνεπίστου τινὸς εὐτυχήματος, εἰς τὴν ψυχὴν ἐμπαιουμένην εὐφροσύνην.

Μετ' ἀμφοτέρων δὲ τούτων τῶν ἀρχικῶν προσωπικῶν ἐκφράσεων δύναται νὰ συνδυασθῇ καὶ ἡ τὴν λαγνείαν ἐκσημαίνουσα καὶ τότε ἡ προσοχὴ συγκεντροῦται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, ὑφ' οὗ προξενεῖται τὸ λαγνικὸν τῆς ἡδονῆς αἰσθημα. Τὸ παράδειγμα τοῦτο δεικνύει, ὅτι δύο, ἢ καὶ πλείονες, ἀρχικαὶ προσωπικαὶ ἐκφράσεις δύνανται νὰ συνδυασθῶσι μετ' ἀλλήλων πρὸς μίαν μόνον, ἢτις τότε, ὡς εἴρηται, καλεῖται συνδυαστή,

β^{ον}.) Σχηματισμὸν τινὰ τῶν προσωπικῶν χαρακτηριστῶν, οὐδεμίαν ἔχοντα φυσιογνωμονικὴν σημασίαν (*Contractions inexpressives combinées*). Οἱ τοιοῦτοι προσωπικοὶ χαρακτῆρες παράγονται, ὡς ἰδύνατό τις καὶ ἐκ τῶν προτέρων νὰ εἰκασθῇ, συστέλλομένων συγχρόνως δύο, ἢ πλειόνων, προσωπικῶν μυῶν, ὧν ἕκαστος ἐκφραίνει διὰ τῆς συστολῆς αὐτοῦ ψυχικὸν τι πάθος, ὅπως ἀντιθέτον πρὸς τὸ διὰ τῆς συστολῆς ἐκάστου τῶν λοιπῶν ἐκσημαίνομενον. Διὰ τῆς συγχρόνου ἠλεκτρικῆς διεγέρσεως τοιοῦτων φυσιογνωμονικῶς ἀντιθέτων μυῶν παράγεται σχηματισμὸς τις τῶν προσωπικῶν χαρακτηριστῶν, μηδεμίαν ἔχων φυσιογνωμονικὴν σημασίαν καὶ ὧν ἰδύνατό τις νὰ ὀνομάσῃ μᾶλλον μορφασμὸν ἢ προσωπικὴν ἔκφρασιν.

Τοιαῦτα τις, μηδὲν ἐκφράζουσα, διαστροφὴ τῶν προσωπικῶν χαρακτηριστῶν παράγεται, ὅταν συγχρόνως διεγείρωμεν ἠλεκτρικῶς τοὺς τε τὴν χαρὰν καὶ τοὺς τὴν λύπην διὰ τῶν συστολῶν αὐτῶν ἐκσημαίνοντας προσωπικούς μῦς. Γίνεται δὲ τὸ λεγόμενον τοσοῦτον καταφανέστερον, ὅσον ἐντονωτέρα ἢ συστολὴ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος μυῶν. Οὐχὶ δὲ σπανίως συμβαίνει ἐπὶ τῶν πειραμάτων τούτων, πρὸς ἢ πολλῇ ἀπαιτεῖται εὐχειρία, νὰ ἐνεργήσωμεν ἠλεκτρικῶς ἐπὶ τινος νεύρου, ἐκ τοῦ ὁποῦ λαμβάνουσι τὰς κινητικὰς αὐτῶν νευρικὰς ἴνας πολλοὶ τῶν προσωπικῶν μυῶν, καὶ οὕτω νὰ παραχθῶσι τοιαῦται διαστροφὰι τῶν προσωπικῶν χαρακτηριστῶν, ὅποιοι εἰσὶν οἱ μορφασμοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες συνοδεύουσι τὸν λεγόμενον ἀνώδυνον προσωπικὸν σπασμὸν (*Tic indolent*).

γ^{ον}.) Πρὸς ἀλλήλας μὴ ἀρμονικῶς ἐχούσας συνδυαστάς προσωπικὰς ἐκφράσεις (*Contractions combinées expressives discordantes*). Αἱ ἀντιθέτους ψυχικὰς διαθέσεις ἐκσημαίνουσαι προσωπικαὶ ἐκφράσεις δὲν εἶναι πάντοτε ἐν ἀπολύτῳ φυσιογνωμονικῶ ἀνταγωνισμῷ πρὸς ἀλλήλας.

Ὅταν αἱ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ προκαλούμεναι μυϊκαὶ συστολαὶ ὦσιν ἥττον ἐντεταμέναι, τότε δύναται νὰ συνδυασθῇ ἢ τὴν χαρὰν ἐκσημαίνουσα προσωπικὴ ἔκφρασις μετὰ τῆς ἐκφραζούσης τὴν ψυχικὴν ὀδύνην, οὕτω δὲ παράγεται ἐπὶ τοῦ προσώπου τὸ μελαγχολικὸν μειδιάμα. Ὅταν πάλιν συνδυάσωμεν μετὰ τοῦ μειδιάματος τὴν τὸν κλαυθμόν συνοδεύουσαν προσωπικὴν ἔκφρασιν, ἐν μετρίᾳ ἐντάσει, ἢ (ὅπερ προτιμότερον) ὅταν μετὰ τῶν προσωπικῶν ἐκείνων μυῶν, οἵτινες παράγουσι τὸ μειδιάμα τοῦτο, συμμεταστήσωμεν εἰς μετρίως ἐντεταμένην συστολὴν τοὺς τὴν ψυχικὴν ὀδύνην ἐν τῷ προσώπῳ ἐκφράζοντας μῦς, παράγεται διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου πλήρης ἢ προσωπικὴ ἐκείνη.

ἐκφρασις, ἥτις ἐκσημαίνει οἰκτον ἢ συμπάθειαν.

Ὡς τῶν εἰρημένων ἐξάγεται, ὅτι αἱ φυσιογνωμικαὶ μεταβολαὶ τῶν προσωπικῶν χαρακτηρῶν, ἐξεταζόμεναι κατ' ἀντιπαροβολὴν πρὸς τὰς φυσιολογικὰς κινήσεις τῶν γυνίων καὶ τοῦ κορμοῦ, παρουσιάζουσι τὸ ἰδιόζον, ὅτι, ἐνῶ πρὸς ταύτας συνεργουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον πολλοὶ μῦς, πρὸς ἐκείνας ἀρκεῖ εἰς καὶ μόνος ἢ, τὸ πολὺ, δύο ἢ τρεῖς ἐκ τῶν προσωπικῶν μυῶν.

Ἀκολούθως πραγματεύεται ὁ Κ. Duchenne ἐν τῇ περὶ τῆς ὁ λόγος πραγματείας περὶ τῆς ὠφελείας, ἢ ἢ Ἀνατομίας, ἢ Φυσιολογίας, ἢ Ψυχολογίας καὶ αἱ εἰκαστικαὶ τέχναι δύνανται νὰ ὠφελιθῶσιν ἐκ τῶν ἠλεκτροφυσιολογικῶν τούτων ἐρευνῶν. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐρευνῶν τούτων εἰς τὴν Ἀνατομίαν καὶ τὴν Φυσιολογίαν ἐκφέρει τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις. Ἐπὶ τῶν πλείστων προσωπικῶν μυῶν εἰσὶ τοιαῦται αἱ κατὰ τοπογραφικὴν Ἀνατομίαν συνθῆκαι, ὥστε νομίζει τις (ὅταν μάλιστα ἐξετάξῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἔσω αὐτῶν ἐπιφανείας) ὅτι συγχωνεύονται μετ' ἀλλήλων καὶ, ἐπομένως, ἀδυνατεῖ νὰ κατανοήσῃ πῶς ἡ Φύσις κατορθοῖ νὰ παράγῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου πληθὺν ἐλαχίστων καὶ ἀπ' ἀλλήλων ὅπως ἀνεξαρτήτων μυϊκῶν συστολῶν διὰ τῶν ὁποίων ἐκσημαίνονται τοσοῦτον ποικίλαι ψυχικαὶ διαθέσεις.

Ἡ Ἀνατομία τοῦ νεκροῦ σώματος ἦν ὅπως ἀνεπαρκῆς πρὸς ἐξήγησιν τοῦ φυσιολογικοῦ τούτου φαινομένου, τὸ ὅποιον ἤδη εὐχερέστατα ἐξηγεῖται διὰ τῆς Ἀνατομίας τοῦ ζῶντος σώματος, τουτέστι τῆς τοπικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν προσωπικῶν μυῶν. Ἡ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐπὶ μέρους αὕτη διέγερσις τῶν μυῶν τούτων ἔδειξεν, ὅτι αἱ φαινόμενα ἐκείναι διὰ τινῶν μόνων μυϊκῶν ἰνῶν πρὸς ἀλλήλους διαπλοκαὶ τῶν προσωπικῶν μυῶν δὲν ὑφίστανται πράγματι, ἀλλ' ὅτι ἐκάστος τῶν μυῶν ἐκείνων, οὔτινες ἄχρι τοῦδε ἐθεωροῦντο ὡς διυφασμένοι πρὸς ἀλλήλους,

Μῦς οἱ παράγοντες καθ' ἑαυτοὺς ἐντελῆ προσωπικῆν ἐκφρασιν.

- Ὁ μετωπιαῖος μῦς . . . . . ἐκφράζει προσοχὴν.
- Ὁ σφικκτῆρ τῶν βλεφάρων . . . . . » σκέψιν.
- Ὁ τὰς ὀφρύς συνάγων μῦς . . . . . » ἄλγος.
- Ὁ κατὰ τὴν ῥάχιν τῆς ῥινός μῦς (Proceris s. dorsalis nasi) (*) . . . . . » ὄρμην πρὸς ἐπίθεσιν (Aggression).

ἔχει, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος μῦς, καθωρισμένα τὰ ὄρια αὐτοῦ. Διὰ τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος ἠλεκτροφυσιολογικῶν πειραμάτων ἀνεκαλύφθησαν μῦς, ὧν ἄχρι τοῦδε ἠγνοεῖτο ἡ ὑπαρξίς. Ἔστω δὲ παράδειγμα τὸ ἐξῆς ἐν ἐφαρμώσωμεν ἰσχυρότερον τῶν ἀκροπολίων τῆς ἠλεκτρικῆς μηχανῆς ὑπὸ τὸ πτερυγίον τῆς ῥινός, παρατηροῦμεν, ὅτι διευρύνεται ὁ ῥόθων ὅπως ἐπὶ σφοδρᾶς τινος ψυχικῆς ὀρμῆς. Ἄλλ' ἡ ἀνατομὴ τοῦ νεκροῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀδυνατεῖ νὰ ἀνεύρῃ καὶ ἐπιδείξῃ καθ' ἑαυτὸν παρεσκευασμένον τὸν τὴν διαστολὴν ταύτην τοῦ ῥόθωνος ἐργαζόμενον μῦν. Προσέτι ἡ κοινῶς παραδεδεγμένη ἀνατομικὴ διδασκαλία παραδέχεται ἕνα καὶ μόνον σφικκτῆρα τῶν βλεφάρων. Ἄλλ' ἡ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἀνατομικὴ ἀνάλυσις ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ μῦς οὗτος συνίστηεν ἐκ τεσσάρων μυῶν, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔχει ἰδίαν λειτουργίαν. Τὰ ἐπὶ τῶν προσωπικῶν μυῶν ἠλεκτροφυσιολογικὰ πειράματα ἐπὶ νηρώθωσαν καὶ τινὰς ἡμαρτημένας ἀνατομικὰς δοξασίας· ὁ ἐλάσσων ζυγωματικὸς μῦς, ὡς ἐν παραδείγματι, ἐθεωροεῖτο μέχρι τοῦδε ὡς μῦς, ἐκφράζων, διὰ τῆς συστολῆς αὐτοῦ, χαρὰν, ἐνῶ ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐρευνῶν ἀπεδείχθη, ὅτι ἔχει ὅπως ἀντίθετον φυσιολογικὴν σημασίαν, τουτέστιν, ὅτι συστέλλεται κατὰ τὸν κλαυθμόν. Τὸ μυοειδὲς πλάτυσμα, τὸ ὅποιον ἢ εἶχεν ἀφεθῆ πάντῃ ἀπροσδιόριστον ὑπὸ φυσιολογικῆν ἔπαψιν, ἢ ἐθεωρήθη ἔχον μὴ προσήκουσαν φυσιολογικὴν σημασίαν, ἀπεδείχθη, ὅτι συνεργεῖ πρὸς ἐκδήλωσιν σφοδρῶν τινῶν ὀρμῶν τῆς ψυχῆς, οἷον τοῦ τρόμου, τῆς ὀργῆς, τῆς ψυχικῆς ὀδύνης κ.τ.λ.

Περὶ δὲ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐρευνῶν τούτων εἰς τὴν Φυσιολογίαν ὁ Κ. Duchenne λέγει, ὅτι, καθυποβαλὼν εἰς τὴν διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ βάσανον ἅπαντας τοὺς προσωπικοὺς μῦς, προσδιώρισεν τὴν ἀληθῆ φυσιολογικὴν λειτουργίαν ἐκάστου ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸν ἀκόλουθον πίνακα.

- Μῦς οἱ παράγοντες καθ' ἑαυτοὺς ἀτελῆ προσωπικῆν ἐκφρασιν καὶ μῦς οἱ συμπληροῦντες ὠρισμένην τιμὰ π. ἔ.*
- Ὁ μείζων ζυγωματικὸς, συστέλλομενος, ἐκφράζει χαρὰν.
  - Ὁ μικρὸς ζυγωματικὸς . . . . . » κλαυθμώδη διάθεσιν τῆς ψυχῆς ἢ ἀπλῶς λύπην.
  - Ὁ ὑψωτῆρ τοῦ ἀνωτέρου χεῖλους καὶ τοῦ πτερυγίου τῆς ῥινός . . . . . ἐργάζεται πρὸς τὴν δακρύων.
  - Ὁ πιεστήριος τῆς ῥινός, συστέλλομενος, ἐκφράζει λαγνείαν.
  - Ὁ βυκανιστῆς . . . . . » εἰρωνείαν.
  - Ὁ καθεκτῆρ τῆς γωνίας τοῦ στόματος » μελαγχολίαν, ἅμα δὲ συμπληροῖ τὴν προσωπικὴν ἐκείνην ἐκφρασιν, ἥτις ἐκσημαίνει τὴν πρὸς ἐπίθεσιν ὀρμὴν.
  - Ὁ ὑψωτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους . . . » ὑπεροπτικὴν περιφρόνησιν καὶ ἐνδοιασμόν.
  - Τὸ μυῶδες πλάτυσμα . . . . . » φρίκην καὶ τρόμον (Frageur et effroi), ἐτι δὲ συμπληροῖ τὴν τῆς ὀργῆς ἐκδηλωτικὴν προσωπικὴν ἐκφρασιν.
  - Ὁ καθεκτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους συμπληροῖ τὴν τῆς εἰρωνείας καὶ τῆς πρὸς ἐπίθεσιν ὀρμῆς ἐκδηλωτικὴν προσωπικὴν ἐκφρασιν.
  - Ὁ διευρύνων τοὺς ῥόθωνας μῦς . . . . . » τὴν ἐπὶ τῶν σφοδρῶν ψυχικῶν παθῶν (Passions violentes) προσωπικὴν ἐκφρασιν.
  - Ὁ μασσητῆρ . . . . . » τὴν ἐπὶ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς μανιώδους παραφορᾶς προσωπικὴν ἐκφρασιν.
  - Οἱ βλεφαρικοὶ μῦς (ὁ πρότερον σφικκτῆρ τῶν βλεφάρων καλούμενος), συστέλλομενος, ... ἐκφράζουσι περιφρόνησιν καὶ συμπληροῦσι τὴν ἐπὶ τοῦ κλαυθμοῦ προσωπικὴν ἐκφρασιν.
  - Ὁ κατώτερος σφικκτῆρ τῶν βλεφάρων, συστέλλομενος, ... ἐκφράζει εὐμένειαν καὶ συμπληροῖ τὴν ἐπὶ τῆς θυμηδίας προσωπικὴν ἐκφρασιν.
  - Ἡ ἐξωτερικὴ (περιφερικὴ) μοῖρα τοῦ σφικκτῆρος τοῦ στόματος, συστέλλομένη, ... συμπληροῖ τὴν ἐπὶ τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῆς ὑπεροπτικῆς περιφρονησεως προσωπικὴν ἐκφρασιν.
  - Ἡ ἐσωτερικὴ μοῖρα τοῦ σφικκτῆρος, συστέλλομένη, ... » τὰς τὴν πρὸς ἐπίθεσιν ψυχικὴν ὀρμὴν καὶ τὴν ἐνεργὸν μοχθηρίαν ἐκσημαίνουσας προσωπικὰς ἐκφράσεις.
  - Ὁ ἀνώτερος ὀρθὸς τοῦ βολβοῦ μῦς, συστέλλομενος, (στρέφει τὸν βολβὸν πρὸς τ' ἄνω καὶ οὐτῶ) . . . . . συμπληροῖ τὴν προσωπικὴν ἐκείνην ἐκφρασιν, ἥτις συνοδεύει τὴν πρὸς ἀναπόλησιν παρηχημένων γεγονότων ἢ ἀπόντων ἀντικειμένων ἐνεργείαν τοῦ νοῦς.

Ὁ ἀνώτερος καὶ ὁ ἐσωτερικὸς ὀρθὸς τοῦ βολβοῦ μῦς, συστέλλομενος συγχρόνως, (στρέφουσι τὴν προσθίαν τοῦ βολβοῦ ἐπιφάνειαν πρὸς τ' ἄνω καὶ ἔσω καὶ οὐτῶ) . . . . . συμπληροῦσι τὴν ἐπὶ τῆς ἐκστάσεως καὶ τῆς ἐκ παραισθησεων μανίας προσωπικὴν ἐκφρασιν.

Ὁ κατώτερος καὶ ὁ ἐσωτερικὸς ὀρθὸς τοῦ βολβοῦ μῦς, συστέλλομενος συγχρόνως, (στρέφουσι τὴν προσθίαν τοῦ βολβοῦ ἐπιφάνειαν πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔσω καὶ οὐτῶ) συμπληροῦσι τὴν ἐπὶ τῆς δυσπιστίας καὶ τοῦ τρόμου προσωπικὴν ἐκφρασιν.

(*) Τὴν ὑπὸ τινῶν Ἀνατόμων εἰς τὸν μῦν τούτον διδομένην ὀνομασίαν πυραμιδοειδῆς τῆς ῥινός (M. pyramidalis nasi) ἀπεφύγομεν, καθότι πολλοὶ τῶν

Ἀνατόμων ὀνομάζουσι, κατὰ τὸν Santorini, διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος καὶ τὸν ὑψωτῆρα τοῦ ἀνωτέρου χεῖλους καὶ τῶν πτερυγίων τῆς ῥινός.

Ο κατώτερος ὄρθος τοῦ βολβοῦ μῦς, συγγελλόμενος, (τρέφει τὴν προσθίαν τοῦ βολβοῦ ἐπιφάνειαν πρὸς τὰ κάτω καὶ οὐτῶ) συμπληροῦ τὴν ἐπὶ τῆς θλίψεως καὶ τῆς ταπεινώσεως προσωπικὴν ἔκφρασιν.

Οἱ μῦς τοῦ ὠτός καὶ οἱ ἐλάσσονες τῆς κόγχης αὐτοῦ (οἱ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὠτός) συστέλλονται ἴσως ἐπὶ τινῶν ψυχικῶν παθῶν, ἀλλ' οὐδεμίαν παράγουσι καθωρισμένην προσωπικὴν ἔκφρασιν καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζει αὐτοὺς ὁ Κ. Duchenne μῦς, μηδελίαν φυσιογνωμικὴν ἔκφρασιν παράγοντας (Muscles inexpressives).

Περὶ δὲ τῆς ἐν τοῖς πρόσθεν ἀναφερομένης διαιρέσεως τῶν προσωπικῶν ἐκφράσεων εἰς ἀρχικάς

καὶ συνδυαστάς προστίθεται ὁ Κ. Duchenne, ὅτι, καθυποβαλὼν ἅπαντας τοὺς ἐν ἑκατέρᾳ τῶν δύο τούτων τάξεων τῶν φυσιογνωμιῶν ἐνεργοὺς προσωπικούς μῦς εἰς τὴν διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ δοκιμασίαν, εὗρε τίνες αὐτῶν καὶ καθ' ὅπως συνεργοῦσι πρὸς μίαν ἐκάστην τῶν περι ἧν ὁ λόγος προσωπικῶν ἐκφράσεων. Τὸ περιγενόμενον δὲ τῶν ἐρευνῶν τούτων συνδιέταξεν ὁ Κ. Duchenne ἐν τῷ ἀκολουθίῳ πίνακι.

Α'. Ἀρχικά προσωπικὰ ἐκφράσεις, παραγόμεναι ὑφ' ἑνὸς καὶ μόνου μύος ἢ καὶ ὑπὸ πλειόνων.

α^{ον}.) Δι' ἑνὸς καὶ μόνου μύος παραγόμεναι.

Ἡ προσοχὴ	ἐκφράζεται ἐν τῷ προσώπῳ	ὑπὸ τοῦ μετωπιαίου μύος.
Ἡ ἥττον σύντονος σκέψις	» » » »	ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου βλεφαρικοῦ μύος (τουτέστι τῆς ἀνωτέρας μοῖρας τοῦ σφιγκτήρος τῶν βλεφάρων), μετρίως συνεσταλμένου.
Ἡ σύντονος σκέψις	» » » »	ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μύος, ἰσχυρῶς συνεσταλμένου.
Ἡ μεγάλη τοῦ νοός συντονία (Contention)	» » » »	ὑπὸ τοῦ τὴν ὄφρυν συνάγοντος μύος.
Ἡ μετὰ κακοποιῶν διαθέσεως ἐπιθέσις (Agression)	» » » »	ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν ῥάχιν τῆς ῥινός μύος.

β^{ον}.) Δι' ὑπὸ πλειόνων μύων παραγόμεναι.

Ἡ θυμηδία (ἢ εὐμενῆς διάθεσις κ.τ.τ.)	ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ μείζονος ζυγωματικοῦ καὶ τῆς κατωτέρας (τῆς κατὰ τὸ κατώτερον βλέφαρον) μοῖρας τοῦ σφιγκτήρος τῶν βλεφάρων, μετρίως συνεσταλμένων.
Ἐπὶ τοῦ γέλωτος	συστέλλονται οἱ ἐσχάτως εἰρημένοι μεθ' ἀπάντων τῶν βλεφαρικῶν μύων.
Ἡ κατὰ προσποίησην χαρὰ	ἐκφράζεται διὰ προσποίηση τοῦ μειδιάματος ὑπὸ μόνου τοῦ μείζονος ζυγωματικοῦ.
Ἡ εἰρωνεία	» δι' εἰρωνικοῦ μειδιάματος ὑπὸ τοῦ βυκανιστοῦ καὶ τοῦ καθεκτῆρος τοῦ κατωτέρου χεῖλους.
Κατὰ τὸν πολλὸν κλαυθμὸν καὶ τὴν κρουνηδὸν πρόχυσιν τῶν δακρῶν	συστέλλεται ὁ ὕψωτῆρ τοῦ πτερυγίου τῆς ῥινός καὶ τοῦ ἀνωτέρου χεῖλους, οἱ βλεφαρικοὶ καὶ ἡ περιφερικὴ μοῖρα τοῦ σφιγκτήρος τοῦ στόματος.
Κατὰ τὸν μέτριον κλαυθμὸν	συστέλλονται ὁ ἐλάσσων ζυγωματικὸς καὶ οἱ βλεφαρικοί.
Τὴν θλίψιν (τὴν ἀθυμίαν κ.τ.τ.)	ἐκφράζουσιν ὁ καθεκτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους, ὁ πιεστήριος τοῦ πτερυγίου τῆς ῥινός καὶ ὁ κατώτερος ὄρθος τοῦ βολβοῦ μῦς.
Τὴν μεθ' ὑπερηφανείας ὑπεροψίαν	» ὁ ὕψωτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους, ὁ καθεκτῆρ αὐτοῦ καὶ οἱ βλεφαρικοὶ μῦς.
Τὴν ἀμφιβολίαν	» ὁ ὕψωτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους, ἡ περιφερικὴ μοῖρα τοῦ σφιγκτήρος τοῦ στόματος (κατὰ θάτερον τῶν πλαγίων ἡμίσεων τοῦ προσώπου ἢ κατ' ἀμφότερα) καὶ οἱ βλεφαρικοί.

Τὴν περιρρόνησιν . . . ἐκφράζουσιν οἱ βλεφαρικοὶ, ὁ καθεκτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους, ὁ πιεστήριος τῆς ῥινός καὶ ὁ ὕψωτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους.

Β'. Συνδυαστὰ προσωπικὰ ἐκφράσεις, παραγόμεναι διὰ τοῦ συνδυασμοῦ πλειόνων ἀρχικῶν προσωπικῶν ἐκφράσεων.

Τὴν ἐξ ἀπροσδοκῆτου τινὸς συμβάντος ἐκπληξίν (Surprise) . . . ἐκφράζουσιν ὁ μετωπιαῖος καὶ οἱ καθεκτῆρες τῆς κατωτέρας σιαγόνας (τουτέστιν ὁ διφυῆς τῆς κατωτέρας σιαγόνας, ὁ στυλοῦσείδειος, ὁ μυλοῦσείδειος καὶ ὁ γενοῦσείδειος), μετρίως συνεσταλμένοι.

Τὴν ἐκ θαυμασμοῦ ἐκπληξίν ἢ τὸ θάμβος (Etonnement) . . . οἱ αὐτοὶ μῦς διὰ μείζονος πρὸς τὰ κάτω ἐγκλίσεως τῆς κατωτέρας σιαγόνας.

Τὴν κατάπληξιν (Stupéfaction) . . . οἱ αὐτοὶ μῦς, ἐντενέστερον συνεσταλμένοι.

Τὸν εὐάρεστον θαυμασμόν διὰ τὸ ἀπροσδόκητον αἰφνιδίου τινὸς εὐτυχήματος . . . οἱ τὴν ἐκ θαυμασμοῦ ἐκπληξίν ἐκφράζοντες μῦς μετὰ τῶν τὴν χαρὰν ἐκφραζόντων.

Τὴν φρίκην (Frayeur) . . . ὁ μετωπιαῖος καὶ τὸ μυῶδες πλάτυσμα.

Τὸν τρόμον (Effroi) . . . ὁ μετωπιαῖος, τὸ μυῶδες πλάτυσμα καὶ οἱ τῆς κάτω σιαγόνας καθεκτῆρες, ἐν τῇ μάλλον ἐντεταμένῃ αὐτῶν συστολῇ.

Τὸν μετὰ ψυχικῆς ὀδύνης τρόμον . . . ὁ συνάγων τὴν ὄφρυν μῦς, τὸ μυῶδες πλάτυσμα καὶ οἱ καθεκτῆρες τῆς κάτω σιαγόνας.

Τὴν ὑποκεκρυμμένην ὀργὴν . . . οἱ κατὰ τὸ ἀνώτερον βλέφαρον βλεφαρικοὶ μῦς, ὁ μασητήρ, ὁ βυκανιστής, ὁ καθεκτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους καὶ τὸ μυῶδες πλάτυσμα.

Τὴν θηριώδη ὀργὴν (Colère féroce) . . . ὁ κατὰ τὴν ῥάχιν τῆς ῥινός μῦς, τὸ μυῶδες πλάτυσμα, οἱ καθεκτῆρες τῆς κατωτέρας σιαγόνας, ἐν τῇ μάλλον ἐντεταμένῃ αὐτῶν συστολῇ.

Τὴν κατὰ τὴν σκέψιν σύγχυσιν . . . ὁ ἀνώτερος βλεφαρικός καὶ ὁ μείζων ζυγωματικός.

Τὴν ὑπὸ χαρᾶς παραφορὰν . . . ὁ κατὰ τὴν ῥάχιν τῆς ῥινός μῦς, ὁ μείζων ζυγωματικός καὶ ὁ καθεκτῆρ τοῦ κατωτέρου χεῖλους.

Τὴν λαγνικὴν ἡδονὴν (Plaisir lubrique) . . . ὁ πιεστήριος τῆς ῥινός καὶ ὁ μείζων ζυγωματικός.

Τὸ μέχρι παραφορᾶς ἡδονικὸν αἶσθημα . . . οἱ προηγούμενοι μῦς, ὁ ἀνώτερος καὶ ὁ ἐπιπερικὸς ὄρθος τοῦ βολβοῦ, οἱ βλεφαρικοὶ (τὸ ἀνω βλέφαρον καλύπτει μέρος τῆς ἰριδος).

Ἐπὶ τῆς ἐκατάσεως . . . συστέλλονται οἱ αὐτοὶ μῦς, ἐξαιρουμένου τοῦ τὴν ῥίνα πιέζοντος. Τὸ σφοδρὸν καὶ μέχρι δακρῶν

ἄλγος . . . ἐκφράζουσιν ὁ τὴν ὄφρυν συνάγων καὶ ὁ μείζων ζυγωματικός.

Τὰς ἥττον δριμείας ἀλγηδόνας . . . ὁ τὴν ὄφρυν συνάγων καὶ [ὁ καθεκτῆρ τῆς γωνίας τοῦ στόματος.

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου καταφαίνεται, ὅτι, ὅσον ἢ συντονία τοῦ νοός, ἢ πρὸς ἀναπόλησιν παρωχημένων γεγονότων ἢ ἀντικειμένων ἐνέργεια αὐτοῦ ἐκσημαίνονται ἐν τῷ προσώπῳ διὰ τῆς συστολῆς ἐνός καὶ μόνου μύος, δηλονότι τοῦ τὴν ὄφρυν συνάγοντος.

Ἐκ τῶν ἐρευνῶν τούτων καταφανὴ προσέτι ἀκριβέστερον, ὅτι πᾶσα ψυχικὴ κατάστασις ἐκσημαίνε-

ται επί παντός ανθρώπου διά τῆς αὐτῆς προσωπικῆς ἐκφράσεως, ὅτε τοῦ αὐτοῦ πάντοτε μὴδὲ ἐκφράζοντος διὰ τῆς συστολῆς αὐτοῦ ὠρισμένην τινὰ ψυχικὴν κατάστασιν.

Παρά τὴν ἐν κινήσει προσωπικὴν ἐκφρασιν πρέπει νὰ διακρίνωμεν καὶ τὴν ἡρεμίαν, τοῦτέστι τὴν χαρακτηρίζουσαν τὸ πρόσωπον ἐκάστου ἀνθρώπου. Τὸ πρόσωπον τῶν νεογνῶν οὐδένα τοιοῦτον φυσιογνωμονικὸν χαρακτῆρα παρουσιάζει· ἢ μὴδὲν ἐκφράζουσα ἰδέα τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀποδεικνύει, ὅτι ἀπ' αὐτῶν ἐλλείπουν παντελῶς ψυχικά πάθη καὶ διανοητικὴ ἐνέργεια. Προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας, παραίνεται βαθμικῶς καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τότε ἀναλαμβάνουσι τὴν φυσιογνωμονικὴν αὐτῶν λειτουργίαν οἱ προσωπικοὶ μῦς. Ὅσον δὲ συχνότερα ἐπαναλαμβάνεται τὸ αὐτὸ ψυχικὸν πάθος, τοσοῦτον μᾶλλον καὶ οἱ τὸ πάθος ἐκεῖνα φυσιογνωμονικῶς ἐκφράζοντες μῦς ἀναπτύσσονται καὶ οὕτω σχηματίζεται ἐν τῷ προσώπῳ ἐκάστου ἀνθρώπου ἡ διαρκὴς ἐκείνη (ἢ ἡρεμία) φυσιογνωμονικὴ ἐκφρασίς, ἣτις χαρακτηρίζει αὐτὸν καὶ ἐκ τῆς ὁποίας κρίνοντες, λαμβάνομεν, ἐνίοτε ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀγαθὴν ἢ κακὴν ἰδέαν περὶ τῆς ψυχικῆς ποιότητος ἀνθρώπου τινός.

Περὶ δὲ τῆς εἰς τὰς εἰκαστικὰς τέχνας ἐφαρμογῆς τῶν ἐκ τῶν ἐρευνητῶν τούτων ἀποληφθέντων ἀποτελεσμάτων ἐπάγει ὁ Κ. Duchenne τὰ ἀκόλουθα.

Ὁ καλλιτεχνικὸς κανὼν, ὅτι, πρὸς πιπτην παραστάσιν πάσας ἐν κινήσει μορφῆς ἀπαιτεῖται ἡ σπουδὴ τοῦ ἀπεικαστέου ἀντικειμένου, οὐ μόνον ἐν ἡρεμίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν κινήσει, ὁ κανὼν αὗτος, λέγει ὁ Κ. Duchenne, ἰσχύει μάλιστα ἐπὶ τῆς παραστάσεως τῆς ἐν κινήσει προσωπικῆς ἐκφράσεως. Καὶ εἶναι μὲν ὁπωσδήποτε ἀναγκαῖον εἰς τὸν καλλιτέχνην νὰ γινώσκῃ τὴν θέσιν, τὴν μορφήν καὶ τὴν ἕξιν ἐκάστου τῶν προσωπικῶν μυῶν καὶ ποῖον ψυχικὸν πάθος ἢ αἰσθημα καὶ ποῖαν διανοητικὴν ἐνέργειαν ἐκφραίνει ἕκαστος αὐτῶν. Ἀλλ', ὅπως παραστήσῃ ταῦτα ἐν φυσικῇ ἀκριβείᾳ, ἀπαιτεῖται νὰ σπουδάσῃ μετ' ἐπιστάσεως τὰς προσωπικὰς ἐκφράσεις τῶν ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν τοιούτων ψυχικῶν παθῶν κατεχομένων ἢ ἐν τοιαύτῃ ἢ τοιαύτῃ ψυχικῇ διαθέσει ὄντων.

Ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἠλεκτροφυσιολογικῶν πειραμάτων ἐδιδάχθημεν προσέτι, ὅτι αἱ προσωπικαὶ ἐκφράσεις εἰσι διτταί, τοῦτέστι θεμελιώδεις (ἢ φυσιοπαθολογικαί) καὶ ἐποισιῶδεις, τοῦτέστι τοιαῦται, αἵτινες δύνανται, κατὰ τὰς περιστάσεις, καὶ νὰ ἐλλείπωσι. Αἱ ἐποισιῶδεις προσωπικαὶ ἐκφράσεις ἐπιτείνουσι τὰς θεμελιώδεις καὶ ἐκδηλοῦσι τὴν βαθμὴν τοῦ ψυχικοῦ πάθους ἐκ τῆς ἡλικίας τοῦ ὑπ' αὐτοῦ συνεχόμενου ἀνθρώπου.

111. Περὶ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς συγκλείσεως τῆς οὐροδόχου κύστεως.

Ἐν τῷ «*Archiv der Anatomie und Physiologie*» δημοσιεύει ὁ ἰατρός Κ. Sauer (Sauer) τὸ περιγενομένον τῶν, ἐπὶ εἰκοσιτεσσάρων λεβηρίδων καὶ κυνῶν γενομένων, πειραματικῶν αὐτοῦ ἀναζητήσεων περὶ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς συγκλείσεως τῆς οὐροδόχου κύστεως.

Ἰδὼν ὁ Rosenthal (Rosenthal) ἀπεφάνητο, ὅτι τὴν σύγκλεισιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος κύστεως δὲν ἐνεργεῖ ὁ σφιγκτῆρ τοῦ ὄργανου. Πρὸς πίστωσιν δὲ τῆς δοξασίας αὐτοῦ ταύτης ἐπήγετο, ὅτι ἐπὶ περιστάσεων, ἐφ' ὧν οὐδένα ἰδύνατό τις νὰ θεωρήσῃ ὑπάρχοντα ἐπὶ τόνον τοῦ σφιγκτῆρος, παρετήρησεν, ὅτι ἡ οὐροδόχος κύστις κατεῖχεν ἐπὶ τὸ εἰς αὐτὴν ἐνεθὲν ὕδωρ, ἐνῷ μάλιστα ἐπέδρα ἐπ' αὐτοῦ τοιαῦτα πίσεις, οἷα οὐδέποτε ἐπιδρᾷ ἐν καιρῷ ζωῆς ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ οὐροδόχῳ κύστει βουστοῦ. Διὰ ταῦτα παρεδέχετο ὡς τὴν κυριωτέραν αἰτίαν τῆς συγκλείσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὄργανου τὴν ἐλαστικότητα. Ἀλλ' ὁ Eidgenauer (Eidgenauer) καὶ Kolberrger, ἐπαναλαβόντες τὰς πειραματικὰς ἐρεῦνας τοῦ Rosenthal, εὔρον, τοῦναντίον, ὅτι ἡ πίσις, δι' ἧς δυνάμεθα νὰ διανοιξώμεν τὸν σφιγκτῆρα τῆς οὐροδόχου κύστεως, εἶναι πολλῶ μικροτέρα ἢ ὅσον ἐνόμιζεν ὁ Rosenthal. Διὸ παρέδξαντο, ὅτι ἡ ἐπίσπασμας διαφορὰ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀντιστάσεως, ἣν κέκτηται ὁ σφιγκτῆρ τῆς οὐροδόχου κύστεως ἐν καιρῷ ζωῆς, πρὸς τὴν ἀντίστασιν, ἣτις ὑπολείπεται εἰς αὐτὸν μετὰ θάνατον, προέρχεται ἐκ διηγενοῦς ἀβουλήτου (τοῦτέστι τοινικῆς) συστολῆς αὐτοῦ. Ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ περιγενομένου τούτου τῶν πειραμάτων τοῦ Eidgenauer καὶ Kolberrger ἀνελαθεν ὁ Κ. Oettinger (Oettinger) ἵνα ὑπερασπίσῃ τὴν Rosenthalian ἰδέαν.

Οὕτως εἶχον τὰ κατὰ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φυσιολογικὸν ζήτημα, ὅτε ὁ Κ. Sauer καθυπέβαλεν ἐκ νέου αὐτὸ εἰς πειραματικὴν βάσανον. Ἰδιδάχθη δ' ἐκ τῶν, ἐπὶ εἰκοσιτεσσάρων, ὡς εἴρηται, λεβηρίδων καὶ κυνῶν γενομένων, πειραματικῶν αὐτοῦ τούτων ἐρευνητῶν, ὅτι, ἐὰν ἡ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῆς οὐροδόχου κύστεως ἐπιδρῶσα πίσις ὑπερβῇ τὰ 18 ἐ.π.μ., δὲν ἰσχύει πλέον μόνη ἢ ἐλαστικότης ὅπως ἐμποδίσῃ τὴν ἐκρυσιν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐν καιρῷ ζωῆς ἐπὶ τῶν ἐν τῇ κύστει οὖρων ἐπιδρῶσα πίσις εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πολλῶν μείζων ἢ ἡ ῥηθείσα, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ ἡ τοινικὴ συστολὴ τοῦ σφιγκτῆρος τῆς οὐρο-

δόχου κύστεως συνεργεῖ πρὸς τὴν ἐπίσπασιν τοῦ ἐν αὐτῇ βουστοῦ.

Οἱ μεγάλοι βαθμοὶ τῆς πίσεως, ὅς ἀπέλαθεν ἐκ τῶν πειραμάτων αὐτοῦ ὁ Κ. Oettinger, ἐξηγοῦνται, κατὰ τὸν Κ. Sauer, ἐκ τοῦ ὅτι ὁ οὐρητῆρ, διὰ τοῦ ὁποίου ὠχετηγῆθη κατὰ τὸ πείραμα τὸ βουστοῦν εἰς τὴν κύστιν, ἀντέτασεν εἰς τὸ βεῦμα τοῦ βουστοῦ ἐπίσπασιν ἀντίστασιν. Τὸ δυσένδοτον δὲ τοῦτο τοῦ οὐρητῆρος παραμένει ἐνίοτε πολὺ μετὰ τὸν θάνατον, ὅταν αἱ περιφερικαὶ μυϊκαὶ αὐτοῦ ἴνες μετέστησαν εἰς πτωματικὴν δυσκαμψίαν ἐνῷ ἦσαν ἐν καταστάσει συστολῆς. Δύναται ὅμως νὰ ἀνθυποφέρῃ τις πρὸς ταῦτα, ὅτι καὶ αἱ μυϊκαὶ ἴνες τῆς προστατικῆς μοίρας τῆς οὐρήθρας εἶχον μεταστῆ καὶ αὐταὶ εἰς πτωματικὴν δυσκαμψίαν ἐνῷ ἦσαν ἐν καταστάσει συστολῆς καὶ ὅτι, ἐπομένως, ἀντέτασεν καὶ αὐταὶ πρὸς τὴν ἐκ τῆς οὐροδόχου κύστεως ἐκρυσιν τοῦ βουστοῦ ἴσῃ ἀντίστασιν πρὸς ἣν οἱ οὐρητῆρες ἀντέτασεν εἰς τὴν εἰσορρῆν αὐτοῦ.

Περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοῦ σφιγκτῆρος τῆς οὐροδόχου κύστεως ὡς συνεχοῦς καὶ τὸ στόμιον αὐτῆς πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς οὐρήθρας περιλαμβανόντος μῦος ἀπεφάνητο κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη καὶ ὁ Κ. Barckhoff (Barckhoff), ὁ δὲ Κ. Oettinger, ὅστις κλίνει ν' ἀποδεχθῇ τὴν γνώμην τοῦ Barckhoff, ἀποδίδει εἰς τὰς περὶ τὴν προστατίδα ἀδένα ἰσχυρὰς μυϊκὰς δεσμίδας τὴν λειτουργίαν τοῦ συγκλείειν τὴν οὐροδόχον κύστιν. Ὁ δὲ Κ. Eidgenauer εἶπεν, ὡς λέγει, ἐπὶ τε τῆς λεβηρίδος καὶ τοῦ κυνός, κατὰ τὸ κατώτερον ἄκρον τοῦ τραχήλου τῆς οὐροδόχου κύστεως καὶ πρὸ τῆς προστατίδος ἀδένης, μυωδέστατον τινὰ σφιγκτῆρα, περιθεόντα ἀνευ διακοπῆς περὶ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως καὶ συνεχόμενον πρὸς τὰ κάτω μετὰ τῶν μυϊκῶν ἐκείνων δεσμιδῶν, αἵτινες περιλαμβάνουσι τὴν προστατίδα ἀδένα.

112. Περὶ τῶν λειτουργιῶν τοῦ ὑστέρου.

Αἱ λάχλαι ἢ τὰ λεπτότατα κρώσσια τῶν κοτυληθόνων τοῦ ὑστέρου ἀποτελοῦνται, κατὰ τὰς νεωτέρας μικροσκοπικὰς ἐρεῦνας, ἐκ λεπτοτάτων σωληνίσκων, τετραμμένων διὰ τυφλῶν τεματίων πρὸς τὴν νηθὺν τῆς μήτρας. Εἰς ἕκαστον δὲ τῶν σωληνίσκων τούτων εἰσικνεῖται διὰ τοῦ ἡνεργημένου αὐτοῦ πέρατος λεπτοῦς τις κλάδος μιᾶς τῶν ὀμφαλικῶν ἀρτηριῶν, μεταβαίνων ἐν εἶδει ἀναστοματικῆς βραγχίδος εἰς τὴν ὀμφαλικὴν φλέβα. Τὰ τύρλα τέρματα τῶν τὰς λάχνας τοῦ ὑστέρου σχη-

ματιζόντων σωληνίσκων χωρίζονται ἀπὸ τῆς νηθῦς τῆς μήτρας διὰ τινος λεπτοτάτου ὑμενίου, τοῦ ὁποίου οἱ πόροι εἰσι τοσοῦτον εὐραῖς, ὥστε νὰ διέρχεται μὲν δι' αὐτῶν ἢ ἐν τοῖς ὀμφαλικαῖς ἀγγείοις διαπλαστικὴ ὕλη (Plasme), οὐχὶ δὲ καὶ νὰ μεταβαίνοσι δι' αὐτοῦ αἱματικὰ κυττάρια ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς μήτρας εἰς τὸ τοῦ ἐμβρύου.

Παρατηρήσας ὁ Κ. Nivet, ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης τὸ ἐν ταῖς ὀμφαλικαῖς φλεβῖν αἷμα εἶναι πολλῶ μᾶλλον ὀξυγονοῦχον ἢ τὸ ἐν ταῖς ὀμφαλικαῖς ἀρτηρίαις, ἐκφέρει ἐν τῇ «*Εβδομαδιαία ἐφημερίδι τῆς Ἰατρικῆς καὶ Χειρουργικῆς*» (Τόμ. II. Τεύχ. ΣΤ.) τὴν εὐαπόδεκτον εἰκασίαν, ὅτι τὸ ὕστερον, οὐ μόνον διενεργεῖ διὰ τῶν λάχων αὐτοῦ τὴν ἀπομύκνισιν καὶ τὴν εἰς τὸν ἐμβρυϊκὸν ὄργανισμὸν μεταγωγὴν τῶν ἐν τῷ ἐναρνίῳ βουστοῦ θρεπτικῶν οὐσιῶν, ἀλλὰ χρῆσιμεῖ καὶ πρὸς τὴν ἀμεσον αἱμάτωσιν, ἐπιτρέπον, δηλονότι, τὴν διάβασιν τοῦ ἐν τῷ ἐναρνίῳ βουστοῦ ὀξυγόνου διὰ τῶν λάχων αὐτοῦ, αἵτινες ὑπέχουσι χώραν τῶν τελικῶν ἀκινίσκων τῶν πνευμονικῶν βραγχίων ἢ, μᾶλλον, τῶν βραγχίων τῶν ἐνυδροβίων ζώων.

113. Περὶ τῆς συχνότητος τῶν καρδιακῶν σφύξεων τοῦ ἐμβρύου.

Ὁ ἰατρός Κ. Hennig ἐκτίθηεν ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι «*Wiener medicinische Halle*» (Τόμ. II. σελ. 34) τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐγκύου γυναικὸς ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐγένοντο ἀντιληπταὶ αἱ σφύξεις τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου, μέχρι τοῦ τοκετοῦ ὑπ' αὐτοῦ γενομένου παρατηρήσεων περὶ τῆς συχνότητος τῶν καρδιακῶν σφύξεων τοῦ ἐμβρύου κατὰ τὰς διαφόρους τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ ἐποχὰς καὶ κατὰ τοὺς διαφόρους καιροὺς τῆς ἡμέρας. Ἡ ἐξέτασις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καρδιακῶν τοῦ ἐμβρύου σφύξεων ἐγένετο ἐκάστοτε ἀφοῦ ἡ ἐγκυος ἀνεπαύετο, ὅταν προσήρχετο ἔξωθεν. Τὴν πρώην ἐπίθμει ὁ Κ. Hennig τὰς καρδιακὰς τοῦ ἐμβρύου σφύξεις πρὶν ἢ ἐπι ἐξεγερθῆ ἢ ἐγκυμονοῦσα. Ἐκαστον τῶν ἀριθμῶν ἀπελάμβανεν ἢ ἀμέσως, τοῦτέστιν ἀριθμῶν ἀνευ διακοπῆς τὰς ἐν ἐνὶ πρώτῳ λεπτῷ καρδιακὰς σφύξεις τοῦ ἐμβρύου πρὸς ὠρολόγιον, δεικνύον καὶ τὰ δευτέρα λεπτά, ἢ συγκεφαλαίων τὰς ἐν δυσί, μιστὸν ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχουσιν, ἡμιλέπτους καρδιακὰς σφύξεις ἢ (ἀλλὰ τοῦτο σπανίως καὶ ὁσάκις ἰδύναται νὰ ἀριθμίσῃ πέραν τοῦ ἡμίσεως λεπτοῦ) διπλασιαζῶν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἡμίσει λεπτῷ καρδιακῶν σφύξεων. Τὰς πρώτας καρδιακὰς τοῦ ἐμβρύου σφύξεις ἤκουσεν ἢ

Κ. Hennig κατά την 14^{ην} εβδομάδα της εγκυμοσύνης, ἐνῶ τοῦ ἀγγειακοῦ φυματωδούς φόρου ἀντελήφθη ὁκτὼ ἡμέρας πρότερον.

Ἴδου οἱ ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων ἐπιτευχθέντες ἀριθμοί:

Αἱ ἀπὸ τῆς 14^{ης} μέχρι τῆς 18^{ης} εβδομάδος τῆς εγκυμοσύνης ἐν 12, κατὰ τὴν πρώτην γενομένην, ἐξετάσασαν ἀκουσθεῖσαι καρδιακαὶ σφύξεις συνεποσώθησαν εἰς 1683· μέσος ὅρος 138.

Αἱ ἀπὸ τῆς 23^{ης} μέχρι τῆς 27^{ης} εβδομάδος τῆς εγκυμοσύνης ἐπὶ 15, κατὰ τὴν πρώτην γενομένην, ἐξετάσασαν ἀκουσθεῖσαι καρδιακαὶ σφύξεις ἦσαν ἐν ὅλαις 2125· μέσος ὅρος 142.— Ἐπὶ 6 δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν γενομένην ἐξετάσασαν ἠκούσθησαν ἐν ὅλαις 844 σφύξεις· μέσος ὅρος 141.

Αἱ ἀπὸ τῆς 23^{ης} μέχρι τῆς 40^{ης} εβδομάδος τῆς εγκυμοσύνης ἐπὶ 17 πρώτων ἐξετάσασαν ἀκουσθεῖσαι καρδιακαὶ σφύξεις συνεποσώθησαν εἰς 2404· μέσος ὅρος 141.— Ἐπὶ 10 δὲ ἐσπερινῶν ἐξετάσασαν ἠκούσθησαν ἐν ὅλαις 1357 καρδιακαὶ σφύξεις· μέσος ὅρος 136.

Καθόσον δικαιοῦται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων, ἡ συχνότης τῶν κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν ζωὴν καρδιακῶν σφύξεων δύναται νὰ παρασταθῇ διὰ καμπύλης (Curve), ἧτις, ὅσον πρὸς τοὺς μῆνας τῆς εγκυμοσύνης, εἶναι ταπεινότερα κατὰ τὸν 4^{ον} μῆνα, ἀπὸ τούτου δὲ μέχρι τοῦ 8^{ου} ὑψοῦται καὶ

περὶ τὸ τέλος τῆς εγκυμοσύνης κατέρχεται εἰς τὸ αὐτὸ περίπου ταπεινὸν ὄριον, ἐν ᾧ ἦν κατὰ τὸν 4^{ον} μῆνα.

Προσέτι παρατήρησεν ὁ Κ. Hennig, ὅτι ἡ καρδία τοῦ ἐμβρύου ἐσφύζε συχνότερα κατὰ τὴν πρώτην ἢ κατὰ τὴν ἐσπέραν καὶ ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πρώτων καρδιακῶν σφύξεων πρὸς τὰς ἐσπερινὰς ἦν μείζων κατὰ τὸν ὄγδοον τῆς εγκυμοσύνης μῆνα.

Ἴδου καὶ οἱ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ληφθέντες ἀριθμοί:

Καρδιακαὶ σφύξεις κατὰ τὴν πρώτην (κατὰ μέσον ὄρον ἐξ 64 ἐξετάσεων καὶ 8589 σφύξεων) 143.

Καρδιακαὶ σφύξεις κατὰ τὴν μεσημβρίαν (ἐκ μιᾶς καὶ μόνης ἐξετάσεως) 146.

Καρδιακαὶ σφύξεις κατὰ τὴν ἐσπέραν (κατὰ μέσον ὄρον ἐξ 23 ἐξετάσεων καὶ 3164 σφύξεων) 137.

Ἴσως κατὰ τὸν πίνακα τούτον αἱ καρδιακαὶ τοῦ ἐμβρύου σφύξεις ἦσαν τὴν ἐσπέραν, κατὰ μέσον ὄρον, καὶ ὅ ὀλιγώτεραι τῶν κατὰ τὴν πρώτην. Καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν δὲ τοῦ παιδίου (ὅπερ ἦν ἄρρεν) παρατήρησεν ὁ Κ. Hennig, ὅτι οἱ εἰρημένοι καιροὶ τῆς ἡμέρας εἶχον τὴν αὐτὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς συχνότητος τῶν σφύξεων τῆς καρδίας.

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ.

114. Περὶ καυμάτων θεραπείας.

Ἐπειδὴ τὰ καύματα οὐδένα φέρουσιν εἰδικὸν χαρακτήρα μήτε κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν, μήτε κατὰ τὴν πρόγνωσιν, μηδὲ κατὰ τὴν περὶ αὐτὰ ἰατρικὴν διεργασίαν (Heilungsprozess) διὰ τοῦτο οὐδεὶς ἐν τοῖς περὶ θεραπείας καυμάτων δύναται νὰ ἐγγυώσῃ λόγος περὶ εἰδικῶν θεραπευτικῶν μεθόδων.

Ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς ὀρθῆς ταύτης θεραπευτικῆς ἀρχῆς πραγματεύεται ὁ χειρουργὸς Κ. Roser ἐν τῷ «*Archiv der Iatris*» (τόμ. Ι'. 1862) περὶ τῆς θεραπείας τῶν καυμάτων. Τὴν πραγματικὴν ταύτην μεταφέρουσαν εἰς τὸν «*Ἰπποκράτην*», οὐ μόνον ὡς εἰσάγουσαν εἰς τὴν θεραπευτικὴν ὑγιεῖς ἀρχὰς καὶ προῖον οὖσαν μακρῆς κλινικῆς πείρας, ἀλλὰ καὶ καθότι ἀρτίως ἐτι ἐσχομεν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσωμεν εἰδεχθεστάτην δυσμορφίαν κατὰ τὸ πρόσωπον νεανίδος, προσελθοῦσαν ἐκ κοχλάζοντος ἐλαίου καὶ ἀποδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ θεραπεύοντος αὐτὴν ἰατροῦ εἰς εἰδικὴν, δῆθεν, τάσιν τῶν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν μὴ καλυπτομένων μερῶν τοῦ δέρματος πρὸς σχηματισμὸν δυσμορφῶν οὐλῶν.

Ὅταν ἡ διακαῆς οὐσία καταλύσῃ τὴν ζωτικότητα

τῆς καθ' ἡν τὸ καῦμα μοῖρας τοῦ δέρματος, σχηματίζεται τότε γαγγραινικὴ ἐσχάρα, μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ὑποίας βραίνει τὸ ὑπολειπόμενον ἔλκος, ὅτε μὲν ἔσπασον, ὅτε δὲ βράδιον (ἀναλόγως τοῦ πάχους τῆς τελευταμένης μοῖρας τοῦ δέρματος) πρὸς τὴν ἔκασιν αὐτοῦ. Ὅταν ἡ διακαῆς οὐσία διαφθεῖρῃ τὸ δῆμα καθ' ὅλον τὸ πάχος αὐτοῦ, τότε, μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τοῦ γαγγραινωθέντος, ἀναδίδονται κεγχρώδη σαρκοφυήματα καὶ τοιοῦτοτρόπως τὸ καῦμα θεραπεύεται, συνουλούμενον. Ὅταν δὲ ἡ διὰ τῆς καύσεως διεφθορευτὴ μοῖρα τοῦ δέρματος ἦ ἐκτεταμένη, τὸ δὲ δῆμα κατὰ τὸ χωρίον ἐκεῖνο δὲν εἶναι ἐπιτήδειον πρὸς σχηματισμὸν οὐλῶν, τότε ἡ ἔκασιν τοῦ καύματος τελειοῦται λίαν βραδέως. Ἐπειδὴ δὲ αἱ εἰδεχθέστεραι ἐξ οὐλῶν δυσμορφίαι παρατηρήθησαν ἐπὶ τῶν καυμάτων, διὰ τοῦτο πολλοὶ τῶν ἰατρῶν παρεδέξαντο, ὅτι τὰ καύματα ἔχουσι μείζονα τάσιν πρὸς σχηματισμὸν βικνωδῶν καὶ δυσμορφῶν οὐλῶν ἢ τὰ ἐξ ἄλλων ἐπιχειρῶν κατὰ τὸ δῆμα τραύματα καὶ ἀντέταξαν, ἐπομένως, κατὰ τῶν ὑποτιθεμένων εἰδικῶν συμπτωμάτων καὶ εἰδικῶν θεραπευτικῶν βοήθημα. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Ὅταν ἡ τὸ καῦμα ἐπενεγκοῦσα οὐσία διαφθεῖρῃ κατὰ τὸ βάθος ἐν μέρει μόνον τὸ δῆμα, τότε, μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τοῦ

γαγγραινωθέντος, σχηματίζεται οὐλὴ ἀνευ ἢ μετ' ἐλαχίστης μόνον συρρίκνωσεως τῶν καθ' ἡ καῦμα μορίων καὶ προσομοίαται ἀπὸ τῶν φλογιακῶν ἐξανθημάτων οὐλαῖς. Ἐνίοτε πρὸβροεῖ ἐπὶ πολὺ τὸ καῦμα πρὶν ἢ συντελεσθῇ ἡ συνουλώσις αὐτοῦ. Ἢ ἐντεῦθεν δὲ οὐλὴ καλύπτεται κατὰ μικρὸν ὑπὸ νέας ἐπιδερμίδος, ἄτε μὴ καταστραφέντων ὑπὸ τῆς τὸ καῦμα ἐπενεγκούσης ὕλης τῶν τὴν ἐπιδερμίδα παραγόντων ὀργάνων.

Καὶ ὅταν δὲ ἐκ τῆς καύσεως σχηματισθῇ κατ' ἐπιπολὴν μόνον γαγγραινικὴ ἐσχάρα, τὸ δὲ στρώμα τοῦ δέρματος, καθ' ὃ παράγεται ἡ ἐπιδερμὶς, δὲν καταστραφῇ ὀλοσχερῶς, τὰ μεταξὺ τῶν θηλῶν τοῦ δέρματος, οἱ πόροι τῶν βολβῶν τῶν τριχῶν καὶ τῶν ἰδρωτοποιῶν ἀδένων φαίνονται ἀμφιβληστροειδῶς διελημμένα ὑπὸ ἐπιδερμικῆς οὐσίας, εἶναι καὶ τότε δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ τάχιστα ἡ ἔκασιν. Ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι παρατηρεῖ τις μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τοῦ γαγγραινωθέντος, ὅτι τὰ κεγχρώδη σαρκοφυήματα ἔχουσιν ἰδιάζουσαν τινα ἀμφιβληστροειδῆ ὕψιν καὶ ὅτι τὰ σαρκοφυήματα ταῦτα εἰσὶν ἐπανεστηκότα ἐπὶ πεδίου ὑπολευκου καὶ πως εἰς τὸ ξανθὸν ῥέποντος (über einem weissen, gelblichen Grunde). Ἢ νέα ἐπιδερμὶς παράγεται ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι ἐκ πολλῶν σημείων καὶ ἐπενδύει τάχως τὰ ἀπορρίκνόμενα κεγχρώδη σαρκοφυήματα. Οὐδεμίαν δὲ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπολείπεται οὐλὴ, ἀλλὰ τὸ καθ' ὃ τὸ καῦμα χωρίον τοῦ δέρματος διασκημαίνεται ὑπὸ τινος μόνον ἀσθενοῦς παραλλαγῆς τοῦ χρώματος αὐτοῦ.

Ὅταν δὲ ἡ ὑπὸ τῆς καύσεως γαγγραινωθεῖσα μοῖρα τοῦ δέρματος διήκῃ μέχρι τοῦ βαθυτέρου αὐτοῦ στρώματος, τότε ἡ ἔκασιν γίνεται διὰ μακροῦ, οὐδεμίαν δὲ ὑπολείπεται ἐκ τῆς οὐλῆς δυσμορφία, καθότι τὸ κατώτατον τοῦ δέρματος στρώμα δὲν ῥέπει πρὸς ἀπορρίκνωσιν ὅπως ὁ ὑπὸ τὸ δῆμα συνδετικὸς ἰστός. Τὸ αἴτιον δὲ, δι' ὃ, ὡς εἴρηται, βραδύνει ἡ ἔκασιν τῶν μέχρι τοῦ κατωτάτου στρώματος τοῦ δέρματος διηκόντων καυμάτων εἶναι, ὅτι τὸ στρώμα τοῦτο, ἄτε σφιγρὴν τὴν ὑφὴν, ῥέπει νὰ διεκλυθῇ πρῶτον καὶ ἀγγειοφυήσῃ (vascularisirt werden) πρὶν ἢ ἀφορισθῇ τὸ γαγγραινωδὸν ἀπὸ τοῦ ὑγιούς.

Τὰ κατὰ τὰ χεῖρα τοῦ δέρματος μέρη καύματα (οἷον τὰ κατὰ τὸ πρόσωπον) θεραπεύονται τάχιον ἢ τὰ ἐν χωρίοις, καθ' ἃ τὸ δῆμα εἶναι σφιγρότερον (οἷον τὰ κατὰ τὰ νῦτα). Τὰ κατὰ τὰ ἀγγειοπληθῆ μέρη τοῦ δέρματος καύματα συντελοῦσι τὴν σαρκοφυῖαν καὶ συνουλώσιν αὐτῶν τάχιον ἢ τὰ ἐν χωρίοις, καθ' ἃ τὸ δῆμα σπανίζει ἀγγείων.

Εἰς τὰ μέρη δ' ἐκεῖνα, καθ' ἃ τὸ δῆμα εἶναι ἐπιδεκτικὸν διατάσεως καὶ μετακινήσεως, παρατηροῦνται αἱ μᾶλλον κακόμορφαι τῶν οὐλῶν.

Συγκεφαλαιῶν τὰ εἰρημένα ὁ Κ. Roser, διαίρει τὰς ἐπὶ τῶν καυμάτων παρατηρουμένας παθολογικὰς περὶ τὴν ἔκασιν διεργασίαν εἰς τέσσαρας κυρίου τύπους.

α^{ον}.) Εἰς ἀπλήν ἀναγέννησιν τῆς ἐπιδερμίδος·

β^{ον}.) Εἰς ἀνάδοσιν ἀμφιβληστροειδῶν σαρκοφυημάτων καὶ ταχείαν ἀναγέννησιν τῆς ἐπιδερμίδος·

γ^{ον}.) Εἰς ἐκφύσιν κεγχρωδῶν σαρκοφυημάτων ἀπὸ τοῦ κατωτάτου στρώματος τοῦ δέρματος καὶ σχηματισμὸν οὐλῆς·

δ^{ον}.) Εἰς ἐκφύσιν κεγχρωδῶν σαρκοφυημάτων ἀπὸ τοῦ ἀποφιλωθέντος συνδετικῆς ἰστοῦ τοῦ ὑπὸ τὸ δῆμα καὶ σχηματισμὸν κακόμορφον καὶ συνηλωσμένων οὐλῶν·

Παρά τοὺς τέσσαρας τούτους κυρίου παθολογικοὺς τύπους τῶν ἐπὶ τῶν καυμάτων παρατηρουμένων ἰατρικῶν διεργασιῶν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὡς οὐσιώδης δραστήριος, καὶ ἡ φλεγμονή. Πολλάκις, δηλονότι, παρατηροῦμεν, ὅτι, ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῆς καύσεως παθόντων μορίων, παραβλάπτονται κατὰ τὴν φυτικὴν αὐτῶν ζωὴν καὶ ἄλλοι ἰστοὶ καὶ οὕτω μελλοστανταὶ εἰς πρὸς οὐλοῦσαν φλεγμονὴν, ἧτις ἐνίοτε ἐπιφέρει μεθυστέρως καταστροφὴν τῶν μορίων. Ἢ τῷ καύματι παρακειμένη μοῖρα τοῦ δέρματος, ἧτις, κατὰ τὴν ἐπιούσαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἡν συνέβη τὸ καῦμα, ἐκέκτητο ἐτι τὴν κυκλοφορικὴν αὐτῆς ἀκεραιότητα, ἀποβάλλει ταύτην βραδύτερον καὶ γαγγραινοῦται ἢ, ἀφοῦ ἀποπέσῃ τὸ πρῶτον, ὑπὸ τῆς γαγγραινῆς διεφθορῆς, στρώμα τοῦ δέρματος, γαγγραινοῦται καὶ τὸ ὑποκειμενον ἔνεκα ἰνώδους διδρῶματος ἐν αὐτῷ. Ὅταν δὲ δὲν σχηματισθῇ ἀγαθὴ γαγγραινώδης ἐσχάρα, διευκολύνει μὲν ἐλάχιστα ἢ πύκναις τὴν ἀποβολὴν τοῦ ἀπεφθορότου μέρους τοῦ δέρματος, ἀλλ' ἡ ἰατρικὴ διεργασία παρατείνεται καθ' ὑπερβολὴν. Κατὰ τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας, καθ' ἃς ἡ περὶ τὴν φλεγμονὴν καὶ τὴν ἔκασιν παθολογικὴ διεργασία παρατείνεται πλέον τοῦ συνήθους, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς λίαν πιθανόν, ὅτι ἡ τὸ καῦμα ὑποστάσα μοῖρα τοῦ δέρματος δὲν θέλει πλέον ἀναλάβει τὴν ἀνατομικὴν αὐτῆς ἀκεραιότητα, ἀλλ' ὅτι θέλει διαφθερῇ ὑπὸ τῆς πυήσεως κατὰ μικρὸν καὶ βραδέως, ἄτε τῶν ζωϊκῶν αὐτῆς συνθηκῶν μὴ ἀρθριστῶν καθ' ὅλοκληρῶν, ἀλλ' ἐν μέρει μόνον. Ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι ἡ ἔκασιν συντελεῖται πολλῶ βράδιον ἢ ὅταν ἡ τὸ καῦμα ἐπενεγκοῦσα οὐσία καταλύσῃ παραγρῆμα καὶ ἐξ ὀλοκλήρου τὰς ζωτικὰς συνθήκας τοῦ δέρματος, ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς

ἐν μέρει μόνον καταστροφῆς τῆς ζωτικότητος αὐτοῦ ἀπαιτεῖται, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἡ ἴασις, νὰ ἐκλείψωσι πρῶτον τὰ ἐν μέρει μὲν τεθανατωμένα, ἐν μέρει δὲ φυσικῶς πως ἐτι διατηρούμενα μόρια. Πιθανὸν μάλιστα φαίνεται, ὅτι, καὶ ἀφοῦ τὰ ὑπὸ τῆς καύσεως ἡμιδιαφοροτά μόρια ἐκλείψωσι διὰ τῆς πυήσεως, τὰ ὑπ' αὐτὰ κείμενα ἀδυνατοῦσι νὰ ἀναδώσωσι μεγεθώδη σαρκοφυήματα καὶ διὰ τοῦτο παρατηροῦμεν πολλάκις, ὅτι τὸ τραῦμα διαμένει ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει ἐπὶ 10—14 ἡμέρας πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἡ συνούλωσις αὐτοῦ. Προσέτι συντελοῦσι πρὸς τὴν, ὅτε μὲν μείζονα, ὅτε δ' ἐλάσσονα παθήσασιν τῆς περὶ τὴν ἴασις τῶν καυμάτων παθολογικῆς διεργασίας καὶ ἀτομικαὶ συνθήκαι, οἷον νοσηρὰ διάκρσις τοῦ αἵματος κ.τ.τ. Ἀλλὰ περὶ τούτων οὐδεὶς ἐνταῦθα ἐγγχωρεῖ λόγος, ὡς προκειμένου περὶ μόνων τῶν ἐν φυσιολογικαῖς συνθήκαις καυμάτων.

Ὅπως δὲ ὀρίσωμεν τὸν χρόνον, δι' οὗ θέλει συντελεσθῆ ἡ τοῦ καύματος ἴασις, πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν πρὸς τε τὸ βῆθος τοῦ ἐκ τῆς καύσεως ἐπενεχθέντος ἐλλείμματος (*Defecti*) τῶν μορίων, καὶ πρὸς τὴν ἐντασιν καὶ ἐκτασιν τῆς φλεγμονῆς καὶ τὴν περὶ τὴν ἀποδρομὴν αὐτῆς βραδύτητα. Ἀλλ' ἡ φλεγμονὴ καθίστα ἄβεβαιάν τὴν πρόγνωσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ δυσχερῆ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ βῆθους, εἰς τὸ ὅποιον ἐκάστοτε διήκει ἡ ἐκ τῆς καύσεως καταστροφὴ τοῦ δέρματος. Διὰ τοῦτο πολλάκις τὰ ἐπιπόλαια καύματα δὲν διαφέρουσι κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν ὕψιν τῶν εἰς βῆθος διηκόντων καὶ τότε μόνον δύναται τις νὰ γνωρίσῃ τὸ βῆθος αὐτῶν, ὅταν ἐκλείψῃ τὸ ὑπὸ τῆς καύσεως κατεστραμμένον μέρος τοῦ δέρματος. Ὁ λόγος μάλιστα, δι' ὃν ἐπιταυθῆ ὑπὸ τινῶν, ὅτι θεραπευτικὰ τινὰ μέσα, ἐκλεισθέντα ὡς ἐπιφέροντα ταχίστην θεραπείαν τῶν καυμάτων, εὐμοιροῦσιν ἀλλοθῶς τοῦ τοιοῦτου πλεονεκτήματος, εἶναι, ὅτι τὰ καύματα, ἐφ' ὧν ἐφηρμόσθησαν τὰ τοιαῦτα μέσα, ἴσων ἐξ ἐπιπολῆς ἀφοῦ τὸ δέρμα ἀποβάλλῃ τὴν ζωτικότητά αὐτοῦ, οὐδὲν μέσον πλέον δύναται νὰ ἐπαναγάγῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἀνατομικὴν αὐτοῦ ἀκεραιότητα.

Περὶ δὲ τῆς θεραπείας τῶν καυμάτων ἐπάγει ὁ Κ. Roser τὸς ἀκολούθους πᾶν ἑλλόγους παρατηρήσεις. Ὅταν τὸ καύμα ἦ ἀπλοῦν, τοῦτέστιν, ὅταν μόνῃ ἡ ἐπιδερμὶς καταστραφῇ, τότε διακεντούμεν μόνον τὰς φυσίγγας πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ ἐν αὐταῖς ρευστοῦ, χωρὶς ὅμως ν' ἀραιώσωμεν τὴν ἐπιδερμίδα. Ἐάν δὲ αἱ κατὰ τὸ καύμα νευρικαὶ ἀπολήξεις, οὐσαι ἀπεφλωμένα, προξενῶσιν ἀφορητὸν καῦσιν καὶ ἄλλως, ὡς ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ, ὃν

ἐργάζεται ἐπ' αὐτάς ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, πρέπει τότε νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰ ἐπικαλύπτοντα τὸ δέρμα μέσα, οἵα εἰσὶν αἱ πλείστα τῶν πρὸς τὰ καύματα ἀλοιφῶν. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ διάλυσις τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου οὐδαμῶς ἔχει τὴν ἀποδοθεῖσαν αὐτῇ εἰδικὴν πρὸς ἴασιν τῶν καυμάτων δύναμιν, ἀλλ' ἐνεργεῖ ὡς ἀπλοῦν ἐπικαλύπτον μέσον, σχηματίζον μετὰ τοῦ λευκώματος ἴζημα καὶ δι' αὐτοῦ ἐπισκέπον τὴν κατ' ἦν τὸ καῦμα μοῖραν τοῦ δέρματος. Κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐνεργεῖ καὶ ἡ διάλυσις τοῦ ὀξικοῦ μολύβδου καὶ ἡ τῆς ἐγγλωρίου τιτάνου καὶ αὐτὸ ἐτι τὸ βαμβάκοπιλλημα (*Watte*). Καὶ μέχρι μὲν τῆς δευτέρας ἢ καὶ τῆς τρίτης ἡμέρας ἀπὸ τῆς καύσεως λυσιτελέστερον βοήθημα εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ καύματος ἐπίθεσις λεπτοῦ στρώματος βάμβακος. Μετὰ παρέλευσιν τοῦ χρόνου τούτου αἱ θηλαὶ τοῦ δέρματος καλύπτονται, σχηματιζομένων περὶ αὐτάς νέων κυττάρων καὶ ἀγγείων, ἐπέρχεται πύησις, ἥτις ἐνίοτε εἶναι ἐπίσημος, ἡ δὲ φλεγμονὴ ἐκτείνεται ἐνιαχοῦ τοῦ καύματος εἰς μείζον βῆθος. Πρὸς ὑποστολὴν τῆς φλεγμονῆς καὶ πρὸς ὑποβοήθειαν τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἐπιδερμίδος ἥκιστα δυνάμεθα νὰ συνεργήσωμεν θεραπευτικῶς. Ἐάν δὲ τὸ δέρμα ἐπαθεν ἐλάχιστα μόνον, ἐπέρχεται ἡ ἴασις ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἐν τάχει, εἰς δὲ τὴν θεραπείαν οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται ἢ νὰ ἀπαίρηγῃ τὰς ἐξωτερικὰς ἐπηρείας, οἷον τὴν τριβὴν κ.τ.τ. Ὅταν δὲ ἡ φλεγμονὴ τοῦ δέρματος διήκῃ εἰς βῆθος, ἡ ἴασις βραδύνει ἐνίοτε καὶ τότε πρέπει νὰ ἀντιτάσσεται κατὰ τοῦ καύματος ἡ ἀφλέγμαντος ἀγωγή. Ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσιν ἀπεδείχθησαν μεγάλως ὠφέλιμα τὰ ἐπιθέματα, ὠφέλιμα προσέτι εἶναι, ἐν θέοντι ἐφαρμοζόμενα, καὶ τὰ τοπικὰ ὑπόχλια λουτρά καὶ αἱ καταπλάσεις. Αἱ ἀσθενεῖς διαλύσεις τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου εἰσὶν ὅλιως ὠφελεῖς, αἱ δὲ μᾶλλον συγκεντρωμέναι ἐργάζονται μεθυστερὰς ἐσχάρας. Καὶ ὅταν δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ καύματος σχηματισθεῖσα ἐσχάρα ἦ κατ' ἐπιπολὴν, ἐπέρχεται πάλιν τάχιστα ἡ ἀποβολὴ τῆς ἐκ τῆς καύσεως διεσθουρίας μοίρας τοῦ δέρματος, ἀναφωσμένων ἀμφιβόληστροειδῶς μεγεθῶδων σαρκοφυημάτων καὶ συντελουμένης ταχέως τῆς ἰάσεως. Ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσιν πρέπει νὰ περιορίζηται ἐπίσης ἡ θεραπευτικὴ ἡμῶν δράσις εἰς τὸ νὰ ἀπειργώμεν τὰς ἐξωτερικὰς ἐπηρείας διὰ τῆς προσηκούσης ἐπίδεσεως (δι' ἡπίων ἀλοιφῶν, ἐμπλάστρων κ.τ.τ.). Ἀλλ' ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἐπεκταθῇ εἰς μείζον βῆθος, τότε πρέπει νὰ προσφύγωμεν εἰς τὴν ἀνωτέρω εἰρημένην ἀφλέγμαντον θεραπείαν. Μόνον ὅταν τὸ

δέρμα ἦ κατεστραμμένον κατ' ὅλον περίπου αὐτοῦ τὸ πάχος, δύναται νὰ ἐγερθῇ τὸ ζήτημα ἂν πρέπει νὰ ὑποβοηθῶμεν τὴν ἀποβολὴν τοῦ διεσθουρίου καὶ διὰ τίνος μέσου δυνάμεθα ἵνα ἐφικώμεθα τοῦ σκοποῦ τούτου. Ὁ Κ. Roser φρονεῖ, ὅτι καὶ κατὰ τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀρκεῖ ἡ αὐτόματος ὀργανικὴ ἐνέργεια πρὸς ἴασιν τοῦ καύματος καὶ ὅτι οὐδὲν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον εἰδικὸν βοήθημα ὑπάρχει. Ἄλλοτε ἐπεκράτει ἡ δοξασία, ὅτι μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ὑπὸ τῆς καύσεως διεσθουρίου μέρους τοῦ δέρματος ἔπρεπε νὰ γίνηται χρῆσις τῶν «σαρκωτικῶν» καὶ «συνουλωτικῶν» μέσων, μετὰ ταῦτα δὲ τῶν ἐπεχόντων τὴν περαιτέρω αὐξήσιν τῶν ὑπερσαρκωμάτων. Ἀλλ' ἀφ' ἐνός μὲν οὐδόπως ὑπάρχουσι «σαρκωτικά» ἢ «συνουλωτικά» βοήθημα, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἀποφθίνουσιν ἀφ' ἑκυτῶν τὰ ὑπερφυῆ σαρκώματα ἀνευ τῆς συνεργείας τοῦ ἱατροῦ. Ἐάν δὲ τινα ἐμπλάστρα, παντοειδῆ τὴν σύνθεσιν, ἀπεδείχθησαν ὠφέλιμα πρὸς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος περικαυτα, τοῦτο ἐγένετο, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα ἐμπλάστρα ἐπισκέπουσι τὸ εἰς τὴν συνούλωσιν αὐτοῦ βαῖνον καῦμα καὶ οὕτως ὑποβοηθοῦσι τὴν σύμπηξιν τοῦ νεοφυοῦς συνδετικοῦ ἱστοῦ. Ἡ ἐνέργεια τῶν τοιοῦτων ἐμπλάστρων εἶναι καθαρῶς μηχανικὴ, οὐδόπως δὲ δυναμικὴ ἢ ὁμοιοβαθμῶς θερμοκρασία, ἡ μετρία πίσις καὶ ἡ ἀποκώλυσις τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀέρος εἰς τὰ ἐργαζόμενα τὴν ὠφέλειαν, οὐχὶ δὲ τὰ ἐν τοῖς ἐμπλάστοις μεταλλικὰ ἄλατα καὶ αἱ ῥητίναι. Ὅταν ἡ διακαὴς ὕλη ἐπινειμήται τὸ δέρμα κατ' ὅλον αὐτοῦ τὸ βῆθος, τότε, κατ' ὅσον προχωρεῖ ἡ συνούλωσις τοῦ καύματος, γίνεται ἐφανερότερα ἡ συρρίκνωσις καὶ κακομορφία τῆς οὐλῆς· ὁ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς ὑπὸ τῆς καύσεως ἀποφθερέσεως μοίρας τοῦ δέρματος εἰς τὸ ἐμφανὲς καθιστάμενος συνδετικὸς ἱστὸς ἀτροφεῖ, βραχύνεται καὶ συνελκύει τὰ χεῖλη τοῦ τραύματος, ὅταν οὐδὲν πρὸς τοῦτο ἀντίκειται μηχανικὸν κώλυμα. Ἡ συναγωγὴ αὐτῆ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος ὑπὸ τῆς οὐλῆς, ὅταν μὲν εἶναι μετρία, πρέπει νὰ θεωρῆται εὐκατῶν μάλιστα φαίνόμενον. Ἀλλ' ὅταν ἡ ὑπερβολικὴ, ἀπαιτεῖται νὰ ἀντιτάσσονται κατ' αὐτῆς τὰ προσήκοντα μέσα. Ἐξ ὧν δὲ τῶν μέσων, ὧν ἄχρι τοῦδε ἐγένετο χρῆσις πρὸς ὑποβοήθειαν τῆς μετρίας συμπίπτουσιν τῆς οὐλῆς καὶ τῆς ἐντεῦθεν μετρίας συναγωγῆς τῶν χειλέων τοῦ καύματος καὶ ὅπως μὴ ἐπέλθῃ ὁ βαθμὸς ἐκείνος τῆς συρρίκνώσεως τῆς οὐλῆς, ὅστις ἐργάζεται τὴν κακομορφίαν, — ἐξ ὧν, λέγομεν, τῶν τοιοῦτων μέσων τὸ ἐπισημότερον, κατὰ τὸν Κ. Roser, εἶναι τὸ δι' ἐκλύσεως ἄμα καὶ πίσεως ἐνεργοῦν κολλητικόν

ἐμπλάστρον. Ἰδίδυξε δὲ ἡ ἄχρι τοῦδε χειρουργικὴ πείρα, ὅτι οἱ διὰ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ἐπίδεσμοι, αἱ περιελήσεις τοῦ κατ' ὅ τὸ καῦμα χωρίου διὰ ταινίων ἐμπλάστρου κολλητικοῦ, τὴν μὲν ἐπικαρσίως πρὸς τὸ μῆκος τοῦ τραύματος συνολκὴν τῆς οὐλῆς ὑποβοηθοῦσι, τὴν δὲ κατὰ μῆκος αὐτοῦ ἐμποδίζουσιν, ὥστε οὐδεμίαν δύναται νὰ προέλθῃ διαστροφὴ τῶν κατ' ὅ τὸ καῦμα μορίων. Ὁ διὰ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ἐπίδεσμος εἶναι, κατὰ τὰ εἰρημένα, ἐνδεδειγμένος, καὶ ἀπεδείχθη ὠφέλιμος ὑπὲρ πάντα τὰ λοιπὰ μέσα ἐπὶ τῶν εἰς βῆθος διηκόντων καυμάτων, τῶν κατὰ ταῦς διακτύλους, τὸν τραχίλον, τὰς καμπὰς τῶν ἀνω ἄκρων καὶ, ἐν γένει, ἐπὶ πάντων τῶν κατὰ τὰς καμπὰς τῶν γυίων καυμάτων. Οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν μήκω συνουλωμένων καυμάτων ἐμποδίζει ὁ διὰ κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ἐπίδεσμος τὴν συνολκὴν τῆς οὐλῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἤδη συνουλωμένων δύναται νὰ διατελῇ καὶ διορθώσῃ τὴν ἤδη συνελκυσμένην καὶ κακὸμορφον οὐλήν, ὅταν αὕτη εἶναι ἐτι ἀρτισχηματιστος, καὶ οὕτω καταστήσῃ περιττὴν τὴν διὰ τοῦ σμιλίου διορθωτικὴν χειρουργίαν, ἥτις, οὐ μόνον δυσεξέργαστος καὶ λίαν τραυματικοῦς εἶναι, ἀλλὰ καὶ ματαία, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀποβαίνει.

Τὰ ἐπὶ τῶν καυμάτων ἀρτίως ἐκ νέου συσταθέντα θεραπευτικὰ μέσα, τὸ κολλιδιον καὶ τὸ βαμβάκοπιλλημα (*Watte*), εἶναι μὲν ὠφέλιμα ἐπὶ τῶν περιορισμένων καυμάτων, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκτεταμένων, ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν τοιοῦτων τὸ μὲν κολλιδιον, ῥηγνύμενον κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ κατ' ὅ τὸ καῦμα γυίου, ἀποτελεῖ ἀλγεινὰ καὶ τὰ ὑποκείμενα μόρια διαταίνοντα ῥήγματα, τὸ δὲ βαμβάκοπιλλημα διεγείρει ἐνίοτε σφοδρότατας (ταχέως ὁμως οἰχόμενας) ἀλγηδόνας καὶ ἀπαιτεῖ συγῆν τοῦ ἐπίδεσμου ἀνανέωσιν. Κατ' ὅ δὲ διαβεβαίωσι ἐν τινι, οὐ πρὸ πολλοῦ δημοσιευθῆσιν, διατριβῇ αὐτοῦ ὁ ὀλλανδὸς στρατιωτικὸς ἱατρός Κ. Schou, ὁσάκις ἐφηρμος τὸν διὰ τοῦ βαμβάκοπιλλήματος ἐπίδεσμον, ἠναγκάσθη, σχεδὸν πάντοτε, νὰ ἀντικαταστήσῃ ἀντ' αὐτοῦ ἕτερον εἶδος ἐπίδεσμου. Ἐνίοτε μάλιστα μετὰ τὴν ἴασιν τοῦ λοιποῦ καύματος ὑπελείποντο κατὰ τὸ μέσον ἢ τὰ ἄκρα αὐτοῦ ἐξελκώσεις, ἀπαιτοῦσαι πρὸς συνούλωσιν πολλὴν ἐτι χρόνον.

Ἡ διάλυσις τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἐπὶ τῶν καυμάτων ἦν ἀπὸ πολλοῦ ἐν χρῆσει, ἀλλὰ κατὰ τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς ἐκ τῆς καύσεως φλεγμονῆς. Ἡ κατὰ τὸ στάδιον μάλιστα τοῦτο ἐφαρμογὴ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μέσου ἐσγεν ἀγαθὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλ' ὁ Κ. Schou ἐφαρμόζει τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος διάλυσιν ἄμα ἐπενεχθῆ τὸ καῦμα ἢ, τοῦλάχιστον, εὐθὺς μετὰ τὴν καῦσιν. Παρατήρησ

δ' εντεύθεν, καθ' ἃ διαβεβαιώσιν, λίαν εύαρίστα απο-
τελέσματα. Τὸ ἄλλοσ οίχεται ἐπὶ τῇ χρήσει τῆς τοῦ
νιτρικοῦ ἀργύρου διαλύσεως λίαν ταχέως, οὐ μόνον
ὅταν τὸ καῦμα ἦ κατ' ἐπιπολὴν καὶ περιορισμέ-
νον, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἢ ἐκ τῆς καύσεως διαφθορὰ τῶν
ιστῶν διήκῃ μέχρι τῶν κατὰ βάθος μορίων. Ἰάν
δὲ κατὰ τὸ καῦμα ἐπαναστάσῃ καὶ φλύκταιναι, διὰ
τῆς χρήσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος διαλύσεως, τὴν
μὲν ἐπιούσαν γίνονται ἤττον διειδήεις αἱ φλύκταιναι
αὐται, τὴν δὲ 9^{ην} ἢ 4^{ην} ἡμέραν φύσονται καὶ
ἀποπίπτουσιν εἴτα κατὰ μικρόν. Ἰάν, ἐκλιπούσης
τῆς ἐπιδερμίδος, ἢ ἀπεψιλωμένος ὁ ὑποκείμενος ἰ-
στός, σχηματίζεται ἐπὶ τῇ χρήσει τῆς τοῦ νιτρι-
κοῦ ἀργύρου διαλύσεως λευκὴ τις καὶ λεπτοτάτη
ἐσχαρώδης ἐπιφάνεια, ἣτις, μετ' οὐ πολὺ, μεταβάλλ-
εται εἰς λεπτὸν ὑμέμα, ὑπὸ τὸν ὁποῖον βλίνουσιν ἐν
τάχει πρὸς τὴν ἴασιν οἱ παθόντες ἰσά. Ἰάν ἐν τῇ καύ-
ματι ὑπάρχουσι χωρία τινα, καθ' ἃ ἢ καύσις ἐφθασε
μέχρι τοῦ τρίτου βαθμοῦ καὶ ἄτινα θάσσον ἢ βράδιον
καλύπτονται ὑπὸ ἐσχαρῶν, τοῦτο οὐδεμίαν ἀποτε-
λεῖ ἀντιένδειξιν πρὸς τὴν θεραπείαν τοῦ καύματος διὰ
τῆς διαλύσεως τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου. Ἐν ταῖς τοιαύ-
ταις περιπτώσεσιν ἐπὶ τῇ χρήσει τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου
ἢ ἐκ τῆς καύσεως ἐσχάρα γίνεται λευκὴ, εἴτα δὲ
ἀποπίπτει, ἀπολείπουσα οὐλήν, ἣτις ὕμωσ, ὑπαρχού-
σης ἀπωλείας τῆς οὐσίας, ἤθελε σχηματισθῆ καὶ ἂν
ἢ θεραπεία ἐγένετο καθ' οἰανδήποτε ἄλλην μέθοδον.

Ὁ Κ. Schou διαβεβαιώσιν, ὅτι, ἐφαρμόσας ἀπὸ δέκα
ἡδὴ ἐτῶν τὴν τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου διάλυσιν ἐπὶ
πεντήκοντα καυμάτων ἤμα ταῦτα ἐγένοντο, παρε-
τήρησεν, ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐπετυγχάνετο
τοσοῦτον ταχέως ἢ συνούλωσις καὶ ὅτι ἦσαν τοσοῦ-
τον καλῶς ἐσχηματισμένοι αἱ ὑπολειπόμεναι οὐ-

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

116. Περί τοῦ διαψεκασμοῦ (Pul- vérisation) τῶν ρευστῶν πρὸς Θε- ραπευτικὴν χρῆσιν.

Τὴν ὑπὸ τοῦ Γάλλου ἰατροῦ Κ. Sales-Girons
ἐπινοηθεῖσαν μέθοδον πρὸς Θεραπευτικὴν ἐφαρμογὴν
τῶν αὐτοφυῶν ἱαματικῶν ὑδάτων καὶ παντὸς ἄλ-
λου πρὸς τοπικὴν χρῆσιν ἐπὶ τῆς βλενομεμβράνης
τῶν πνευματικῶν ὁδῶν προωρισμένου ρευστοῦ ἰά-
ματος, τουτίσσι τὴν διὰ τινος, ἐπὶ τούτῳ κατε-
σκευασμένως, συσκευῆς μεταβολὴν τῶν ρευστῶν τού-
των εἰς λεπτοτάτας ψεκᾶδας καὶ τὴν διὰ τῆς εἰσ-
πνοῆς προσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὸν πάσχοντα ὄργα-
νισμόν, — τὴν μέθοδον, λέγομεν, ταύτην, ἐφαρμό-

λαι, ὥστε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μέσον δικαιοτάτα
πρέπει, κατ' αὐτὸν, νὰ θεωρῆται ὡς τὸ ἀνυσιμώ-
τατον πάντων ἀνεξαίρετως τῶν ἄχρι τοῦδε πρὸς
τὸν αὐτὸν θεραπευτικὸν σκοπὸν ἐφαρμοσθέντων.

Ἐφαρμόζει δὲ τὴν διάλυσιν κατὰ τὸν ἐξῆς τρό-
πον διαλυθέντων 24 Κόκκων νιτρικοῦ ἀργύρου εἰς
8 3 ὕδατος ἀπεσταγμένου, ἐμβρέχει δι' αὐτοῦ λε-
πτότατον μοτὸν καὶ προσιστᾷ αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς
ἐπιφανείας τοῦ καύματος. Ἰάν δὲ ἐπανέστησαν ἡδὴ
κατὰ τὸ καῦμα λίαν προέχουσαι φαούσιγγες, παρα-
κεντᾷ αὐτάς πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ ἐμπεριεχομένου
ὀφθοῦ. Ὅπως δὲ μὴ ἀποξηραίνηται λίαν ταχέως ὁ
προσιστώμενος μοτός, κλύπτει αὐτὸν καθ' ἄπασαν
αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν διὰ λινῶν σπληνίων, ἠλειμμένων
δι' ἀπλῆς κηρωτῆς κατὰ πᾶσαν δὲ δευτέραν ὥραν
ἢ ἀφαιροῦνται τὰ τε σπλήνια καὶ ὁ μοτός, ἐμβρέ-
χεται καὶ αὐτὸς οὗτος διὰ τῆς διαλύσεως καὶ ἐπι-
τίθεται ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ καύματος, καλυπτόμενος καὶ
πάλιν διὰ τῶν ἐκ νέου ἀπλῆ κηρωτῆ ἐπαλειφθέντων
λινῶν σπληνίων — ἢ ἀφαιροῦνται μόνον τὰ σπλήνια,
οὐχὶ δὲ καὶ ὁ μοτός, ἐφ' οὗ ἐπισταλλάζονται ὀλίγαι
σταγόνες τῆς τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου διαλύσεως.

Πρὸς πίστωσιν δὲ τῶν λεγομένων ἱστορεῖ ὁ Κ.
Schou διὰ βραχέων καὶ τέσσαρες περιπτώσεις, ἐν
αἷς ἐφήρμοσε μετ' ἐπιτυχίας τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος
θεραπευτικὸν βοήθημα. Προσθέτει δὲ, ὅτι εἶναι το-
σοῦτον βεβαία ἢ πρὸς τὰ καύματα ἱαματικὴ ἐνέρ-
γεια τῆς τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου διαλύσεως, ὥστε αἱ
ἐν τινι σιδηροχοίῳ ἐργάται, ὧν ἢ ἱατρικὴ ἐπιμέ-
λεια εἶναι ἀνατεθειμένη τῇ Κ. Schou, ὁσάκις πά-
θουσι καῦμα τι ὑπὸ τοῦ πυριφλεγμοῦς μετάλλου, ἐπι-
θέτουσι παραχρῆμα μοτὸν διάβροχον διὰ τῆς ἐν ἀπε-
σταγμένῳ ὕδατι διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου.

σαντες ἕκτοτε πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ἐξέφηναν ἕκα-
στος τὴν περὶ τῶν ἐντεύθεν θεραπευτικῶν ἀπο-
τελεσμάτων γνώμην αὐτοῦ. Ἰπειδὴ δὲ αἱ διάφο-
ροι αὐταὶ ἐκθέσεις εἰσὶν ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλή-
λας, ἐθεωρήσαμεν ὡς μᾶλλον ἐμπρέπον εἰς περιο-
δικὸν σύγγραμμα περὶ τὴν ἀκριβεῆ ἐπιστήμην κα-
ταγινόμενον, οἷον τὸ ἀνά χειρὰς, ἀντὶ νὰ ἐκλέξωμεν
κατ' ἰδίαν ἡμῶν κρίσιν ἐκ τῶν διαφόρων τούτων
δοξασιῶν τὰς εἰς ἡμᾶς μᾶλλον εὐαποδέκτους φαι-
νομένως, νὰ διεξέλθωμεν λεπτομερῶς πάντα τὰ ἄχρι
τουδε περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου λεχθέντα, ὅπως
οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν προσέλθωνται κατ' ἰδίαν ἕκαστος
κρίσιν, ὅ τι θεωρήσωσιν ὡς μᾶλλον πεπιστωμένον
καὶ ἀποδεκτότερον.

Ὁ μετὰ τὸν ἐπινοήσαντα τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος

θεραπευτικὴν μέθοδον πρῶτος ἀσχοληθεὶς περὶ τὴν
ἐξερευνησὶν τῆς ἱαματικῆς αὐτῆς δυνάμεως καὶ κοι-
νοποιήσας (*) τὸ περιγενομένον τῆς πείρας αὐτοῦ
εἶναι ὁ ἱατρός Κ. de Pietra Santa. Κατὰ τὸν
συγγραφεὰ τοῦτον 1^{ον}.) τὸ διεψεκασμένον ὕδωρ δὲν
φθάνει μέχρι τοῦ λάρυγγος 2^{ον}.) ἢ ἐπὶ πολὺ πα-
ρατεινομένη ἐπίδρασις τῆς ψυχρᾶς ταύτης ἀγνης
τοῦ ὕδατος ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐργάζεται ρευμα-
τικὰς παθήσεις 3^{ον}.) ἢ στιγμιαία ἀνακούφισις, ἣν
ἐπὶ τῇ χρήσει τινῶν αὐτοφυῶν θειούχων ὑδάτων
κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον αἰσθάνονται τινες τῶν
Ἀσθματικῶν καὶ τῶν πασχόντων τὴν οὕτω δὴ λε-
γομένην κρηγῶδη φρυγγίτιδα (Pharyngitis gra-
nulosa), ἢ στιγμιαία, λέγει, αὕτη ἀνακούφισις προ-
έρχεται ἐκ τοῦ ὑδροθειωμένου ἀερίου, ὅπερ ἐκλύε-
ται ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐν ἣ γίνεται ἢ εἰσπνοὴ τοῦ διε-
ψεκασμένου θειούχου ὕδατος.

Κατὰ τὸν Κ. de Pietra Santa ἐκλύεται μέγα
ποσὸν ὑδροθειωμένου ἀερίου κατὰ τὴν οὕτω δὴ λε-
γομένην « κοινολήσιν » τῶν αὐτοφυῶν θειούχων
ὑδάτων, ἐκ τῆς εἰσπνοῆς δὲ τοῦ ἀερίου τούτου
προέρχεται κυρίως ἢ ἐνίοτε διὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος
μεθόδου ἐπὶ τῶν εἰρημένων νοσημάτων ἐπιτυγχανο-
μένη στιγμιαία βελτίωσις. Διὰ ταῦτα θεωρεῖ προτι-
μότερον ὁ εἰρημένος ἱατρός νὰ ᾖσιν οὕτω κατεσκευ-
ασμένοι αἱ πρὸς τὴν διὰ τῆς εἰσπνοῆς χρῆσιν τῶν
αὐτοφυῶν θειούχων ὑδάτων προσδιορισμένοι αἰθου-
σαι, ὥστε τὸ ἱαματικὸν ὕδωρ, ἐξακοντιζόμενον διὰ
πίεσεως 3 — 4 ἀτμοσφαιρῶν εἰς ἐπίσημον ὕψος, νὰ
προσπίπτῃ κατὰ μεταλλίνου τινὸς δίσκου, ὅπως
οὕτως ἐκλύεται τὸ ὑδροθειωμένον ἀέριον καὶ χρη-
σιμεύῃ πρὸς εἰσπνοὴν τοῖς ἐν ταῖς αἰθούσαις ἐκεῖ-
ναις διαβαδίζουσιν ἀρρώστοις.

Ὁ δὲ Κ. Moura-Bonouillou, ἀνακηρύττων(**)
εἰς ἰδίαν ἑαυτοῦ πείρας ὡφελιμοτάτην τὴν εἰσπνοὴν
τῶν κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον εἰς λεπτοτάτας
ψεκάδας μεταβεβλημένων αὐτοφυῶν θειούχων ὑδά-
των, παρατηρεῖ, ὅτι αἱ λεπτόταται αὐταὶ ψεκᾶδες
εἰσαφικνοῦνται τάχιον εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς, ἐάν
ὁ πάσχων, συγκλείσας τοὺς μυκτῆρας, εἰσπνῆ διὰ
μόνου τοῦ στόματος.

Ὁ Κ. Demarquay ἐπραγματεύσατο ἐν τῇ « Ἰα-
τρικῇ ἐνώσει » (***) περὶ τῆς κατὰ τὸν διαψεκα-
σμοῦ τῶν ρευστῶν προερχομένης ὑπαστολῆς τῆς
θερμότητος. Ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ δοχείῳ, λέγει, τοῦ
ὑπὸ τοῦ Κ. Mathieu κατεσκευασμένου διαψεκα-
στήρος (Pulvérisateur) περιεχομένου ἀέρος ἐπενερ-
γεῖ πίεσις 1 1/2, περίπου, ἀτμοσφαιρᾶς, ἐπομένως ἢ

πυκνότης τοῦ ἀέρος ἐκεῖνου εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν
βαθμὸν τῆς ἐπ' αὐτὸν ἐπενεργούσης πίεσεως. Διανοι-
γομένης δὲ τῆς στρόφιγγος τῆς συσκευῆς, ἐξάσσει
μετὰ μεγάλης ὀρμῆς ὁ ἀήρ, ἢ δὲ ἐπ' αὐτὸν πίεσις μει-
οῦται, ἀπὸ 1 1/2 ἀτμοσφαιρᾶς, εἰς 76 ἐ.τ.μ. βαρο-
μετρικῆς στήλης. Ἀλλὰ, μελιστάμενος ὁ ἀήρ ἀπὸ τῆς
μεγάλης ἐκεῖνης πυκνότητος εἰς τοσοῦτον ἀραιὰν
κατάστασιν, ἀφαιρεῖ θερμὸν ἀπὸ τῶν πέριξ
αὐτοῦ. Θεωρεῖ δὲ πιθανὸν ὁ Κ. Demarquay, ὅτι
ἢ ἐν ἀκαρεῖ γινόμενη ἀπόψυξις τῶν μορίων τοῦ
ὕδατος περιποιεῖ εἰς αὐτὰ τὴν ιδιότητα νὰ αἰω-
ρῶνται ἐν τῷ ἀέρι. Ἀλλ' ὅπως προσδιορίσῃ τὰς
θερμικὰς συνθήκας, ἐν αἷς γίνεται ὁ διαψεκασμός
τῶν ρευστῶν, ἐνέπλησεν ἀλληλοδιαδόχως τὸ σφαι-
ρικὸν δοχεῖον τοῦ ματθαϊκοῦ διαψεκαστήρος ὕδα-
τος, οὗ ἢ θερμοκρασία ἦν, ὅτε μὲν 22^{ος}, ὅτε
δὲ 50^{ος}—60^{ος}, ὅτε δὲ μόνον 4^{ος} καὶ οὕτω παρε-
τήρησε, κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν (22^{ος}),
ὅτι ἢ θερμοκρασία τοῦ ἐπὶ τῇ διανοίξει τῆς στρό-
φιγγος ἐξακοντισθέντος ἀέρος καὶ τοῦ ψεκαστοῦ ὕ-
δατος ἦν 21^{ος} — 18^{ος}, καθ' ὅσον τὸ θερμόμετρον
ἐκρᾶτετο πλησιέστερον ἢ ἀπώτερον τοῦ στομίου
τῆς στρόφιγγος, καὶ ὅτι ὅσον ἀπώτερον ταῦτες ἐκρᾶ-
τετο τὸ θερμόμετρον, τοσοῦτον μειζίων ἦν καὶ ἢ
ὑπαστολὴ τῆς θερμότητος. Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν
περίπτωσιν (50^{ος} — 60^{ος}), ὅτι ἢ θερμοκρασία ὑπε-
στέλλετο εἰς 22^{ος} ἢ 20^{ος}, κατὰ δὲ τὴν τρίτην (4^{ος}),
ὅτι τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἀφῆρει ἀπὸ τοῦ περιέχοντος
ἀέρος θερμὸν ὅπως ἔλθῃ μετ' αὐτοῦ εἰς θερμικὴν
ισοφροσίαν, καὶ οὕτως ὑψούτο ἢ θερμοκρασία εἰς
21^{ος}—16^{ος}. Κατὰ τὴν τελευταίαν λοιπὸν ταύτην
περίπτωσιν συμβαίνει ὑψώσις τῆς θερμότητος, ἐνῶ
κατὰ τὰς προηγουμένας παρατηρεῖται, τούναντίον,
ἐλάττωσις αὐτῆς. Τὸ μόνον δὲ μέσον πρὸς αὐξή-
σιν τῆς θερμότητος τοῦ ἐκ τῆς εἰρημένης συ-
σκευῆς ἐξακοντιζόμενου ρεύματος τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ
διεψεκασμένου ὕδατος εἶναι, κατὰ τὸν Κ. Demar-
quay, ἢ αὐξήσις τῆς θερμοκρασίας τοῦ περιέχον-
τος ἀέρος. Ἀλλ' ἢ αὐξήσις αὕτη δὲν ὑπερβαίνει τὴν
24^{ος} — 25^{ος}, ὅταν ἢ θερμοκρασία τοῦ περιέχοντος
ἀέρος μέχρι τοῦ 30^{ος}. Διὰ νὰ κατορθώσωμεν δὲ νὰ
αὐξήσωμεν μέχρι τοῦ 30^{ος} τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ἀπὸ
τῆς εἰρημένης συσκευῆς ἐκπορευομένου ρεύματος τοῦ
ἀέρος καὶ τοῦ διεψεκασμένου ὕδατος, πρέπει νὰ
θερμάνωμεν ἐκ περιεργασίας(*) (in balneo vaporis)
μέχρι 40^{ος} τὸ ἐν τῷ δοχείῳ τῆς συσκευῆς ὕδωρ.

Τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἐπιτυγχάνεται καὶ ἐάν
θερμάνωμεν τὸ ἐκ τῆς συσκευῆς ἐκβιαζόμενον

(*) Gaz. med. de Paris. 1861.

(**) Gaz. des Hôp. 123. 1861.

(***) 123. 1861.

(*) Καὶ τοὶ κάλλιστα γινώσκοντες, ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι ὡ-
νόμαζον τὸ « in balneo Mariae » (coquere κ.τ.τ.)
τῶν νεωτέρων « ἔψην ἐν διπλῷ ματι », « ἐν διπλῷ »,

βύμα του αέρος και της άχνης του ύδατος, κρατούντες μεταξύ του στομίου της στρόφιγγος και του στόματος του εισπνεύοντος λυχνίσκον δι' οινόπνεύματος φλέγοντα. Θεωρεί όμως άμφίβηλον ο Κ. Demarquay, ότι εν τοιαύτη θερμοκρασία τα βρευστά δύνανται να μένωσιν εν καταστάσει λεπτοτάτων ψεκάδων. Φαίνεται μάλιστα, λέγει, ότι κατά το θέρος, τότε μόνον δύναται να εισέλθῃ τὸ ὕδωρ ἐν εἰδει λεπτοτάτης άχνης εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς, ὅταν ἐκβιασθῇ μετ' ἐπίσχυρου δυνάμειος ἀπὸ τοῦ διαψεκαστήρος καὶ δὲν θερμανθῇ μεγάλως κατὰ τὴν ἐκ τούτου ἐξοδὸν αὐτοῦ.

Ἐν τινι μεταγενεστέρῃ ἐκθέσει, ἣν ἐδημοσίευσεν διὰ τῆς *Annuaire des maladies* ο, ἀφηγείται προσέτι ὁ Κ. Demarquay τὰς πειραματικὰς ἀναζητήσεις, ἃς ἐπεχείρησεν ὅπως διδάχθῃ καθ' ὅσον δύναται νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰς πνευματικὰς ὁδοὺς βρευστά ἱμάτια, μεταβεβλημένα εἰς λεπτοτάτην άχνην διὰ τοῦ ψεκαστήρος τοῦ *Tirman* καὶ *Mathieu*, δι' ἧς συσκευῆς ὁ Κ. Demarquay ἐφήρμοσε, μετ' ἐπιτυχίας, ὡς λέγει, μεγάλως τὴν κατὰ *Trousseau* θεραπευτικὴν μέθοδον πρὸς τὰς χρονίως παθήσεις τοῦ τε φάρυγγος καὶ τοῦ λάρυγγος. Ἔχουσι δὲ αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος πειραματικὰ τοῦ Κ. Demarquay ἀναζητήσεις ὡς ἀκολούθως.

Α. Πρὸς πολυαριθμούς λεβηρίδας παρέσχε πρὸς εἰσπνοὴν άχνην ὕδατος (παρηγμένην διὰ τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης συσκευῆς), ἐμπεριέχοντος βρευστόν ὡξυδωμένον ὑδροχλωρικὸν σιδήρον (*Liquor Ferri muratici oxydati*) ἐν ἀναλογίᾳ ὡς 1 : 100. Ἐτηροῦντο δὲ ἠνευγμένοι οἱ μυκτῆρες τῶν λεβη-

ρίδων διὰ τινῶν ἐπὶ τούτῳ κατασκευασμένων διασταλτικῶν λαβιδίων. Ἐκαστὸν τῶν πειραμάτων τούτων διήρκει ἐπὶ πέντε λεπτά, μεθ' ἃ τὸ ζῶον ἢ ἀπεκτείνετο παραχρῆμα ἢ ἀφίνετο ζῶον. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀπεκταμένων λεβηρίδων παρετήρησεν ὁ Κ. Demarquay, ὅτι ὁ βρευστὸς ὡξυδωμένος ὑδροχλωρικὸς σιδήρος εἶχεν εἰσδύσει, οὐ μόνον μέχρι τοῦ λάρυγγος, τῆς τραχείας καὶ τῶν βρόγχων, ἀλλὰ μέχρις αὐτῶν τῶν πνευμονικῶν ἀκίων. Ἐβεβαιώθη δὲ περὶ τούτου, ἐμβαπτίσας ὑελίνην στυταλίδα εἰς ὑδροκυανικὸν κάλι, ἐπιθίξας δι' αὐτῆς τὰ μόρια ταῦτα καὶ παρατηρήσας, ὅτι παρήγετο κυανοῦν χρῶμα, γινόμενον ἐπὶ ζωηρότερον ἐπισταλαζομένου ὀξικοῦ ὀξέος. Τὸ ποσὸν τοῦ διὰ τῆς εἰσπνοῆς μέχρι τῶν πνευμόνων εἰσδύοντος βρευστοῦ ὡξυδωμένου ὑδροχλωρικοῦ σιδήρου εἶναι ἐπὶ τῶν διαφόρων ζῶων ἄλλοτε ἄλλο, καθ' ἃ ἐδιδάχθη ὁ Κ. Demarquay ἐκ τῶν πειραματικῶν τούτων ἀναζητήσεων. Προσέτι λέγει, ὅτι ἐπίσχυρον μέρος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συσκευῆς τοῦ σιδήρου μεταβαίνει εἰς τὸν οἰσοφάγον κατὰ τὴν εἰσπνοήν. Τὰς δὲ μετὰ τὸ πείραμα μὴ ἀποκτανθείσας λεβηρίδας ἀνήρει ἐν τῷ διαστήματι 12—24 ὥρων σφοδρὰ βρογχοπνευμονία, ἣτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς νέα ἀπόδειξις, ὅτι τὰ διεψεκασμένα βρευστά εἰσδύουσι μέχρις αὐτῶν τῶν πνευμόνων.

Β'. Πρὸς μείζονα βεβαιότητα ἐπανελάβην ὁ εἰρημένος ἰατρὸς τὰ αὐτὰ πειράματα ἐπὶ κυνῶν. Ἔσχε δὲ καὶ ἐκ τούτων τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνεύρῃ ἐν τοῖς πνεύμοσι τῶν ζῶων τὸν ὑδροχλωρικὸν σιδήρον. Ἐβεβαιώθη ἔτι καὶ διὰ τοῦ ἀκολούθου πει-

ἀλλαγῆς ἐν λουτροφύρῳ χυτρ(φ)ῳ ζέσειν, ἔφησιν κ.τ.τ. Ὁ λόγος δὲ, διὰ τὸν ὅποιον, παρὰ τὸ σύστημα ἡμῶν, δὲν ἀνελάθωμεν τεχνικὸν ἔθρον, ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, εἶναι, ὅτι, τελειοποιηθείσης ἐξ ὅτου ἐκείνοι συνέγραψαν τῆς περὶ τὴν Χημείαν καὶ τὴν Φαρμακευτικὴν τεχνολογίας, ἔπαυσαν νὰ ὦσιν ἀρκούντως προσδιοριστικοὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐκείνοι ὄροι, οἵτινες σήμερον ἠθελον σημαίνει, οὐ μόνον τὸ «*in balneo Mariae*» (σχοπερε κ.τ.τ.), ἀλλὰ καὶ τὸ «*in balneo arenae*» καὶ τὸ «*in balneo vaporis*». Ὡστε αἱ τεχνικαὶ οὗτοι ὄροι, ἠθελον μὲν ἔχει τὸ πλεονέκτημα, ὅτι μεταχειρίσθη αὐτοὺς ὁ Γαληνὸς καὶ ὁ Ἀέτιος, ἀλλ' ἠθελον, ἀρ' ἐτέρου, ἔχει καὶ τὸ, ἐν τοῖς ἐπιστημονικοῖς μάλιστα, μέγιστον ἐλάττωμα νὰ ὦσιν ἡκιστα προσδιοριστικοὶ καὶ ἀσαφεῖς. Διὰ ταῦτα προσιλόμθα ἐνταῦθα τὸν νεοποίητον ἔθρον «*ἐκ περιελάσεως*» («*in balneo vaporis*») θερμαίνειν, καὶ ἀλλαγῆ τὸ «*ἐκ περιελάσεως*» («*in balneo Mariae*») εἶναι. Τὸ δὲ «*in balneo arenae*» («*in balneo arenae*») ἠθελον, κατὰ τὸ αὐτὸ σύστημα, ὀνομάζει «*ἐκ περιχώσεως*» («*ἐξατμίζειν* κ.τ.τ.).

ράματος, ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ ψεκαστὸν ὕδωρ εἰσδύει διὰ τῆς εἰσπνοῆς μέχρι τῆς τραχείας ἀρτηρίας ἐνεργήσας, δηλονότι, τὴν τραχειοτομικὴν ἐφ' ἑνὸς τῶν κυνῶν τούτων, παρέσχεν εἰς αὐτὸν πρὸς εἰσπνοὴν διὰ τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος διάλυσιν δεφίου (*Tannini*) (ἐν ἀναλογίᾳ ὡς 1 : 10), μεταβεβλημένην εἰς άχνην διὰ τοῦ μαθητικῆς διαψεκαστήρος. Εἰσαγαγὼν δὲ μετὰ τινα λεπτά εἰς τὸν ἐκ τῆς τραχειοτομίας κόρον τεμάχιον χάρτου, προεμβραχέν εἰς διάλυσιν ὡξυδωμένου ὑδροχλωρικοῦ σιδήρου, εἶτα δὲ ἀποξηρανθὲν, παρετήρησεν, ὅτι ἐσχηματίσθησαν ἐπ' αὐτοῦ μέλαινα κηλίδες.

Γ'. Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀπάτης ἐπειράσατο ὁ Κ. Demarquay διὰ τῆς διεψεκασμένης διαλύσεως τοῦ δεφίου (ἐν ἀναλογίᾳ ὡς 1 : 200) ἐπὶ τε ἑαυτοῦ καὶ ἐπὶ τινῶν ἄλλων, ὑγιῶς ἐχόντων, ἀνθρώπων. Κατ' ἀρχὰς ἠσθάνοντο οἱ εἰσπνεόντες τὴν άχνην ταύτην αἰσθήματός τινος ὡσάν συνασπίγγετο ὁ φάρυγξ αὐτῶν. Ἀκολούθως προσεπῆρχετο ἰδιάζον τι, λίαν δυσάρεστον, αἰσθημα κατὰ τε τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχείαν, ἀρκούντως δηλοῦν, ὅτι ἡ στυπτικὴ οὐσία εἶχε εἰσδύσει εἰς τὰ ὄργανα ταῦτα.

Ὁμοίως πειραματικὰς ἐπὶ ὑγιῶν ἀνθρώπων ἐρεῦνας ἐπαναλαβὼν καὶ ὁ ἰατρὸς Κ. Fournié, διαβεβαιῶν (*), ὅτι ἔσχεν ἐντεῦθεν ἀποτελέσματα ἐν μέρει ὅπως διάφορα τῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Demarquay δημοσιευθέντων. Ἐξετέλεσε δὲ τὰς πειραματικὰς ταύτας ἀναζητήσεις διττῶς, τὸ μὲν εἰσαγαγὼν (διὰ κυρτῶν σωλήνων, εἰσηγμένων εἰς τὸν λάρυγγα, ἢ ἄλλως πως) εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς τῶν ἐφ' ὧν ἐπειράτο ἀνθρώπων παντοῖα ξηρία, τὸ δὲ παρέχων αὐτοῖς πρὸς εἰσπνοὴν τὴν ἐκ τοῦ διαψεκασμοῦ βρευστῶν τινῶν παρηγμένην λεπτοτάτην άχνην. Ἐν ταῖς ἐρεῦναις ταύταις ἐφήρμοσεν ὁ Κ. Fournié καὶ τὸ λαρυγγοσκοπίον, ὅπως δι' αὐτοῦ ἴδῃ κάλλιον καθ' ὅσον διειδύουσιν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος οὐσίαι εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς.

Ἐκ τῶν πειραμάτων αὐτοῦ τούτων ἐδιδάχθη ὁ Κ. Fournié, καθ' ἃ ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ λέγει, 1^{ον}) ὅτι μόρια, τοσοῦτον λεπτά, ὥστε νὰ μένωσιν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς αἰωρημένα ἐν τῷ αέρι, δύνανται νὰ εἰσδύσωσι μετὰ τοῦ εἰσπνεομένου αέρος εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς. 2^{ον}) ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ συνυπάρχωσι πολλαὶ τινες βοηθητικαὶ συνθήκαι, ὧν ἡ κυριώτερα εἶναι τὸ ἀναπνεῖν διὰ τοῦ στόματος, ὡς μάλιστα διηγερούμενον. 3^{ον}) ὅτι τὰ εἰς τοὺς βρόγχους εἰσαφικνούμενα μὴ διαλύσιμα κωνιδῶδη μόρια ἀνακομίζονται εἰς τὸ κοῖλον τοῦ στόματος διὰ τε τῶν κι-

νήσεων τοῦ ἀμαρύσσοντος ἐπιθηλίου καὶ τῆς ἀποχρέμψεως καὶ οὕτως ἀποβάλλονται. 4^{ον}) ὅτι ἢ καθ' ἑκάστην εἰς τοὺς βρόγχους παρεσδυσίαι μὴ διαλυσίμων κωνιδῶν μορίων διαταράττει τοσοῦτον τὴν λειτουργίαν τοῦ κατ' αὐτοὺς ἐπιθηλίου, ὥστε τοῦτο πολλάκις ἀποβάλλει τὴν ἱκανότητα τοῦ ἀνάγειν διὰ τῶν κινήσεων αὐτοῦ εἰς τὸ κοῖλον τοῦ στόματος πρὸς ἔκπτυσιν τὰ παρεσδυσάντα κωνιδῶδη μόρια, ἅτινα, ἐπομένως, διαμένουσιν ἐν τοῖς βρόγχοις. 5^{ον}) ὅτι προηγουμένως νόσοι ἢ προδιάθεσις πρὸς πνευμονικὰς παθήσεις ὑποβοηθοῦσι τὴν ἐν τοῖς βρόγχοις ἐμμονὴν τῶν εἰς αὐτοὺς παρεσδυσάντων κωνιδῶν μορίων, ἅτινα, ἐρεθίζοντα τὴν βλενομεμβράνην τῶν βρόγχων, ἄτε ἀλλότρια σώματα, γίνονται παλλὰκις αἰτία βρογχικῶν καὶ πνευμονικῶν παθήσεων. 6^{ον}) ὅτι τὰ διαλύσιμα κωνιδῶδη μόρια (οἷον τινὲς τῶν ἐνώσεων τοῦ μολύβδου, τοῦ ὑδραργύρου, τοῦ ἀρσενικοῦ κ.τ.τ.) μεταβαλίνουσιν εἰς τὴν κυκλοφορίαν διὰ τῆς βλενομεμβράνης τῶν ῥινικῶν κογχῶν, τοῦ στόματος καὶ τοῦ στομάχου, ἐν ἐλαχίστῳ μόνον μέρει ἀπορροφώμενοι ὑπὸ τῆς βλενομεμβράνης τῶν βρόγχων. 7^{ον}) ὅτι οἱ κεκλεισμένοι χῶροι, ὧν ὁ ἀήρ εἶναι πλήρης λεπτοτάτων μορίων, τὰ ὅποια οἱ ἐν τοιοῦτοις τόποις διατρίβοντες ἀναγκάζονται νὰ εἰσπνεύωσι, πρέπει νὰ ἀερίζωνται ἀρκούντως· οἱ ἐν τοῖς τοιοῦτοις τόποις μένοντες πρέπει νὰ διαλέγωνται ἡσυχαιτέρῳ τῇ φωνῇ καὶ ἀποφεύγωσι τὰς βαθεῖας εἰσπνοὰς, ὡς καὶ τὰς πρὸς τούτας αἰτίας. Οἱ διατρίβοντες ἐν ἀτμοσφαιρᾷ, πλήρει κωνιορτοῦ, οὐ τὰ μόρια εἰσὶ διαλύσιμα, πρέπει νὰ διακλύζωσι τὸ στόμα, τὸν φάρυγγα καὶ τὸ κοῖλον τῆς ῥινὸς αὐτῶν δι' ὕδατος, λαμβάνοντες προσέτι πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν εἰσπνεομένων οὐσιῶν τὰ πρόσφορα, χημικῶς καθοριστέα, ἀντιδοτα. 8^{ον}) ὅτι τὸ μόνον ἔλλογον μέσον πρὸς εἰσαγωγὴν κωνιδῶν ἱμάτων εἰς τὸν λάρυγγα εἶναι σωλὴν κεκαμμένος κατὰ θάτερον τῶν ἄκρων αὐτοῦ. 9^{ον}) ὅτι βρευστά διεψεκασμένα δὲν εἰσδύουσιν εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς, ἐνῶ, τοῦναντίον, πτητικαὶ οὐσίαι, αἲρια καὶ ἀτμοὶ, μάλιστα δὲ ὑδροθειωμένον αἲριον, εἰσέρχονται εἰς αὐτὰς εὐχερέστατα. Ὁ ἀπὸ τῆς καύσεως τῆς νικοτιανῆς καπνὸς δὲν εἰσδύει εἰς τὸν οἰσοφάγον, ἀλλ' εἰς μόνους τοὺς βρόγχους.

Ὁ δὲ Κ. Ruggiate, λαβὼν ὑπὸ τῆς ἐν *Paris* ἰατρικῆς ἀκαδημίας τῆς ἰατρικῆς τὴν ἐντολήν ἵνα ἀναφέρῃ αὐτῇ τίς ἢ ἐνεστῶσα φάσις τοῦ περὶ διαψεκασμοῦ τῶν βρευστῶν πρὸς θεραπευτικὴν χρῆσιν ζητήματος καὶ ὅποια ἢ περὶ αὐτὸ κατ' ἐπιστήμην ἀλήθεια, ἀνήνεγκεν (*Bulletin de l'Acad. Méd. KZ*. σελ. 267. 1862), ὅτι, διεξελλῶν ἀπά-

(*) L'Union. 445. 446. (1861).

(ὅταν ἡ κατὰ θερμοκρασίαν διαφορά τῶν δύο σωμάτων δὲν ὑπερβαίῃ τὸν 15° — 20°) εἶναι, κατὰ τοὺς *K. K. Dulong* καὶ *Petit*, τοσοῦτον μελίων, ὅσον ἐπισηματῆρα ἢ κατὰ θερμοκρασίαν διαφορά τῶν δύο σωμάτων. Ἐφαρμόζοντες τὰ φυσικὰ ταῦτα λήμματα εἰς τὸν διαψευκασμὸν τῶν βουστῶν, κατανοοῦμεν εὐχερῶς, ὅτι, ἐάν μὲν ἐμπληρώσωμεν τὴν διαψευκαστικὴν συσκευὴν ὕδατος, ἔχοντος μελίων θερμοκρασίαν ἢ ὁ περιέχον ἀήρ, τότε ἢ ἐκ τοῦ διαψευκασμοῦ ἀχνη, ἐξερχομένη τῆς συσκευῆς, θέλει ἀποβάλλει μέρος τῆς θερμοκρασίας αὐτῆς, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει θέλει προσλάβει θερμογόνον καὶ οὕτω καταστῆθερμότερα ἢ τὸ ἐν τῇ συσκευῇ ὕδωρ. Καὶ ἡ ἐξάτμισις δὲ μέρους τοῦ ἐν ἀχνοειδεῖ καταστάσει ὕδατος συντελεῖ βεβαίως πρὸς διάψυξιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ὑποστολὴ αὕτη τῆς θερμοκρασίας εἶναι, ὅτε μὲν, μελίων, ὅτε δὲ, ἐλάσσων. Ἐξήρηται δὲ τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐκ τῆς βαρομετρικῆς πίεσεως, ἢν ὑφίσταται τὸ ἐν τῇ συσκευῇ ὕδωρ, ἐκ τῆς ὑγραμετρικῆς καὶ θερμικῆς καταστάσεως τοῦ περιέχοντος ἀέρος, ἐκ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπιφανείας, καθ' ἣν γίνεται ἡ ἐξάτμισις καὶ ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἀνανεοῦται ὁ ἐν τῇ συσκευῇ ἀήρ. Καὶ ἡ μεταβολὴ δὲ τῆς πυκνότητος τοῦ ἐν τῇ συσκευῇ ἀέρος συντελεῖ πρὸς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος διάψυξιν, ἅτε τῆς φυσικῆς διδασκούσης, ὅτι, ἐάν μὲν συμπυκνωθῆ διὰ συμπίεσεως οἰωνδήποτε ἀέριον, ἀναπτύσσεται ἐπίσημος θερμότης, ἐάν δὲ ἀραιωθῆ, προέρχεται ὑποστολὴ θερμοκρασίας. Ἐπειδὴ δὲ καὶ κατὰ τὸν διαψευκασμὸν τῶν βουστῶν, μάλιστα διὰ τῆς συσκευῆς τοῦ *Mathieu*, γίνεται ἀραιώσις τοῦ ἐν τῷ διαψευκαστῆρι ἀέρος, ἔπεται, ὅτι ὑποστέλλεται ἡ θερμοκρασία τῆς ἐξ αὐτῆς ἐκπορευομένης ἀχνης τοῦ ὕδατος. Ὁ ἐν τῷ ἀεροδοχείῳ τῆς συσκευῆς ἀήρ ὑφίσταται πίεσιν 2 — 4 ἀτμοσφαιρῶν καὶ διὰ τοῦτο προσκτάται μείζονα ἢ ὅσῃν πρότερον εἶχε θερμότητα. Διανοιγόμενης τῆς στρόφιγγος, ἐκθρῶσκει ἐκ τῆς συσκευῆς ὁ ἀήρ ἐν ἄλλοτε ἄλλῃ ταχύτητι καὶ οὕτως, ἀραιούμενος, ἀποβάλλει μέρος τοῦ θερμογόνου αὐτοῦ. Ἡ διάψυξις αὕτη τοῦ ἀραιουμένου ἀέρος γίνεται δαπάνη τοῦ ἐν τῇ περιέχοντι ἀέρι θερμογόνου καὶ μάλιστα τοῦ ἐν ἀχνοειδεῖ καταστάσει ὕδατος. Κατὰ τὰ εἰρημένα, ἡ διάψυξις τῆς διὰ τῆς διαψευκαστικῆς συσκευῆς παραγομένης ἀχνης τῶν βουστῶν ἐξήρηται ἐκ πολυειδῶν αἰτίων καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τεθῶσι γενικοὶ περὶ τοῦτου κανόνες. Ἐν ταῖς πρὸς μείζονα δὲ διαβασανισμὸν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτηματος πειραιτέρω πειραματικῶς ἀναζητήσῃ δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ εἰρημένα φυσικὰ δεδομένα καὶ νὰ λαμβάνωμεν τὰ πρόσφορα ἀσφαλιστικά μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν

πάσης ἀπάτης. Ὅπως δὲ προσδιορίσῃ ὁ *K. Roggiale* τὰς περὶ τὴν διάψυξιν συνθήκας τῶν ψευκαστικῶν συσκευῶν τοῦ τε *Sales-Girons* καὶ τοῦ *Mathieu* ἐξετέλεσε τὸ ἀκόλουθον πείραμα: ἐγχείας εἰς τὴν συσκευὴν τοῦ *Sales-Girons* ὕδωρ, οὗ ἡ θερμοκρασία ἦν 49° (ἡ τοῦ ἐν ᾧ ἐξετελεῖτο τὸ πείραμα χωρίου ἦν 16°) καὶ διανοίξας τὴν στρόφιγγα αὐτῆς, ἐνῶ ἐκράτει ἐντὸς τῆς ἐξακοντιζομένης ἀχνης τοῦ ὕδατος, εἰς ἀπόστασιν 30 ἐ.τ.μ. καὶ ἐπὶ 1 λεπτόν, ἐν τῶν λίαν εὐκισθῆτων θερμομέτρων, παρετήρει ὁποῖα ἦν ἡ θερμικὴ κατάστασις τῶν ὑπὸ τῆς μηχανῆς ἐξακοντιζομένων ψευκαστικῶν. Ἐβεβαίωθη δὲ, ὅτι, ἐνῶ, ὡς εἴρηται, ἡ θερμοκρασία τοῦ περιέχοντος ἀέρος ἦν 16° , ἡ τῆς ἀχνης τοῦ ὕδατος ἐταλαντεύετο μεταξὺ 12° — 16° . Ἀγαγὼν εἶτα τὸ θερμομέτρον εἰς ἀπόστασιν 10 μόνων ἐ.τ.μ. ἀπὸ τῆς στρόφιγγος τῆς διαψευκαστικῆς συσκευῆς, παρετήρησεν, ὅτι ἡ θερμοκρασία ἦν μελίων κατὰ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, τουτέστι 18° . Ἀλλ', ἀφοῦ ἐπέχευεν εἰς τὴν συσκευὴν ὕδωρ, οὗ ἡ θερμοκρασία ἦν 31° , παρετήρησεν, ὅτι τὸ θερμομέτρον, ἐν ἀποστάσει μὲν 30 ἐ.τ.μ. ἀπὸ τῆς στρόφιγγος τῆς συσκευῆς, ἐδείκνυε 13° , ἐν ἀποστάσει δὲ 10 ἐ.τ.μ., μόνον 12° . Ἐπαναλαβὼν τὰ αὐτὰ πειράματα καὶ διὰ τῆς συσκευῆς τοῦ *Mathieu* ἔσχεν τὰ αὐτὰ σχεδὸν ἀποτελέσματα.

Ἐκ τῶν πειραματικῶν τούτων δεδομένων ἐξάγεται τὸ ἀναμφισβήτητον συμπέρασμα, ὅτι τὰ ὀρυκτὰ ὕδατα, διαψευκασόμενα, πάσχουσιν ἐνίοτε διάψυξιν τινα, ἥτις ὅμως δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῆ γενικῶς, ἅτε οὐσα ἄλλοτε ἄλλη κατὰ τὰς ἐκάστοτε φυσικὰς συνθήκας, ἐν αἷς γίνεται ὁ τοῦ ὕδατος διαψευκασμὸς.

Ἐν αἰθούσαις, ἐν αἷς γίνεται ἡ δι' εἰσπνοῆς θεραπευτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἀχνης τῶν αὐτοφυῶν ἱαματικῶν ὑδάτων, δὲν ἠδυνήθη ἀκόμη ὁ *K. Roggiale* νὰ ἐνεργήσῃ ἰδίᾳ ἐρεύνας, εἰκάξει ὅμως ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι τὰ αὐτὰ φαινόμενα θέλουσι παρατηρηθῆ καὶ ἐν αὐταῖς. Τὴν εἰκασίαν ταύτην τοῦ *K. Roggiale* καθίστησι πιθανωτέραν ἡ διαβεβαίωσις τοῦ *K. Pietra-Santa*, ὅτι ἐν τινι τῶν ὑδροθεραπευτικῶν καταστημάτων παρετήρησεν, ὅτι, ἐνῶ τὸ ὕδωρ πρὸ τοῦ διαψευκασμοῦ αὐτοῦ εἶχε θερμοκρασίαν 46° , μετὰ τὸν διαψευκασμὸν ἐψύχθη τοσοῦτον, ὥστε εἰς ἀπόστασιν τινῶν μόνον ἐκατοστημῶν τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ κρουνοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξέθρῳσκεν, εἶχε θερμοκρασίαν μόνον 18° . Ὁ ἰατρός *K. Tarnpier* ἐπρότεινε νὰ ὀχρηγηθῆ ἢ ἐκ τοῦ διαψευκασμοῦ τῶν αὐτοφυῶν ἱαματικῶν ὑδάτων ἀχνη εἰς αἰθούσας, ὧν ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι κεκορεσμένη δι' ἀτμῶν ὕδατος, ἐχόντων μελίων θερμοκρασίαν ἢ τὸ ἐν ἀχνοειδεῖ καταστάσει ὕδωρ.

Γ'). *Μεταβάλλεται διὰ τοῦ διαψευκασμοῦ ἡ χημικὴ κατάστασις τῶν αὐτοφυῶν θειούχων ὕδατων; ὡς γνωστὸν τὰ θειούχα ὀρυκτὰ ὕδατα εἰσι λίαν εὐμετάβλητα: ἐάν μείνωσιν ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐπὶ μόνον 15 — 20 λεπτὰ, ἐλαττοῦται ἐπίσημως (ἕως 50 τοῖς $\%$) τὸ μετ' αὐτῶν ἠνωμένον θειόν. Ἄτιον δὲ τούτου εἶναι, ὅτι διὰ τῆς ἐπίδρασεως τοῦ ἐν τῷ ἀτμοσφαιρικῷ ἀέρι ὀξυγόνου μεταβάλλεται τὸ ἐν τῷ ὀρυκτῷ ὕδατι θεικὸν νάτριον εἰς ὑποβαϊώδες, θειώδες καὶ θεικὸν νάτρον. Ἐκ τινος, ὑπὸ τοῦ *K. Roggiale* γενομένης, συγκριτικῆς χημικῆς ἀναλύσεως ἀπεδείχθη, ὅτι ὀρυκτὸν τι θειούχον ὕδωρ (*Eaux-Bonnes*), ἐν μὲν τῇ πηγῇ αὐτοῦ ἐμπεριεῖχε 0.0235 τοῦ Γράμματος ὑδροθεικοῦ ὀξέος, μέχρις οὗ δὲ φθάσῃ εἰς τὰς πρὸς ἀναπνοὴν αἰθούσας εἶχεν ἀποβάλλει τοσοῦτον ἐκ τοῦ ὀξέος τούτου, ὥστε μόνον ἐμπεριεῖχεν ἔτι ὑδροθεικοῦ μὲν ὀξέος 0.0004 , θεικοῦ δὲ νατρίου μόνον ἴχνη τινα. Ἐξέτασας προσέτι ὁ *K. Roggiale* ὁπόσον ὑδροθεικὸν ὀξὺ ἀποβάλλει τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο κατὰ τὸν διαψευκασμὸν αὐτοῦ διὰ τῆς συσκευῆς τοῦ *Sales-Girons*, εὗρεν, ὅτι, πρὸ μὲν τοῦ διαψευκασμοῦ ἐμπεριεῖχε 0.024 Γράμματα ὑδροθεικοῦ ὀξέος, μετ' αὐτὸν δὲ μόνον 0.005 Γ. Τοῦτ' αὐτὸ παρετήρησεν ὁ εἰρημένος ἰατρός καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ὀρυκτοῖς ὕδασι. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις μάλιστα τῶν *K. K. Filhol, Bonjean* καὶ *François*, τινὰ τῶν ὀρυκτῶν θειούχων ὑδάτων, διαψευκασόμενα, ἀποβάλλουσιν ὅλον τὸ θειόν αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐρευνῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς χημικῆς ἀναλύσεως συλλέγονται τὰ ἀχνοειδῆ τοῦ ὕδατος μόρια εἰς τι ἀγγεῖον, ἅπου καὶ βουστοποιούονται ἐκ νέου, καὶ ἐπειδὴ, ὡς ἤδη ἔφημεν, τὰ θειούχα ὕδατα, διαμένοντα ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἀποβάλλουσι μέγα μέρος τοῦ ἐν αὐτοῖς θείου, διὰ ταῦτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὀρισθῆ ὁπόσον θειόν ἀποβάλλεται διὰ τοῦ διαψευκασμοῦ τοῦ ὕδατος καὶ ὁπόσον διὰ τῆς ἐπ' αὐτὸ ἐπίδρασεως τοῦ ἐν τῷ ἀτμοσφαιρικῷ ἀέρι ὀξυγόνου. Διὸ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἀπαιτεῖται νὰ παραλαμβάνωνται εἰς δοκιμαστικὸν τι βουστὴν αἰ πρὸς ἐξέτασιν ψευκαστικῶν τοῦ ὕδατος πρὶν ἔτι ἀναλάβωσι τὴν βουστὴν αὐτῶν μορφήν. Αἱ ἀχρὶ τοῦδε πρὸς τὸν συγκριτικὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἐν τῷ θειούχῳ ὀρυκτῷ ὕδατι, βουστῶν ἔτι, ὑδροθεικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ μετὰ τὸν διαψευκασμὸν ὑπολειπομένου, αἱ ἀχρὶ τοῦδε, λέγομεν, πρὸς τὴν προσδιορισμὸν τοῦτον γενόμεναι χημικαὶ ἐξετάσεις διεξήχθησαν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: πρῶτον μὲν προσδιωρίζετο τὸ ἐν τῷ μήκῳ διαψευκασμένου ὕδατι ὑπάρχον ὑδροθεικὸν ἀέριον,*

εἶτα δὲ παρελαμβάνετο ἐν καταστάσει ἀχνης εἰς διάλυσιν ἰωδοῦχοῦ ἀμύλου (*Amyle iodati*), παραγομένην διὰ τῆς προσθήκης βάρματος ἰωδίου εἰς ὠρισμένον ποσὸν ἀμυλοῦχοῦ ὕδατος. Ἀφοῦ ἀπεχρηματίζετο ἐντελῶς ἡ διάλυσις αὕτη, προσδιωρίζετο τὸ ποσὸν τοῦ ἐν αὐτῇ θεικοῦ νατρίου καὶ ὑδροθεικοῦ ὀξέος. Παρελαμβάνετο δὲ τὸ ψευκαστικὸν θειούχον ὕδωρ εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος διάλυσιν ἐν ἀποστάσει 30 ἐ.τ.μ. ἀπὸ τῆς ὀροῦδρας τῆς διαψευκαστικῆς συσκευῆς. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην ἐξητήσθησαν πολλὰ αὐτοφυῆ θειούχα ὕδατα, τὰ μὲν διὰ τῆς συσκευῆς τοῦ *Mathieu*, τὰ δὲ διὰ τῆς τοῦ *Sales-Girons*, διὰ τῶν ἐξετάσεων τούτων ἀπεδείχθη α' ὅτι ἡ διάλυσις τοῦ ὑδροθεικοῦ ὀξέος (τὸ αὐτοφυῆ θειούχον ὕδωρ), διαψευκασόμενη, ἀποβάλλει ἐπίσημον μέρος τοῦ ἀερίου τούτου β' ὅτι ἐν τῶν κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ἐξετασθέντων αὐτοφυῶν θειούχων ὑδάτων (*Enghien*) (πιθανώτατα δὲ καὶ πάντα τὰ ὑδροθεικὸν ὀξὺ ἐμπεριέχοντα αὐτοφυῆ ὕδατα), μεταβαλλόμενον εἰς ἀχνην, ἀποβάλλει, κατὰ μέσον ὄρον, 60 ἐπὶ τοῖς $\%$ ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ θείου γ' ὅτι τὰ θεικὸν νάτριον ἐμπεριέχοντα αὐτοφυῆ ὕδατα, οἷα, ὡς ἐν παραδείγματι, τὰ τῶν *Πυρηναίων*, διαψευκασόμενα, δὲν μεταβάλλονται παντάπασιν χημικῶς ἢ πάσχουσιν ἐλαχίστην μόνον χημικὴν μεταβολήν.

Δ'). Κατὰ τὴν ἐν τῷ ἐνστάσει 'κατάστασιν τῆς ἐπιστήμης: δύναται νὰ προσδιορισθῆ ἀκριβῶς ἡ θεραπευτικὴ ἐνέργεια τῶν ψευκαστικῶν ἱαματικῶν; Αἱ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου δοξασταὶ τῶν ἰατρῶν εἶναι τοσοῦτον ἀντίθετοι πρὸς ἀλλήλους, ὥστε ὁ *K. Roggiale*, ὡς εἰρηγῆτης τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ ἐξακριβώσις τῆς περὶ τὸ σπουδαῖον τοῦτο θεραπευτικὸν ζήτημα ἀληθείας, ἐπέχει εἰσέτι, οὐδεμίαν δίδων εἰς τὴν ἀκαδημίαν βεβαίαν πληροφορίαν. Ἐνῶ οἱ ἰατροὶ *K. K. Briau, Champouillon* καὶ *Delors*, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐρευνῶν, ἀποφαίνονται, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος μέθοδος οὐδεμίαν ἔχει θεραπευτικὴν δύναμιν πρὸς τὰς νόσους τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ὁ δὲ *K. Pietra-Santa* διαβεβαίωσι μάλιστα, ὅτι ἡ κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην ἐφαρμογὴ τῶν βουστῶν ἐργάζεται κεφαλαλγίας, λειποθυμίας καὶ βηματισμούς, τούναντιον ὁ *Sales-Girons*, ὁ *Lurhan* καὶ ὁ *Domaraguay* ἐπιμένουσι διαβεβαίωσιντες, ὅτι διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἔσχον λίαν ἀγαθὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ χρονίων τινῶν παθήσεων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Μάλιστα ὁ *K. Sales-Girons* συνίστησιν ἰδίως τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ψευκαστικῶν αὐτοφυῶν θειούχων ὑδάτων πρὸς τὴν οὕτω δὴ λεγομένην κεγγρώδη λαρυγγίτιδα (*Laryngitis granulosa*),

τὴν ὑφ' αἰμοπτύσεως συνοδευομένην φυματίωσιν τῶν πνευμόνων, τὴν φλεγμονὴν τῶν τριχοειδῶν βρογχίων (Bronchitis capillaris), τὸν βρογχικὸν κατάρρουν, τὴν ἀφωνίαν καὶ τινὰ ἄλλα νοσήματα. Ὁ δὲ ἰατρός K. Palissier ἀποφαίνεται, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος μέθοδος εἶναι δεκτικὴ μεγάλης τελειοποιήσεως.

Ἔς νεώταται πραγματεία περὶ τῆς φυσιολογικῆς καὶ θεραπευτικῆς ἐνεργείας τῶν διεφεκασιμένων βουστῶν ἱαμάτων εἰσὶν ἐτι ἀνεκτεταί ἐνταῦθα καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ K. Fieber (*) κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος δημοσιευθεῖσαι. Ἐν τῇ πρώτῃ τῶν διατριβῶν τούτων ἐπιβεβαιεῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ K. Demarquay, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ διεφεκασιμῶν τῶν βουστῶν ἀχρηστία διεισδύει εἰς τοὺς ἀναπνευστικούς πόρους, ἐπαγόμενος ἦν καὶ ὁ K. Demarquay ἀπόδειξιν, ὅτι δηλαδὴ ἐπὶ τινος ἀνθρώπου, ἐφ' οὗ εἶχεν ἐκτελεσθῆ ἡ τραχειοτομία, ἐδείχθη διὰ τοῦ χημικοῦ δακτυλίου, ὅτι εἶχον διεισδύσει τὰ διεφεκασιμένα βουστά μέχρι τῆς τραχείας ἀρτηρίας. Ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ διατριβῇ πραγματεύεται ὁ εἰρημένος συγγραφεὺς περὶ τῶν ἀγαθῶν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων, ἃ ἔσχεν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μεθόδου ἐπὶ τῆς ἀπλῆς καὶ τῆς μετὰ φυματίωσης τῶν πνευμόνων ἐπιπεπλεγμένης βρογχίτιδος,

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ.

116. Περὶ τοῦ ἰωδικοῦ καὶ ὑπεριωδικοῦ στίμμεως (Jodureti Antimonii et Antimonii periodati) καὶ τῆς θεραπευτικῆς αὐτῶν δυνάμεως.

Τὸ εἰς τὴν θεραπευτικὴν νεωστὶ εἰσαχθὲν ἰωδικὸν στίμμι (Joduretum Antimonii. Σ.ψ.μ. Ἄτομ. 1, ἰωδ. Ἄτομ. 3), ὡς ἀποχετευτικόν, ὑπέρτερον ἐν πολλοῖς τῆς ἐνστιμμίου τρυγῆς, σκευάζεται, κατὰ τὸν Βέλγον ἰατρὸν K. Van den Corput (**), κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἐνθὲντες εἰς σφαιροειδῆ φιάλην μεταλλικὴν μὲν στίμμεως μέρη 64. 5, ἰωδίου δὲ μέρη 375, καὶ θερμάναντες πεφυλαγμένως, ἀφίνομεν τὴν φιάλην ἐν τῇ θερμοκρασίᾳ τοῦ περιέχοντος μέχρι οὗ ἀποψυχθῆ καὶ στερεοποιηθῆ ἢ ἐν αὐτῇ ἐνώσει, ἧτις παράγεται, ἐκλυομένου ἰσχυροῦ βαθμοῦ θερμότητος καὶ ἧτις, κατ' ἀρχάς μὲν, εἶναι ἐκ συντήξεως βουστῆ, κωλύθη καὶ βαθύως ἐρυθρόφακος, εἶτα δὲ,

(*) 1) Beiträge zur Lehre von der Inhalation stauformiger Flüssigkeiten; Oesterreichische Zeitschrift für praktische Heilkunde. VIII. 41. 1862. — 2) Ueber Sales-Girons. Wasserzerstäuber u.

παρέχων εἰς τοὺς πάσχοντας πρὸς εἰσπνοὴν ψεκαστάς διελύσεις ἡμιολικοῦ ἐγγλωρίου σιδήρου (Ferri sesquichlorati: 1 Ἄτομον σιδήρου μὲθ' 1 1/2 Ἄτομου χλωρίου); δεφίου, ὀπίου καὶ αὐτοῦ τοῦ ποσίου ὕδατος. Ἐλάμβανε δὲ πρὸς ἐκάστην 3 ὕδατος, διὰ μὲν τὴν διάλυσιν τοῦ ἐγγλωρίου σιδήρου 1—4 σταγ. αὐτοῦ (ἢ διάλυσις αὕτη ἀπεδείχθη, λέγει, λίαν ὑφέλιμος πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν πνευμόνων αἰμοπτύσιν), διὰ δὲ τὴν διάλυσιν τοῦ δεφίου 5—10 Κόκ. αὐτοῦ, διὰ δὲ τὴν τοῦ ὀπίου 3—5 σταγ. τοῦ ἀπλοῦ αὐτοῦ βάμματος. Προσέτι ἐφήρμοσε θεραπευτικῶς κατὰ τὴν περὶ ἧς λόγος μέθοδον καὶ τὴν θεικὴν καλλιμίνην (Atropin) (1/2 Κόκκου πρὸς 20 3 ὕδατος), ἀλλ' οὐδεμίαν, ὡς λέγει, παρετήρησεν ἐντεῦθεν ὑφέλειαν. Ἀποδίδει δὲ τοῦτο εἰς τὴν κακὴν τῆς σκευασίας ταύτης ποιότητα. Ἐπὶ τέλους λέγει, ὅτι ἐφήρμοσε θεραπευτικῶς καὶ τὴν ψεκαστὴν διάλυσιν τῆς θεικῆς κινίνης κατὰ τῶν τυπικῶν παροξυσμῶν τῆς βηχός. Ἀλλ' ἡ χρῆσις τοῦ μέσου τούτου, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν αὐτοῦ τοῦ K. Fieber, οὐ μόνον οὐδεμίαν βελτίωσιν ἔφερεν, ἀλλὰ προσεπήνεγκε καὶ αἰμόπτυσιν, κατὰ συνέπειαν ἕως μεγάλης συνορμηθείας αἵματος εἰς τοὺς πνεύμονας.

ἀποψυχθεῖσα, στέραιοποιεῖται πρὸς οὐσίαν φοινικίην ἧτις, θραυομένη μὲν, παρέχει ὄψιν μεταλλικὴν, λειοτριβουμένη δὲ, γίνεται κερκιδόχρους. Ἐάν ἐξηρασθῆ βαθύως θερμότητος μείζων τοῦ δέοντος, ἐξατμίζεται τὸ ἰωδοῦχον στίμμι, μὴ ἀποσυντιθέμενον ὅμως, καὶ ἀποτίθεται εἰς τὸν λαμὸν τῆς φιάλης ἐν εἶδει λεπτοτάτων, στιλβόντων καὶ διαφανῶν φυλλίων. Πρέπει δὲ νὰ προστίθεται κατὰ μικρὸν εἰς τὴν φιάλην τὸ μεταλλικὸν στίμμι μετὰ τὸ ἰωδίου καὶ ἐν μικρᾷ ποσότητι, ἐτι δὲ δὲν πρέπει νὰ σκευάζεται διὰ μιᾶς μέγα ποσὸν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος χημικῆς ἐνώσεως, ἐπειδὴ οὕτως ἡδύνατο νὰ ἐκλυθῆ μέγας βαθμὸς θερμότητος καὶ ἐπέλθῃ ἐκρηξις. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι δυνάμεθα νὰ παραγάγωμεν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος σκευασίαν καὶ συλλεπτριβοῦντες ἀπλῶς ἀμφοτέρω αὐτῆς τὰ συστατικά. Ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον σκευασίς χρήζει πλείονος χρόνου.

Προστιθεμένου ὕδατος εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος σκευασίαν, ἀποσυντιθεται αὕτη καὶ τὸ ὑδροχλωρικὸν ὑπεριωδωμένον ὑγρὸν στίμμι (Liquor Stibii chlorati) εἰς εὐδιάλυτον ἐνυδρον ἰωδικὸν στίμμι, dessen Anwendung; Dayer. ärztl. Intelligenz-Blatt. 41. 1862.

(**) Journal de Brux. Τόμ. XXXIV. σελ. 34. 1862.

(Jodidum Antimonii hydratum) καὶ τινὰ μηλίτην, ἐξ ἐνυδρου ὠξειδωμένου στίμμεως καὶ ἐξ ἰωδοῦχου στίμμεως συνεστηκυῖαν, ὑποστάθην. Προστιθεμένου οἰνοπνεύματος εἰς τὸ ἰωδικὸν στίμμι, ἀποσυντιθεται τοῦτο, ἀφαιρουμένου τοῦ ἰωδίου αὐτοῦ.

Τὸ ἰωδικὸν στίμμι ἐνοῦται προσέτι καὶ μετὰ τοῦ θεικοῦ στίμμεως (Sulphureti Antimonii), συνθερμανομένων ἀμφοτέρων αὐτῶ τῶν στοιχείων ἐν σφαιρικῇ φιάλῃ. Οἱ κατὰ τὴν θέρμανσιν ἀναδιδόμενοι ἀτμοὶ ἔχουσιν ὀσμὴν λίαν διαπεραστικὴν καὶ ἀποτίθενται ἐπὶ τῶν ἀπεψυγμένων χωρίων τῆς φιάλης ἐν εἶδει ἐρυθρῶν καὶ στιλβόντων φυλλίων. Τὸ ἰωδοθειοῦχον τοῦτο στίμμι ἀποσυντιθεται διὰ τῆς προσθήκης ὕδατος.

Τὸ δὲ ὑπεριωδικὸν στίμμι, ὅπερ εἶναι ἡ πρὸς ἐσωτερικὴν χρῆσιν πρόσφορος ἐνώσις τοῦ ἰωδίου μετὰ τοῦ στίμμεως (καθότι τὸ ἰωδικὸν στίμμι ἀποσυντιθεται εὐκόλως) καὶ ὅπερ, ὡς καὶ τὸ ἰωδικὸν στίμμι, προσετέθη ἀρτίως εἰς τὴν ἰατρικὴν ὕλην, σκευάζεται εὐχερέστερον, προστιθεμένης μιᾶς τῶν μετὰ τοῦ χλωρίου ἐνώσεων τοῦ στίμμεως εἰς τὸ ὑδροχλωρικὸν κάλι. Ἄμα γενομένης τῆς προσθήκης ταύτης, παράγεται παραχρῆμα κίτρινον ἐναιώρημα, οὗ τινος τὸ χρῶμα μετὰ τινὰς στιγμὰς γίνεται κρόκινον. Διηθήσαντες νῦν τὸ βουστὸν, συλλέγομεν ἀπὸ τοῦ ἴθμου τὸ ἀφύλισμα, ἀποπλύναντες δὲ καὶ ξηράντες αὐτὸ, ἀποτιθέμεθα πρὸς φαρμακευτικὴν χρῆσιν. Τὸ ὑπεριωδικὸν στίμμι εἶναι κόνις ῥοδόχρους, ἀνευ ὀσμῶδους ἢ γευστικῆς ποιότητος, καὶ ἀποσυντιθεται διὰ τε τῶν ὀξέων καὶ τῶν καυστικῶν ἀλκαλίων. Διὰ τῆς θερμάνσεως ἀποχωρίζονται ἐξ αὐτοῦ στιμμικὸν ὄξι καὶ πτητικὸν ἰωδικὸν στίμμι.

Περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως ἀμφοτέρων τῶν φαρμάκων τούτων σημειοῦμεν τὰ ἐξῆς. Τὸ ἰωδικὸν στίμμι εἶναι πρόσφορον, ὡς ἤδη εἴπομεν, πρὸς μόνην ἐξωτερικὴν χρῆσιν, ὡς ἀποχετευτικόν, ἐν περιστάσει, καθ' ἣς ἄχρι τοῦδε ἐγένετο χρῆσις τῆς ἐνστιμμίου τρυγῆς, ἧς ὑπερτερεῖ πολὺ κατὰ τὴν ἐντασιν τῆς ἐνεργείας. Τὸ δὲ ὑπεριωδικὸν στίμμι εἶναι ἐνδεδειγμένον κατὰ τὰς κλινικὰς ἐκείνας περιπτώσεις, καθ' ἣς ἐγένετο ἄχρι τοῦδε χρῆσις τοῦ ἐνστιμμίου ἐρυθροῦ θελοῦ (Sulphuris stibiali rubei), οὗ ὑπερτερεῖ μέγας κατὰ τε τὴν ἀποχρεμπτικὴν καὶ μετασυγκριτικὴν δύναμιν. Διδόμενον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φάρμακον ἀνὰ 0. 5—2. 5 χιλιοστημόρια [τ[οῦ] Γ[ράμματος] ἐν τινὶ βλενώδει ρευστῶ, ἐν πρώτοις μὲν ἐπιφέρει ναυτιάσεις καὶ ἐμετον, ἐνίοτε συχνὰς ἀφοδεύσεις μετὰ δαψιλῶν ἀφοδευμάτων, πρὸ πάντων μάλιστα, ὅταν ὁ πάσχων δὲν διαιτᾶται αὐστηρῶς. Ἀλλ' ἐάν προσθέσωμεν εἰς τὸ ὑπεριωδικὸν στίμμι μικρὸν ὀπίου ἢ ἄλλου τινός

τῶν ναρκωτικῶν φαρμάκων, παύει ἡ ὑπαγωγὴ τῆς κοιλίας. Καθίσταται δὲ ταχέως ὁ ὀργανισμὸς καὶ πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φάρμακον, ἕπως καὶ πρὸς τὴν ἐστιμμιον τρυγῆ, δυσαίσθητος, ἀνεχόμενος καὶ αὐτὰς ἐτι τὰς σχετικῶς μεγάλας δόσεις (2—7 χ.τ.Γ. ἐν διαστήματι 24 ὥρων). Αἱ τοιαῦται δόσεις ἐπιφέρουσι προσέτι δαψιλῆ διαφόρησιν, ἣν διαδέχεται ἐπίσημος ἀραιώσις καὶ ἐξασθένησις τῶν καρδιακῶν σφύξεων. Καὶ αὐτὰ δὲ αἱ ἀναπνευστικὰ καὶ κινήσεις ἐλαττοῦνται.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φάρμακον ἀπεδείχθη πρὸ πάντων ὑφέλιμον πρὸς τὰς ὀξείας πνευμονίας καὶ βρογχίτιδας, ἐτι δὲ πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς βλενομεμβράνης τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν μεμβρανώδη ἐξιδρώματα, ἃ συντήκει ταχέως καὶ οὕτως ἐπανάγει τὴν λειτουργικὴν ἀκεραιότητα τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν. Τὸ νέον φάρμακον ἀπεδείχθη προσέτι ὑφέλιμον πρὸς τὴν ὑπόξειαν βρογχίτιδα, τὸ πνευμονικὸν οἴδημα καὶ τὰς ὀξείας ρευματικὰς καὶ φλεγμονικὰς παθήσεις τῆς καρδίας.

117. Περὶ νέου τινός Ἀναισθητικοῦ (τοῦ ἀνθρακοστάγματος Kerosolen, Kerosolform).

Ἡ οὐσία αὕτη παράγεται, κατὰ τὸν Ἀμερικανὸν ἰατρὸν E. Cutler (« Ἀμερικανικὸς ἰατρικὸς Χρόνος », νέα σειρά. III. 6.), διὰ τῆς ξηρᾶς τῶν γαιανθράκων ἀποστάξεως ἐν θερμοκρασίᾳ 150° Fahrenheit. Τὸ ἐν τῇ θερμοκρασίᾳ ταύτῃ ἀναδιδόμενον αέριον βουστοποιεῖται ἐφεξῆς διὰ συμπυκνώσεως, συμμιγνύεται μετὰ θεικοῦ ὀξέος καὶ ὑποβάλλεται ἐκ νέου εἰς ἀπόσταξιν. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νέον Ἀναισθητικὸν εἶναι βουστὸν ἄχρουν, πτητικόν, οὐδέτερον τὴν χημικὴν ἀντίδρασιν, ἡδὺ τὴν ὀσμὴν (ἧτις εἶναι προσομοία τῇ τοῦ χλωροφορμίου), λίαν εὐανάφλεκτον καὶ ἔχει εἰδικὸν βάρος 0. 634 (τὸ τοῦ θεικοῦ αἰθέρος εἶναι, ὡς γνωστὸν, 0, 750, τὸ δὲ τοῦ χλωροφορμίου 1. 49).

Τὸ μὴ κεκαθαρμένον ἀνθρακικὸν στάγμα ἐμπεριέχει ἐτι μικρὸν ἐλαίου ἐμπυρευματικοῦ, ὅπερ ὅμως εὐκόλως ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτοῦ δι' ὕδατος. Ἐφαρμοζόμενον ἐπὶ τοῦ δέρματος τὸ ἀνθρακικὸν στάγμα, ἐπιφέρει ἐλάττωμα ἐρεθισμῶν ἢ τὸ χλωροφορμίου.

Ὁ K. Cutler ἐδοκίμασε τρεῖς ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν ἀναισθητικὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρακικοῦ στάγματος, εἰσπνέων αὐτὸ ἐπὶ ἡμίσειαν ἐκάστοτε ὥραν. Ἐδέησε δὲ πρὸς τὰς τρεῖς ταύτας ἀναισθητοποιήσεις ἄνω 3 ἀνθρακικοῦ στάγματος. Προσέτι ἐδοκίμασε

τὸ νέον Ἀναισθητικὸν καὶ ἐπὶ τινος σπουδαστοῦ. Διαβεβαιοῖ δὲ, ὅτι ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τάχιστα, ἀνευ τῆς ἐλαχίστης δυσφορίας τοῦ εἰσπνέοντος, ὅτι ἡ ἐξ αὐτοῦ προξενουμένη ἀναίσθησις δὲν ἦτον ἐντελής ἐν ταῖς πρώταις ἀποπειραῖς, ἀλλ' ὅτι ἐν ταῖς ἀκολουθοῦσι ἐπετεύχθη δι' αὐτοῦ παντελής ἀναίσθησις. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιούσιου λόγου Ἀναισθητικοῦ τὸ πρόσωπον τοῦ εἰσπνέοντος αὐτὸ γίνεται ὠχρὸν, ὁ σφυγμὸς καὶ αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις ἐπιβραβεύονται ἐλάχιστα, οὐδεμία δὲ βλάβη ἐπέρχεται, καθ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῆς ἄχρι τοῦδε περι τὸ νέον Ἀναισθητικὸν πείρας.

118. Περὶ τοῦ ἰωδοῦχου καφέ.

Πρὸς ἐπικάλυψιν τῆς δυσαρέστου γεύσεως καὶ ὀσμῆς τοῦ ἰωδίου δίδει αὐτὸ ὁ ἰατρὸς Κ. Mutet (καθ' ἡ ἀναγιγνώσκωμεν ἐν τῇ «*Ἰατρικῇ ἐφημερίδι τῶν Βρυξελλῶν*», Τόμ. ΛΔ'. 1862, σελ. 79) ἀναμειγμένον μετὰ ψυχροῦ ἀποζέματος καφέ ἐν τοιαύτῃ ἀναλογίᾳ, ὥστε ἕκαστον μέγα κοχλιάριον νὰ ἐμπεριέχῃ 5 ἑκατοστημόρια τοῦ Γράμματος ἰωδίου. Ἐκ τῆς προσθήκης ταύτης τοῦ ἰωδίου δὲν μεταβάλλεται σχεδὸν οὐδέως ἡ ὀσμή οὐδὲ ἡ γεῦσις τοῦ ἀποζέματος τοῦ καφέ, οὐδὲ προσβάλλεται τοπάρᾳ ὁ στόμαχος, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου τὸ ἰωδίου διασώζει ὅλην τὴν ἱαματικὴν αὐτοῦ δύναμιν. Τὸ περιούσιον ὁ λόγος ἀπόζημα ἐρυθραίνει τὸ κροκόδιον Κυανοῦν (*Lacmus, καγκάμινον Κυανοῦν*), προσθημένου δὲ εἰς αὐτὸ ὀξεικοῦ μολύβδου, ἐνίσταται ἐναϊώρημα, ἐμφερὲς πρὸς τὸ μετὰ γάλακτος ἀναμειγμένον ἀπόζημα τοῦ καφέ. Τὸ ἄμυλον διανέμεται εἰς τὸ ἰωδοῦχον τοῦ καφέ ἀπόζημα οὕτως ἰσομερῶς, ὥστε τοῦτο γίνεται γαλακτόχρονον, ἀλλὰ δὲν παρατηρεῖται ἡ τοῦ ἄμυλου καὶ ἰωδίου χημικὴ ἀλληλεπίδρασις, ἥτις ὁμοῦς ἐνίσταται παραχρῆμα, ἀμα προστεθῶσιν εἰς τὸ βρευστὸν σταγόνες τινὲς τοῦ διαχλωρίου ὕδατος. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἰωδίου συνουσιᾶται μετὰ τῶν συστατικῶν τοῦ καφέ, ὡς οἰαν τοῦ βυρσοδεφικοῦ ὀξέος, τοῦ πικροῦ ἐγγρόου στοιχείου καὶ τοῦ εἰς τὸ ὕδωρ διακλυσίου αἰθερείου ἐλαίου.

119. Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἀφρογάλακτος ἀντὶ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἥπατος τοῦ ὀνίσκου.

Καθ' ἡ ἐν τῇ «*Δελτίῳ τῆς Θεραπευτικῆς*» (*) λέγει ὁ ἰατρὸς Κ. Fonssagrive, ἐν τῇ δυτικῇ Ἀγγλίᾳ ὑπάρχουσι καταστήματα, ἐν οἷς οἱ ὑπὸ στηθι-

κῶν νοσημάτων πάσχοντες λαμβάνουσι τὸ ἀφρογάλακτος (Crème) ἀντὶ τοῦ εἰς τινὰς ἀφρογάλακτος ἐλαίου τοῦ ἥπατος τοῦ ὀνίσκου. Ὅταν αἱ πεπτικαὶ δυνάμεις τοῦ στομάχου τοῦ πάσχοντος δὲν ἐπαρκῶσιν ἵνα πέψωσι τὸ ἀφρογάλακτος καθ' ἑαυτὸ, προστίθεται ἄλιγον βούμιον, ὅπως οὕτω γένηται ἥττον δύσπεπτον. Ὁρμηθεὶς ἐκ τῶν ἀγαθῶν θερμειοποιτικῶν ἀποτελεσμάτων, τῶν διὰ τῆς τοιαύτης χρήσεως τοῦ ἀφρογάλακτος ἐπιτευχθέντων, ὁ Κ. Fonssagrive, ἔδωκε δις αὐτὸ, ἀνὰ τέσσαρα καθ' ἑκάστην κοχλιάριον τῆς τραπεζῆς, ἐν μιᾷ περιπτώσει πεπαλαιωμένου πλευριτικοῦ ἐξιδρώματος καὶ ἐν δυσὶ περιπτώσει μεμαλακυσμένων ἐν τοῖς πνεύμοσι φυματίων (ἐπὶ παιδίων, ὧν τὸ μὲν ἦγε τὸ ἐνδέκατον, τὸ δὲ τὸ ὄγδοον ἔτος). Ἐν διαστήματι μηνῶν τινῶν ἐγένοντο οἱ πάσχοντες εὐσαρκότεροι καὶ μάλλον εὐχροεῖς. Ἔτι δὲ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἀνεπόθη τὸ πλευριτικὸν ἐξιδρώμα, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἠλαττώθησαν οἱ νεφροί ἰδρωτῆτες, τὰ ἤδη δὲ ἐσχηματισμένα φυματικά κεύθη (*Cavernes*) ἀεθαίοντο (κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόπτως ἠχοῦσαν ἔκφρασιν τοῦ Κ. Fonssagrive) τείνοντα πρὸς συνουλίωσιν.

Διὰ τῆς προσθήκης σακχάρου ἢ βανίλλης τὸ ἀφρογάλακτος γίνεται ἥττον δύσπεπτον, διὰ δὲ τῆς προσθήκης καινοῦ ἁλατος ὑποβοηθεῖται ἡ θεραπευτικὴ αὐτοῦ ἐνέργεια.

120. Περὶ τινῶν ἀπλῶν μέσων πρὸς ἐπικάλυψιν τῆς δυσαρέστου γεύσεως τοῦ ἐλαίου τοῦ ἥπατος τοῦ ὀνίσκου.

Ὁ ἐν Παρισίοις Κ. Stan. Martin συμβουλεύει (*) ἵνα ὁ λαμβάνων τὸ ἐλαίον τοῦ ὀνίσκου πίνῃ, εὐθὺς μετὰ τὴν κατάποσιν αὐτοῦ, καθίσκον τεχνικὸν σιδηροῦχο ὕδατος ἢ διαλύσεως ὀξειδίου τοῦ σιδήρου ἐν ὕδατι. Πρέπει δὲ νὰ γίνεται ἡ πόσις τοῦ ὕδατος τούτου βραδέως, ὅπως διαβρέχεται προσηκόντως δι' αὐτοῦ ἡ βλενομεμβρὰν τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος. Μετὰ τὴν πόσιν τοῦ ὕδατος τούτου ὁ λαβὼν τοῦ ὀνίσκου τὸ ἐλαίον αἰσθάνεται λίαν εὐαρέστου τινὸς γεύσεως, προσομοίας τῇ τῶν προσφάτων ὀξοειδίων. Ὁ δὲ Κ. Bouchardat συμβουλεύει νὰ θέτωσιν ἐπὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν οἱ λαμβάνοντες τὸ ἐλαίον τοῦ ὀνίσκου, πρὶν ἢ ἐνθέωσιν τοῦτο εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἄλιγον ὑδροχλωρικὸν νάτρον, τουτέστι κοινὸν μαγειρικὸν ἅλας. Διαβεβαιοῖ δὲ, ὅτι οὕτως ἐπικαλύπτεται ἐντελῶς ἡ ἀηδὴς τοῦ ἐλαίου γεῦσις.

(*) Bulletin de Thérapeutique. Τόμ. LXI.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ι Π Π Ο Κ Ρ Α Τ Ο Υ Σ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ,

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΥ

ΥΠΟ

Π. ΚΑΛΑΙΒΟΥΡΕΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΕΙΣ ΤΕΤΥΧΟΣ Γ'.

1862.

ΤΟΜΟΥ Α'.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.

Ἐκπληρωθέντος διὰ τῆς εἰς τὰ χρονικά τῶν λαῶν μοναδικῆς ἐξαισιουργίας τῆς ΔΕΚΑΤΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ἐνὸς τῶν διακαεστέρων πόθων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, κρίνομεν ἀρμόζον ἵνα, παρεκβαίνοντες καὶ ἡμεῖς τῆς ἄχρι τοῦδε καθαρῶς ἐπιστημονικῆς ἡμῶν πορείας, κοσμήσωμεν καὶ τὴν Ἐπιστήμην διὰ τοῦ ὠραίου τῆς ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ἐρυθροῦ ἐμβλήματος, καὶ ἐνεύρωμεν ἐν ἐρυθρὸν βόδον εἰς τὸν κρόδουλον αὐτῆς.

Ἡ ΔΕΚΑΤΗ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, παρὰ τὴν ὁποίαν δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἔχει μεγίστην πολιτικὴν σημασίαν, ὅτι κατ' αὐτὴν κατελύσαμεν, ἐν ἀξιοθαυμάστῃ ὁμοφροσύνῃ καὶ ἀναίμακτῃ, τὴν ἐπὶ ἐν τέταρτον αἰῶνος λυμνηναμένην τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τοσοῦτον μάλλον δυσανάτρεπτον τυραννίδα, καθ' ὅσον αὐτὴ περιεβάλλετο ὑποκριτικῶς τὴν ἀλουργίδα τῆς συνταγματικῆς δῆθεν ἰσοπολιτείας, — παρὰ ταύτην, λέγομεν, τὴν μερικὴν αὐτῆς πολιτικὴν σημασίαν ἡ ΔΕΚΑΤΗ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ἔχει καὶ καθολικωτέραν ἄλλην, ὅτι ἀπ' αὐτῆς ἀρχεται νῦν μεγάλη ἐποχὴ τῆς ἱστορίας τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἀπὸ τῆς ἀξιωμακροῦτος ἐκείνης ἡμέρας περιηρέθησαν τὰ δεσμά καὶ τῆς ἑλληνικῆς εὐφυίας, πρὸς ἣν ψυχρότατα διέκειτο ὁ ἀπόβλητος βασιλεὺς, ὅτε ὡν αὐτὸς ἐστρημένος τοιαύτης.

Κατὰ τὴν τρισέβδοξον ἐκείνην ἡμέραν ἔληξεν ἡ ἀκλεῆς ἐποχὴ, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐπιστήμονες, μηδεμίαν παρὰ τῶ ἐκδιωχθέντι ἀμούσῳ ἡγεμόνι εὐρίσκοντες προστασίαν πρὸς πρωτότυπον ἐπιστημονικὴν ἐνέργειαν, ἐκαρπούμεθα τοὺς κόπους τῶν ξένων Σοφῶν, χωρὶς αὐτοὶ νὰ συνεισφέρωμεν εἰς τὴν πρόδοον τῆς ἐπιστήμης ὅσον ἐδικαιοῦτο νὰ προσδοκᾷ ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἰπποκράτους, τοῦ Ἀντιόχου, τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης παρήλθεν ἀνεπιστρεπτεῖ ἡ διὰ πάντα γνήσιον Ἑλληνα θλιβερά ἐκείνη κατάστασις, δι' ἣν εὐθαρσῶς διεμαρτυρήθημεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τὴν πεφωτισμένην Εὐρώπην ὅτε ἡ Τυραννὶς ἐμαίνετο κατὰ παντὸς ἐλευθεροστομοῦντος, γράψαντες ἐν τῇ εἰς τὸν «*Ἰπποκράτη*» *Εἰσαγωγικῇ ἡμῶν Πραγματείᾳ* (Τεύχ. Α'. Ἰανουαρίου. 1862) τὰ ἐξῆς: «... Δυστυχῶς οὐδαμοῦ εἶδομεν μνημονεύμενον τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα μεταξὺ τῶν ὀνομάτων τῶν δικαιοδικῶς συναμειλωμένων ἐθνῶν, οὐδὲ κατέχον τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῇ συγχρόνῳ ἱστορίᾳ τῆς ἐπιστήμης, καὶ τοι μετ' οὐ πολὺ ἡμίσεος συμπληρουμένου αἰῶνος ἀπὸ τῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος ἀναβιώσεως, — ἐξ ὅτου δηλαδὴ οὐ μόνον μετελάθομεν τοῦ δικαιο-

(*) Bulletin de Thérapeutique. Τόμ. LXI.

« ματος ἵνα καρπώμεθα τὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα
 « τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνελάβομεν τὴν
 « ὑποχρέωσιν ἵνα συνεισφέρωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τῶν
 « ἐπιστημῶν τὴν πρόοδον. Ἄλλ' οἱ ἀφείλοντες ἵνα
 « κυβερνητικῶς προνοήσωσι περὶ πρωτοτύπου
 « ἐπιστημονικῆς δράσεως ἐν Ἑλλάδι, οὐ μόνον
 « οὐδαμῶς ἔπραξαν τοῦτο, ἀλλὰ μάλιστα καὶ
 « προσητέχθησαν ἥμισυ ἐμψυχωτικῶς καὶ ἐν
 « ἀσυγγνώστῳ ὀλιγωρίᾳ πρὸς ἀτομικὰς τιμὰς
 « προσκαθείας, τεινούσας ἵνα ἀποδείξωσι καὶ
 « ἀποδεικθῶσι εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅτι διασώζεται
 « ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἔθνεϊ ἡ προγονικὴ τοῦ γένους
 « γοιμότης ».

Μετὰ τῆς τυραννίας τοῦ Ξερισμοῦ συγκατελύθη
 κατὰ τὴν ΔΕΚΑΤΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ καὶ ἡ τυραν-
 νία τῆς Ἀμαθείας, ἥτις ἀπηνέστατα κατεδίωκε
 τὴν ἀληθῆ παιδείαν καὶ ἥτις εἰς μὲν τὸ πανε-
 πιστήμιον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐνεθρόνιζεν ὡς παι-
 δευτὰς ἄλλων ἀνθρώπων, ἔχοντας αὐτοὺς πολ-
 λὴν ἐτι ἀνάγκην μαθητείας, τοῦ δὲ ὑπουργοῦ
 τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως πρόστα ἀνθρώπων,
 μηδέποτε περὶ τῆς ἰδίας ἐαυτῶν ἐκπαιδεύσεως φρον-
 τίσαντας.

Ἀπὸ τοῦδε ἀνάγεται, ἀγαθὴ τύχη, πρὸς νέας
 ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις ἡ ἐκατόντορος τῆς ἑλ-
 ληνικῆς εὐφυΐας, φέρουσα ἀνηρτημένην ἐπὶ τοῦ
 κερκισίου αὐτῆς τὴν ὠραίαν τῆς ἐλευθερίας τρί-
 χρου σημαίαν. Ὅπως ἄρα γὰρ ἐπιστημονικῶν
 μυστηρίων ἡ ἀνακάλυψις ἀποφυλάσσεται εἰς τὴν
 ἑλληνικὴν εὐφυΐαν, ἥτις, καὶ τοὶ στερουμένη τὸ πά-
 λαι καὶ τοῦ μικροσκοπίου, καὶ τοῦ χημικοῦ δοκιμα-
 στηρίου, καὶ τοῦ θερμόμετρου, καὶ πάντων τῶν λοι-
 πῶν ζητητικῶν βοηθημάτων τῆς νεωτέρας ἐπιστή-
 μης, ἐξεῦρεν οὐδὲν ἦτον τὰ τρία τέταρτα τῶν
 σήμερον γνωστῶν ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν;

Μεταρσιωθεῖσα τὸ πάλαι διὰ τοῦ *Η.λάτωνος* ἡ
 ἑλληνικὴ διάνοια εἰς ὕψη φιλοσοφίας, πρὸς τὰ ὅποια
 ἐλιγγιώσει νὰ ἀναβλέψωσι καὶ αὐτοὶ οἱ ὑψινοῦστεροι
 τῶν νεωτέρων φιλοσόφων, προέβη περὶ τὴν ἐξερεῦ-
 νασιν τῆς ὀργανωμένης ὕλης μέχρι τῶν ἐσχάτων
 ὁρίων τοῦ διὰ τῶν ψιλῶν αἰσθητηρίων ἐπιστητοῦ,
 ὅπου ἠναγκάσθη νὰ σταθῇ ὁ μέγας τῆς ἐπιστήμης

κατακτητῆς *Ἀριστοτέλης*, ἀνακράζων μετ' ἀπελπι-
 σίας « ἐν δὲ τοῖς ἐλάττωσιν ἀδύλον διὰ τὴν σμι-
 « κρότητα τοῦ σώματος », καθὼς ὁ μαθητῆς αὐτοῦ
Ἀλέξανδρος, κυριεύσας ἐμπάσης τῆς τότε οἰκου-
 μένης, εὔρεν ἀνυπέβλητον ἐμπόδιον πρὸς περαιτέ-
 ρω κατακτήσεις τὴν ἐξω θάλασσαν. Εἰς καὶ μόνος
 ἑλλην ἰατρὸς, στερούμενος πάντων τῶν βοηθημά-
 των τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης, ἀνήγειρε, σχεδὸν τέ-
 λειον, τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἱατρικῆς, κατορθώσας
 τοιοῦτοτρόπως οὐχ ἦτον ἀξιοθαύμαστον ἐξαισιουρ-
 γίαν ἢ ἂν ὁ *Φειδίας* διὰ μόνων τῶν δῶμα αὐτοῦ
 χειρῶν ἤθελεν οἰκοδομήσει τὸν Παρθενῶνα. Πᾶσαι
 αἱ μετὰ τὸν *Ἰπποκράτην* προσεξευρεθεῖσαι ἱατρικαὶ
 γνώσεις δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐμπολαῖον κέρ-
 δος ἐξ ἐμπορίας, πρὸς ἣν κατέβαλε τὰ κεφάλαια ἐκ
 τοῦ ἀκενῶτος αὐτοῦ ταμείου ὁ *Ἰπποκράτης*.

Ἄν λοιπὸν ἡ ἑλληνικὴ εὐφυΐα πρὸ δισχιλίων καὶ
 ἑτι πλείονων ἐτῶν περιεποιήσεν εἰς τὴν ἐπιστήμην
 οὕτως ἐξαισίον πλοῦτον εὐρημάτων, ὅποσα δὲν πρέ-
 πει νὰ προσδοκᾷ σήμερον ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος
 παρ' αὐτῆς, δυναμένης ἤδη ἀπαρρημποδίστως νὰ
 μεταχειρισθῇ πρὸς πλουτισμὸν τῆς ἐπιστήμης τὰς
 αὐτὰ ζητητικὰ μέσα;

Τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ παρανῆχεται πλέον ματαίως
 ὁ ἄγνωστος ἰχθύς τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν παρὰ τὰς
 παραλίας τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς νὰ ὑπάρχωσιν οἱ κα-
 τατάζοντες αὐτὸν εἰς τὴν προσήκουσαν ζωολογικὴν
 τάξιν Ἕλληνας *Κυβέροι*.

Τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ ἀπανθεῖ ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν
 ὀρέων τὸ ἄγνωστον φυτὸν, περιμένον εἰς μάτην
 τοὺς Ἕλληνας *Ἰουσιεῖς* ὅπως ἀναγράψωσιν αὐτὸ εἰς
 τὴν οἰκείαν θέσιν ἐν τῇ βίβλῳ τῆς δημιουργίας.

Τοῦ λοιποῦ δὲν θέλει συμπαρακαθέσθαι ὁ Ἕλληνας
 ἐπιστήμων ἐν τῇ πνευματικῇ συνεστιάσει τῶν Σο-
 φῶν τῶν ἄλλων ἐθνῶν δίκην ἀδιακρίτου καὶ φορ-
 τικοῦ παρασίτου, χυαῖων τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων συγ-
 κομισθέντα ἐδέσματα, χωρὶς νὰ συνεισφέρῃ καὶ αὐ-
 τὸς τὸν ἴδιον ἔρανον.

Ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου, τοῦ πρὸς
 τὴν Ἀνατολὴν τελευταίου τούτου προμαχῶνος τῆς
 ἐπιστήμης, ἀνεπετάσθη κατὰ τὴν ΔΕΚΑΤΗΝ ΟΚΤΩ-
 ΒΡΙΟΥ ἡ ὠραία τῆς ἐλευθερίας τρίχρους σημαία καὶ

ἐποχὴ πρωτοτύπου ἐπιστημονικῆς παραγωγικότητος
 ἄρχεται ἐν αὐτῷ. Δὲν ὑπάρχει πλέον *ἐκεῖνος*, ὅστις,
 πρὸς τιμωρίαν τῶν πολιτῶν τοῦ Πανεπιστημίου διὰ
 τὰ φιλελεύθερα αὐτῶν φρονήματα, ἐπέβαλλεν αὐτοῖς
 ὡς καθηγεμόνας ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀν-
 θρώπους, οἵτινες ἠδύνατο νὰ διδάξωσι πολλὰ ὑπὲρ
 ἐκείνων, οὓς ἀνελάμβανον νὰ διδάξωσι, καὶ κατὰ τὸν
 διορισμὸν τῶν ὁποίων εἶναι, ἀληθῶς, ἀπορον πῶς καὶ
 αὐτὴ ἢ ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τοῦ πανεπιστημίου μαρ-
 μαρίνη σφίγξ δὲν ἔβρηξε κραυγὴν ἐκπλήξεως.

Τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ περισπᾷ πλέον τὸν νοῦν τοῦ περὶ
 τὰς ἐπιστήμας σπουδάζοντος ἡ θλίψις καὶ μέριμνα
 διὰ τὴν ἑλληνικὴν πατρίδος κατάστασιν, οὐδὲ θὰ
 παραβλάπτει τὴν ἐπιστημονικὴν τούτου γοιμότητα
 ἢ συναίσθησις, ὅτι εἶναι ἀπεστερημένος τῶν πολιτι-
 κῶν αὐτοῦ ἐλευθεριῶν. Μόνου τοῦ ἐλευτέρου ἀνθρώ-
 που ὁ νοῦς εὐμοιρεῖ τῆς πρὸς μεγάλας ἰδέας καὶ
 ἐπιστημονικὰ εὐρήματα γοιμότητος, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ
 τοῦ δούλου, καθὼς μόνη ἡ ἐλευθερία ἄρουρα εἶναι ἐπι-
 τηδεῖα πρὸς ἀνάφυσιν σταχύων, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ μυ-
 δαλέον ἔδαφος τῆς εἰρηκτῆς « Ὀκοῖν γὰρ τῶν ἐν τῇ
 « γῆ φυσόμενον θεωρήσῃ, ὡς λέγει ὁ *Ἰπποκράτης*,
 « τοιῆδε καὶ τῆς ἱατρικῆς ἡ μάθησις » ἡ μὲν γὰρ
 « φύσις ἡμέων ὀκοῖον ἢ χώρα, τὰ δὲ δόγματα τῶν
 « διδασκόντων ὀκοῖον τὰ σπέρματα ».

Ἀπὸ τῆς ΔΕΚΑΤΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ἐπανέλαβεν ἡ
 Ἑλλάς τὴν ἐν τῷ παγκοσμίῳ κοινωνικῷ σώματι
 φυσιολογικὴν αὐτῆς, οὕτως εἰπεῖν, λειτουργίαν, ἥτις
 εἶναι νὰ διαπέμψῃ δίκην καρδίας εἰς πάντας τοὺς
 λαοὺς ὡς ζωτικὸν αἷμα τὰ παραδείγματα τῶν
 μεγάλων πράξεων καὶ τοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ
 τὰς ἐπιστήμας ἔρωτος.

Ἀποστρέφοντες δὲ τὸν λόγον, ὡς ἐξ ὀνόματος
 τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, πρὸς σέ, πο-
 λιτὰ ὑπουργέ τῆς παιδείας, τὸν ἐκ τῶν σπλάγγ-
 χων τῆς μεγαλόφρονος νέας γενεᾶς ἐκπορευθέντα,
 εἰσηγούμεθα ἵνα πρωτίστως ἐξασφαλίσῃς τὴν ἐλευ-
 θερίαν τῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ διδασκαλίας, ἐγκα-
 θιστῶν εἰς τὰ ἀκαδημικὰ θέσμια τὴν ἀρχὴν, ὅτι
 ἡ καθηγητικὴ θέσις εἶναι τὸ νικητήριον ἄθλον
 τοῦ ἐν ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ἀριστεύοντος καὶ
 κηρύττων τὴν ἀρχὴν ταύτην ὑποχρεωτικὴν καὶ δι-

ἐκείνους τῶν καθηγητῶν τῆς ἱατρικῆς Σχολῆς (ἐ-
 πειδὴ περὶ τῶν λοιπῶν Σχολῶν δὲν εἶναι ἔργον
 ἡμέτερον νὰ φροντίσωμεν), οἵτινες διαβίωσαν κα-
 τὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα. Τὸ μέτρον τοῦτο
 εἰς μόνους ἐκείνους θέλει ἀπαρέσει, οἵτινες, παραιο-
 δύσαντες εἰς τὸ πανεπιστήμιον ἀναξίως καὶ διὰ
 σχολιῶν ὁδῶν, ἐλαχίστην πεποίθησιν ἔχουσιν εἰς
 τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν ἱκανότητα. Τούναντίον δὲ
 θέλουσιν ἐπικροτήσῃ εἰς αὐτὸ, μετὰ τοῦ Πανελλη-
 νίου, οἱ τὰς ἀκαδημικὰς ἐδρας ἐπαξίως κατέ-
 χοντες.

Πολίτα ὑπουργέ, ἡ πάντοδύναμος κοινὴ Γνώμη,
 ἥτις σοὶ ἔδωκε τὸ ὑπουργικὸν χαρτοφυλάκιον, οἱ
 ἀπανταχοῦ Ἕλληνες ἐπιστήμονες, οἱ πολῖται τοῦ
 πανεπιστημίου, οἱ στρατιῶται οὗτοι τῆς ἐπιστή-
 μης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τάξεως, ἀπαιτοῦσι τὴν
 σύστασιν τοῦ ἐπὶ καθηγήσει δημοσίου διαγωγι-
 μοῦ, τῶν ὀλυμπικῶν τούτων ἀγῶνων τῆς ἐπι-
 στήμης, κατὰ τοὺς ὁποίους τὴν μὲν χώραν τῶν
 πυγμῶν θέλουσιν ὑπέχει αἱ δειναὶ ἐνστάσεις καὶ αἱ
 εὐστοχοὶ ἀνασκευαστικαὶ ἀπαντήσεις, τὴν δὲ τοῦ
 δολίχου ἢ διεξέλευσις τῆς ἱστορίας τῆς περὶ ἣν ὁ
 διαγωνισμὸς ἐπιστήμης ἀπὸ τοῦ *Μαχάωνος* μέχρι
 τοῦ νῦν, τὴν δὲ τῆς νικητηρίου δάφνης τὸ διά-
 ταγμα τοῦ διορισμοῦ.

Κατέλθετε εἰς τὴν ἤδη ἀληθῶς ἐλευθεράν πατρί-
 δα καὶ ἀποδύθητε, μετὰ τῶν ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλ-
 λάδι συναδέλφων, εἰς τὸν ἐνδοξον τοῦτον ἀγῶνα,
 ὅπως καθέξητε ἕκαστος τὴν οἰκείαν αὐτῷ θέσιν ἐν
 τῷ ἑλληνικῷ πανεπιστημίῳ, οἱ ἀπανταχοῦ ὁμο-
 γενεῖς ἐπιστήμονες, ὅσοι διὰ τῆς εὐφυΐας ὑμῶν
 ἐτιμήσατε ἐκ νέου τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν ταῖς ἀ-
 καδημιαῖς καὶ τοῖς πανεπιστημίοις τῆς ἐσπερίας
 Εὐρώπης.

Ἀπόλυτος καὶ κατεπεύγουσα προσέτι ἀνάγκη εἶ-
 ναι ἵνα τελειοποιηθῇ ἡ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ δι-
 δασκαλία τῆς ἱατρικῆς, προστιθεμένων τῶν ἑλλει-
 πουσῶν καθηδρῶν, ὅπως οὕτω καταρτισθῇ ἀληθῆς
 ἱατρικὴ Σχολή, ἐπειδὴ ἡ μέχρι τοῦδε τὸ ὄνο-
 μα τοῦτο φέρουσα εἶναι ἀτελεστέρα καὶ αὐτῶν τῶν
 ἐν Γαλλίᾳ προκαταρκτικῶν λεγομένων σχολείων
 (*Écoles préparatoires*), ἐν οἷς προπαρασκευάζεται

μόνον ὁ σπουδαστὴς πρὸς τὴν ἐν τῇ κυρίως ἱατρικῇ ἢ Σχολῇ διαπαιδεύσιν.

Πολίται ὑπουργεῖ τῆς παιδείας, ἡ καινὴ Γνώμη, ἡ ἀκαταμάχητος αὐτῆ θεότης, ἀπαιτεῖ προσέτι παρὰ σοῦ νὰ ἐκκαθάρῃς τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας ἀπὸ τῆς τριττύος ἐκείνης τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἄχρι τοῦδε διέθετον ἰδιοτελεῶς καὶ πρὸς μόνον τὸ ἀτομικὸν αὐτῶν συμφέρον ἀποβλέποντες τὴν τύχην τῆς παιδείας καὶ τῶν πεπαιδευμένων τοῦ ἔθνους, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων τοῦ μὲν ἐνός ἡ παιδεία περιορίζεται εἰς μόνην τὴν ὀκτώηχον, τοῦ δὲ ἄλλου τὰς πατραγαθίας δὲν παριστῶσι τοσοῦτον ἐθνωφελεῖς οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, τοῦ δὲ τρίτου κύριον ἔργον ἦν νὰ θυμιᾷ καθ' ἐξδομάδα τὸν χρυσοῦν μύσχον τῆς τυραννίας.

Ἀπευθύνοντες ἤδη τὸν λόγον πρὸς σέ, ὦ μεγαλόφρων ἑλληνικὴ Νεολαία, ἥτις διὰ τῆς αἰχμῆς τῆς λόγχης σου φρουρεῖς σήμερον τὴν διὰ τῆς ὀξύτητος τῆς γραφίδος σου παρεσκευάσας ἐλευθερίαν καὶ ἦτες, ἀποκινήσασα τὸν βαρύτατον λίθον τῆς τυραννίας καὶ ἀναλαβοῦσα τὸ ὑπ' αὐτὴν ξίφος τῆς ἐλευθερίας, ὡς ὁ Θεσεύς τὰ πατρῶα αὐτοῦ σύμβολα, ἀπέδειξες τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν κόσμον, ὅτι εἶσαι γνησίᾳ ἀπόγονος τῶν ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνισαμένων, σοὶ εὐχόμεθα ἵνα, πρὶν ἢ παραδώσῃς εἰς τὴν μετὰ σέ γενεάν τὴν Πατρίδα, ἴδῃς πεπληρωμένους καὶ τοὺς λοιποὺς περὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς ἐθνικοὺς πόθους.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14^ῃ Ὀκτωβρίου, 1862.